AZTAG
JOURNAL ARMÉNIEN
B. P. 587
BEYROUTH, Liban

Directeur - Propriétaire
HAIG BALIAN

ԳԻՆԸ
ՍԻՐԻԱ տար. 425, Վեցամսեայ 225 Ս. Դ.
ԱՐՏԱՔՍ. տարի. 6, Վեցամսեայ 4 ոսկի
Տնօրէն - Խմբագիր՝ ՀԱՅՔ ՊԱԼԵԱՆ

ԱԶԳԱՍ

ازتاك

جريدة سياسية ادبية اقتصادية حرة

ԵՐԿՕՐԵԱՅ ՀԱՅԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ ԵՒ ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1931 — 3

ԳԻՆԸ ՀԱՍՏ 3.50 Ս. Դ.

Ե. ՏԱՐԻ | Ամէն առաւօտ պէտք է ընել բերիս տնօրէնին հասցէին | ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ, ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ ԵՒ ՇԱԲԱԹ ՕՐԵՐԸ | Ձեռագրակուած ձեռագիրները եւ չեն վերադարձուիր | Թիւ 57 (502)

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ՉԱՐԱՄԻՏ ԶՐՈՅՑՆԵՐ

Այն օրէն ի վեր, երբ Պ. Բօնսօ Փարիզի մէջ տեսակցութիւններ ունեցաւ Հ. Բ. Ը. Միութեան Նախագահ Պ. Դալուստ Կիւլպէնկեանի հետ և խօսակցութիւններ եղան Սիւրիահայ գաղթականներու տեղաւորման աշխատանքներուն շուրջ, թիւրք թերթեր սկսան երևակայական պատմութիւններ հիւսել և հայկական վտանգի մը հաւաքը բարձրացնել իրենց հարաւային սահմանին վրայ։

Ընթերցողներ տեսան թէ որքա՞ն իրարանցման մատնուեցան Էնկիւրիի օրկանները և մէկ կողմէ ջանացին Սիւրիացի ժողովուրդին միտքը պղտորել ու հակահայ զրգռութիւններու պատճառ դառնալ, միւս կողմէ ալ ամենածանր ամբաստանութիւններով սկսան մեղադրել Ֆրանսան, որ իբր թէ կ՚ուզէ իր սահմանին վրայ պատուար մը կանգնել իբրև գործիք ծառայեցնելով հայերը։ Թիւրք օրկաններ, ամբողջ թրքական սահմանի երկայնքին, սիւրիական հողին վրայ հայկական հոծ գաղութի մը և բազմաթիւ նորահաստատ գիւղերու գոյութիւնը երևակայեցին և ի լուր աշխարհի վվլլուկ բարձրացուցին։

Որքան ալ յետին միտքով գրուած ըլլան թիւրք օրկաններու այս զրպարտութիւնները, դժբաղդաբար, կրնան դժուարութիւններու առիթ դնել տեղաւորման աշխատանքները։

Գլխաւորաբար երկու ուղղութեամբ կրնան վնասել հայ գաղթականներու գետեղման գործին թիւրք թերթերու յարուցած աղմուկներն ու զրպարտութիւնները։ Նախ անոնք կրնան տեղացիներու գրգռութիւնը ապահովել, օժանդակութեամբ այս երկրի մէջ բոյն դրած թրքասէրներու և թրքական խարդէտ գործակալներու, իսկ երկրորդ կրնան իրենց մղած փրոփականին շնորհիւ միջազգային շրջանակներու և պետութիւններու համակրանքն ու օժանդակութիւնը ցամքեցնել։ Առաջին փորձը գտապարտուած է ամբոխեան և ձախողման, հակառակ իրենց բուռն աշխատանքներուն։ Տեղական մամուլի կարևոր մէկ տոկոսը ծանօթ է թրքական խաղերուն և էնթրիքներուն։ Իսլամ ազգայնական շրջանակները, որոնք ամենէն աւելի հակահայ տրամադրութեամբ օժտուածներն են, իրենց օրկանը «Ահտ Իւ՚Ճէտիտ»ի բերնով դեռ երէկ կը հերքէին թրքական սահմանի վրայ հայերու տեղաւորման առասպելը, որ շնորհիւ թրքական փրոփականտին, «Թայմզ»ի մէջ իսկ արձագանգ գտած էր։

Իսկ միջազգային շրջանակներու մէջ և պետութեանց քով ո՞ր աստիճան կը յաջողի անոնց փրոփականը, այդ կարելի է հետևցնել մեր դժբաղդութեանց հանդէպ օտար տէրութեանց ցոյց տուած հետաքրքրութենէն։ Ամէն պարագայի տակ միտք պղտորող հասարակ տեղեկութիւն մը անգամ, կրնայ դժուարութիւններ ստեղծել և դանդաղեցնել նախատեսուած աշխատանքները։

Կասկած չկայ անշուշտ որ թիւրք թերթերու մեկնութիւններն ու էնթարդութիւնները բոլորովին մոտայծին են։ Ամբողջ թրքական սահմանի երկայնքին ոչ միայն հայկական գիւղեր շինուած չեն, այլ հնարաւորութիւն ալ չկայ այդ շրջաններու մէջ հայերու բնակութեան։ Եղածը և ըլլալիքը վրանաքաղաքներու մէջ խճողուած և դանդան հիւանդութեանց են։ Թակայ հայ բազմութիւններու յարմար վայրերու մէջ, կոկիկ ու առողջապահիկ բնակարաններու մէջ տեղաւորումն է։ Խնդիրը լոկ առողջապահական և մարդասիրական հանգամանք մը ունի եւ հեռու է քաղաքական ոևէ հեռանկարէ։ Թրքական նորահնար դաւադրութիւն մըն է այսքան պարզ ու յայտնի խնդրոյ մը տարբեր դոյն ու երևոյթ տալու տարագիր հայերու խաղաղասիրութիւնն ու հաւատարմութիւնը կասկածի ենթարկելու փորձերը։

Երկրագործական յարմար վայրերու մէջ տեղաւորուելով, հայերը իրենց հայրենասիրական պարտականութիւնը կատարած կ՚ըլլան նաև այս երկրին հանդէպ։ Անգին անմշակ տարածութիւններ կան, որոնք կարօտ են աշխատող և արտադրող ձեռքերու, երկրին տնտեսութիւնը բարգաւաճեցնելու և զարգացնելու համար։

Եւ Ի՞նչ է արդէն կատարուածը։ Վերջին հինգ տարուան ընթացքին զգալի նուազում մը ունեցած է Սիւրիահայութեան թիւը։ Բոլորովին սուտ և յերիւրանք է արտասահմանէն հայերբերուած ըլլալու լուրը։ Հինգ տարուան տեղաւորման աշխատանքներուն շնորհիւ հազիւ մէկ երկու հազար հոգի տեղաւորել կարելի եղած է, այն ալ թրքական սահմանէն շատ հեռու վայրերու մէջ։ Ամբողջ Դամըշկի շրջանին մէջ քանի մը հազար հայութիւն իսկ գոյութիւն չունի։

Ի զուր են թիւրք թերթերու մտահոգութիւնները և անզօր իրենց դիտաւորութիւնները։ Չենք ուզեր այլևս քաղաքական խաղերու նոխով դառնալ և վանգել մեր ժողովուրդի ֆիզիքական գոյութիւնը։ Այս պարագան պէտք է շատ լաւ գիտնան բոլոր «Վաղքթ»ներն ու «Մ՚իլլիէթ»ները։

Թիւրք թերթերու բոլորը հրատարակութիւնները հայերու տեղաւորման շուրջ Սիւրիա և Լիբանան, չարամիտ յերիւրանքներ են և գրուած յետին միտքով։

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՎԱՐՉԱՊԵՏԸ ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ

ՈՐՈՆՔ ԿՐՆԱՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆ ԵՐԹԱԼ

ՀԱՐՈՒՍՏՆԵՐ ՊԻՏԻ ՁԿՐՆԱՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆ ԵՐԹԱԼ

Այս տարի 10,000 հոգի պիտի ընդունուին

Պերլինէն Օգոստոս 22ին Փարիզ հասած է Հայաստանի Գործավարներու Խորհուրդի Նախագահ Պ. Սահակ Տէր Գաբրիէլեան, որ արտասահման գացած է թշկուելու, և միևնոյն ատեն առիթէն օգտուելով կարգադրելու Հայաստանի արդիւնաբերութեան վերաբերեալ կարգ մը խնդիրներ։ Պ. Տէր Գաբրիէլեան այս առիթիւ հետևեալը յայտարարած է «Մեր Ուղին» թերթին.—

— «Արտասահմանի հայ աշխատաւորութեանը արդէն ծանօթ է «Խորհրդային Հայաստան» թերթի խմբագրութեան ներգաղթի մասին բրած իմ առաջին յայտարարութիւնը։

Նաև այս անգամ ևս կը յայտարարեմ, որ Խորհրդային Հայաստանի տնտեսական անհրաժեշտ վերելքը մեզի լայն հնարաւորութիւններ կ՚ընձեռէ մեծ քանակութեամբ աշխատաւորութիւն ընդունելու արտասահմանի այն բոլոր վայրերէն — առաջին հերթին Բուլգարիայէն ու Սիւրիայէն — ուր հայ աշխատաւորութիւնը կը տառապի նիւթական անապահովութենէն և համաձայած տնտեսական տագնապէն ու գործազրկութենէն։

Բոլոր հայ աշխատաւորները պէտք է գիտնան, որ ներգաղթի խնդրին մէջ մենք պէտք է դեկավարենք դասակարգային չափանիշով, այսինքն ներս պիտի առնենք միայն աշխատաւոր տարրեր, բանուորներ և գիւղացիներ։ Մեր այս սկզբունքը հոս, արտասահմանի մէջ Խորհրդային Հայաստանի թշամիները կ՚ուզեն խեղաթիւրել՝ դասակարգային չափանիշը կուսակցականի վերածելով. այդ սովորական փրովաքասիոն մըն է։

Եւ պարզ է, թէ ինչու իւրաքանչիւր աշխատաւոր պիտի հաճոյանայ, որ Խորհրդային Հայաստան իր հայրենիքն ըլլալով, Խորհրդային Հայաստանի թշնամին ալ իր թշնամին է։

Բոլոր հայ աշխատաւորները կրնան Խորհրդային Հայաստան երթալ, եթէ կտրած են արդէն իրենց կապերը Դաշնակցութեան հետ և եթէ աշխատաւորներ են լծուել մեր խորհրդային հայրենիքի սոցիալիստական փառաշեղ շինարարութեան։

Ինչ կը վերաբերի այն հարցին թէ ինչ քանակութեամբ աշխատաւորներ կրնայ ընդունիլ Խորհրդային Հայաստան իր սահմաններէն ներս, — ես կ՚ընդգծեմ այս հանգամանքը — իր սահմաններեն ներս, Խորհրդային Հայաստան կրնայ յառաջիկայ մէկ-երկու տարուայ ընթացքին ընդունիլ մի քանի տասնեակ հազար աշխատաւոր գաղթականութիւն, որովհետև մեր տնտեսական վերելքը, օր ըստ օրէ աւելի լայն ծաւալ ստացող շինարարութիւնն ու արագաշարժ ոտքով ու առաւել խոյր հետանկարները պիտի բազմապատկեն ներգաղթ կազմակերպելու մեր հնարաւորութիւնները։

Այսօր արդէն մեր տնտեսական շինարարութիւնը մեզմէ 17,000 աշխատաւոր կ՚ուզէ։ Այդ քանակի համար մենք աշխատանք, ապրելու նիւթական և կուլտուրական պայմաններն ունինք, սակայն բնակարաններու պակասը մեզի կը ստիպէ կրճատել ներգաղթի ծաւալը։

Խորհրդային Հայաստան իր և Խորհրդային Միութեան միջոցներով 6000 ներգաղթող աշխատաւորներու համար ամէն ինչ, այսինքն աշխատանք և բնակարան արդէն պատրաստած է և մենք վաղն իսկ կրնանք ճամբել այդ 6000 աշխատաւորները։

Ակէ զատ, Խորհրդային Հայաստանի ժողովրդական Կոմիսարներու Խորհուրդին կից կազմուած է յատուկ Յանձնաժողով մը իմ ղեկավարութեամբ, որուն կարգադրուած է շտապ կարգով միջոցներ ձեռք առնել մինչև յառաջիկայ ձմեռնամուտը 4000 ներգաղթողներու համար ևս բնակարաններ կառուցանել։

Այսպիսով ներգաղթողներու քանակն այս տարուայ համար պիտի հասնի 10,000 հոգի։

Առաջին 6,000ի տեղաւորման գործը հետևեալ կարգով ըլլալու է։ Ղեռու ոռոգման շնորհիւ, այդ շրջանին մէջ աշխատանք ու բնակարան պիտի առնան 800 ընտանիք՝ հինգական շուչէ բաղկացած՝ 2—3 աշխատաւոր ձեռքերով (ըսել է թէ 4000 հոգի)։ Մարգարաբագի խորհրդային տնտեսութեան մէջ՝ 100 ընտանիք՝ նոյն յատկանիշերով (500 հոգի)։ Արթիկ—Տուփի ինչպէս նաև Ախ—Պեժայի արդիւնագործական շրջաններուն մէջ հարիւրական ընտանիքներ (1000 հոգի), ծխախոտի խորհրդային տնտեսութեան մէջ արդէն հատուածային կարգով բնակարաններ կը կառուցուին 100 ընտանիքներու համար (500 հոգի)։

Գոհունակութեամբ կ՚իմանանամ, որ Սելանիկի մէջ տեղական մարմիններն արդէն ներգաղթողներու արձանագրութեան ձեռնարկած են ու յաջողութեամբ կը վարեն այդ գործը։ Ցանկալի է որ նաև միւս վայրերու մէջ օր առաջ ձեռնարկեն այդ գործին՝ ցուցակները ժամանակին պատրաստելու, որպէս զի առանց խանգարելու մեր երկրի օրէնքներու սովորական կարգը. ժամանակին կարգադրուի վիզաներու խնդիրը։ Արդէն ներգաղթողներու շնչն ալ կը՝պահանջէ օր առաջ աւարտել մեկնումին նախապատրաստական աշխատանքը։

Արտասահմանի հայ աշխատաւորութեան անսահմանօրէն թշուառ վիճակը, մէկ կողմէ համաստարած անգործութեան ճիրաններուն և միւս կողմէն ալ դժոխային չանգործման ու կեղեքումի հնոցին մէջ՝ ի գին կիսաքաղց, սովալլուկ կեանքի մը անոր տուայտանքները, ես կը կարծեմ թէ հաւասարապէս կր մտահոգեն և՛ մեզ և՛ արտասահմանի հայ գաղափարպետները։ Մենք մեր կարելին կ՚ընենք և կը կարծենք թէ արտասահմանեան կազմակերպութիւններն ալ անման չպիտի մնան այս պատուաբեր գործէն։ Այսօր այլևս ամէնքը կը տեսնեն որ այդ աշխատաւորութեան ապահով կայանը Խորհրդային Հայաստանն է, հետևաբար բոլոր անոնք, որոնք անկեղծօրէն կը բաղձան փրկել այդ աշխատաւորութիւնը, պիտի օգնեն մեզի բնակարանային շինարարութեան ծաւալման գործին մէջ, որովհետև, նորէն կը կրկնեմ, միայն բնակարաններու բացակայութիւնն է որ կը կրճատէ ներգաղթի ծաւալը։

ՀԱՅՈՑ ԴԱՀԻՃՆԵՐՈՒՆ ՄԱՀԸ

ՍԱՅԻՏ ՀԱԼԻՄ ՓԱՇԱՆ

ԻՆՉՊԷՍ ՍՊԱՆՆՈՒԵՑԱՒ

ԱԿԱՆԱՏԵՍԻ ՄԸ ՊԱՏՄԱԾՆԵՐԸ

Ինչպէս գրեցինք մեր նախորդ թիւով իտալական ոստիկանութիւնը արտաքին գործավարութենէն կարգ մը տեղեկութիւններ ուզած է, մեծ եպարքոս Սայիտ Հալիմ փաշայի սպանութեան մասին։ Ինչպէս յայտնի է, Սաիտ Հալիմ փաշա Հռոմի մէջ սպաննուած էր և այդ միջոցին իր մօտ կը գտնուէր Թէվֆիք Ազմի պէյ, որուն վկայութեան դիմում եղած է այս դէպքի մասին։

«Սոն Փոսթա»յի խմբագիրը այս առիթիւ դիմած է Թէվֆիք Ազմի պէյի, որ հետևեալ կերպով պատմած է Սայիտ Հալիմ փաշայի բանութեան պարագաները.—

Սայիտ Հալիմ փաշան անձնապէս շատ կր սիրէի։ Ցարգանքի արժանի անձնաւորութիւն մըն էր։ Երանի թէ ես ալ մէկ աչքս, մէկ թեւս, մէկ սրունքս կորսնցնէի ու ան չմեռնէր։

Անիծեալ զինադադարի սեւ օրերուն ծայրայեղութիւնները ազգային արժանապատուութիւնս վիրաւորած էին։ 1919ին էր, ասկէ Նափոլի գացի։ Սայիտ Հալիմ փաշան 36 տարիէ կը ճանչնայի։ Վոսֆորի մէջ ծովեզերեայ դրացիներ էինք։ Երբ Մալթա աքսորուեցաւ, ասկէ յետոյ կը թղթակցէի իրեն հետ։ Նափոլի երթալէս վերջ ալ թղթակցութիւնը չարունակեցի։ Այն ատեններս, Անգլիացիները ուզած էին որ Անատոլու գտնուած վեց-եօթը անզլիացի գերիները արձակուին. ասոր փոխարէն՝ բռած էին թէ Մալթայի աքսորեալներէն 30—40 թիւրքեր ազատ պիտի թողուին։ Այս գործին կարգադրութեան արդիւնքով, Սայիտ Հալիմ փաշան ալ ազատ թողուցին եւ ընկերներուն հետ ուղղակի ցամաք ելան Սիկիլիոյ Փէյրսօ քաղաքը ուր պանդոկ մը իջան։ Այնտեղ մէկ ուկէս ամիս մնացին։ Սայիտ Հալիմ փաշա այնտեղէն ինծի գրեց թէ շուտով Նափոլի պիտի գար։

Ժամանած օրը չգիտնայուս պատճառով, Սայիտ Հալիմ փաշան Նափոլիի մէջ չկայ։ Բայց երբ լսեցի թէ Հռոմ գացած է, ուղղակի հոն գացի ու զայն գտայ «էքսէլսիօր» պանդոկին մէջ։ Բովը կը գտնուէին Ապպաս Հալիմ փաշա եւ նախկին դատական նախարար Իպրահիմ պէյ։ Եղբայրը Զուլֆիքիա դնաց։ Փաշան առաջարկեց ինծի որ միասին մնայի, իսկ ես առարկեցի թէ չէի ուզեր նեղութիւն պատճառել իրեն։

Այդ միջոցին, փաշային եգիպտոսի կալուածներուն հասոյթներէն Անգլիացիները հազիւ 100 ոսկեղբրաձ կուտային ամիսը։ Փաշան կ՚ըսէր թէ շատ քիչ է այս դրամը։ «Հոս կեցի՛ր, ճանըմ ըսաւ ինծի, ամէն մարդ պատերազմի հարուստ դարձաւ, մենք ալ պատերազմի աղքատ կ՚ըլլանք...։ Կերպով մը ապրելու միջոցը կը գտնենք, չէ՞ որ ամարի ես արդէն»։

Վաղուի բարեկամիս պնդումներուն տեղի տուի։ Ինքը ամիսի չափ միասին ապրեցանք։ Ամառը եկած էր, ու օրերը շատ տաքնալուն համար մտակայ Ցիրանքաթի գացինք։ Իպրահիմ պէյ ալ մեզի ընկերացաւ։ Այստեղ երեք չորս ամիս պանդոկ մը մնալէ վերջ Հռոմ վերադարձանք։ Աւելի առաջ, Իպրահիմ պէյ Գոլիս եկած էր։

Հռոմի մէջ «վիլլա» մը վարձեցինք։ Սպասաւոր ու ծառայ ունէինք. հանգիստ կ՚ապրէինք և ամէն օր կէսօրէն վերջ մինչեւ իրիկուն կը պտտէինք Հռոմի մէջ։ Երբեմն ալ գիշերները կը պատահէր որ թատրոն երթայինք։

1921 Յունուար 6ին, երեքշաբթի օր մը, ճաշէն վերջ դարձեալ պտոյտի ելանք։ Թանգարանները գացինք. իրիկուան դէմ միասին կառք մը վարձելով տուն կը դառնայինք։ Արեւը մայրամուտին մօտեցած էր. կառքը մեզ ամենօրեան անցած փողոցներէնէս տուն կը տանէր։ Առանց պատճառ մը կենալու, Սայիտ Հալիմ փաշա յանկարծ ըսաւ.

— Թէվֆիք պէյ, այդ կառապանը ո՞ւր կը տանի մեզ։ Այս մարդը չելլէ ամայի փողոց մը տանի զմեզ կողոպտէ, սպաննէ։

— Աման փաշա, պատասխանեցի, այս գաղափարն ալ ուրկէ՞ եկաւ։ Մեր ամենօրեայ ճամբայէն կերթանք. կառապանը ծեր մարդ մըն է, ի՞նչ կրնայ ընել։

Բիչ վերջ փաշան նոյն միտքը յայտնեց նոյն խօսքերով։ Ես դէպքը պատահելէն վերջ համոզուած գոյացուցի նախազգացումի ճշմարտութեան վրայ։

Կարճատես եմ և ակնոց կը գործածեմ։ Բայց այդ օրը ակնոցս տունը մոռցած ըլլալով թանգարանն մէջ չատ յոգնած ու գրեթէ հիւանդացած էի։ Կառքերնիս Վիլլայէն 30 մէթրի չափ միայն հեռու էր դեռ։ Զեռքս գրպանս խօթեցի ու, առանց ակնոցի ըլլալուս, քիչ մը ծռեցայ կառքին սակագիրին (թաքսիմէթր) նայելու համար։

Այդ միջոցին բան մը պայթեցաւ։ Լաւ չկրցի որոշել, ատրճանա՞կ էր թէ ֆինքնաշարժի անիւ։ Բայց պայթիւնին յաջորդեց աղեկուոր ձայն մը՝ օ՞ֆ...

Եւ փաշայի գլուխը աջ ուսին վրայ ինկաւ։ Գլուխս վերցուցի, երեք մէթր անդին՝ մայթին վրայն կը վազէր թուխ, միջահասակ, սեւ պեխերը ամերիկեան ձեւով կարուած և լաւ հագուած մարդ մը որ միեւնոյն ատեն ատրճանակը քաշկոնին թեւին մէջ կը պահէր։

Թէեւ վրան զմեղի մը անգամ չկար, կառքին մէջ թողուցի փաշան զոր մեռած կը կարծէի, ու չեմ գիտեր ինչ տեսակ զգացում մը մղուած, սկսայ մարդուն ետեւէն վազել։ Կառապանն ալ, իր զարմանքին ու սարսափին մէջ, կառքը ինծի հետ միասին կը քշէր։ Ի վերջոյ յունէլ կարեցաւ։ Մարդը Վիյանոմէնթանա հրապարակին վրայ բազմութեան մէջ մխրճուեցաւ ու անհետացաւ։ Այդ միջոցին ոստիկանն ալ հասաւ։ Կառքը նստայ և, հարիւրին մէկ հաւանութեամբ, «Քերիւս չէ մեռած» ըսելով, փաշան իր տեղը նստեցուցի դարձեալ եւ գլուխը ուսիս վրայ դնելով ոստիկանին հետ հիւանդանոց դացինք։

Փաշան պատգարակով հիւանդանոց փոխադրեցինք։ Բժիշկները քննեցին և բոլորն ալ գլխարկնին հանելով անոր առջեւ խոնարհեցան ու ետ գացին...։ Փաշան կառքին մէջ եկած ատենն իսկ մեռած էր։ Բժիշկները հարցուցին ինծի թէ իմ վէ՞րքս ուր էր։ Ոևէ ցաւ չէի զգացած, բայց մարմնիս ամէն կողմը փնտռեցի։ Բան մը չունէի, բայց հիւանդանոցի մարմարէ յատակին վրայ քալելու միջոցին գետինը ասրիւն կը թափէր։ Ստուգեցի որ փաշային գլխունն էր որ ուսիս և հագուստներուս վրայ պաղած էր. բայց տաք չէնքին մէջ մտնելէս վերջ հալած ըլլալով կը հոսէր։

Այն գիշեր մինչեւ ժամը մէկ պահականոցները մնացի։ Հիւանդանոցին մէջ փաշային դիակը թողելու միջոցիս անոր մատէն մատանին առի որ 12 հազար անգլիական ոսկի կ՚արժէր։ Ընդհ. դատախազը զգուշացուց զիս որ երկու օր տունէն դուրս չելլէի։

Դէպքին յաջորդ օրը, Էնկիւրիի կառավարութեան Հռոմի ներկայացուցիչ Ճամիլ պէյ քովս եկաւ ու ըսաւ.

— Սեւ ցանկէն լուր չունէի՞ք դուք պէտք էր որ քիչ մը զգուշաւոր չարմէիք այստեղ։

Այո «սեւ ցանկ» խօսքը գոյանքի մէջ ձգեց զիս։

ՁԼՊՐԱՆ ԽԱԼԻԼ ՁԼՊՐԱՆ

Ղձանքը հաժեժունքի բուրաստան, ինքը տաճար մը և պարտէզ մը միաժամանակ և չունչը նռնենիներու պուրա՞կ։ Այո՛, Ձլպրան Խալիլ Ձլպրանի Արաբի մեծ զաւակին արուեստներուն դիմաց, օտարները օր մը հիացումով կանգնեցան։

Անո՛ւշ, երջանի՛կ օրեր, եկան ու անցան։ Հուրրի ու փերի հագան կոկոններ գինով. չուշանները աղօթքի կեցան բարեպաշտօրէն։ պլպուլն իր գլուխը վար թուփին հանգչեցուց՝ առաւօտ մը իր ատուտածային աղբիւրէն խմելու։

Ցաւերժահարները եկան իր ձայնին, եկա՛ն քրմական բուրվառներ առած։ «Վայելե՛նք, ընկե՛ր, կեանքը՝ այս սուղ, մահուան չեկած մարախուղ»։

Գարուններու թովիչ զեփիւռն է, սարերու լանջէն կը սուրայ կ՚երթայ, խոխոչ փրփուրն է ջինջ առուներու գարնան ծաղիկները կը շոյէ կ՚անցնի։

Եկան անմահութեան տարիներ։ Ցեղերի տաւիղը բանաստեղծի ներսը հրդեհ ձգեց և Փիւնիկէի մուսաները լեզու հանեց։

Երա՜զ, երա՜զ... ոչնչութի՛ւն և ունայնութի՛ւն... ահա կեանքը։

Ձլպրան, ո՞վ դիտէ, իր ծնողաց վայր Ճէյրէն արիւն արցունքնեբրով քանի՞, քանի՞ անդամներ յիշեց և գէթ հո՞ն իր սիրելիներուն քով թաղուիլը կտակեց։

Հայրենիքի կարօտը սրտերը խոցեց և այսպէս, երեք ամիսներառաջ, Լիբանանի բանաստեղծը աստղերու տակ աչքերը փակեց։

Ո՞վ Ձլպրան, այսօր չկայ լեզուդ հանճարի, Հեծեծանք ու ժանչիւն ծովուն վրայ, տեսանք թէ ոտքի եւան ծեր ալիքները երիտասարդներուն օգնելու և քեզ Պէյրութ տանելու։ Սգակիր բազմութիւն մը փութացեր, ողբերգներով հոգիներ կը յուզէր։

Երկկ մտի անտառէն ուսերու վրայ հովի պէս արագ դագաղ մը կ՚անցնէր։

Ջահերն եթերին՝ վառ են այս գիշեր. անհունը՝ սիրոյ պատարագուն։ Միր-կաթինը ուղին է, զինքը պաշտամունքի տաճարը կը տանի։ Ձլպրա՛ն, այսօր տեսայ քեզ դարձեալ հիմէնեան լաթերդ ոսկի, հուռ։ Արշալոյսին, ցողերուն հետ ոգեմանդ, ես լսեցի կրկին ձայնիդ սարսուռը դաղու։

— «Ցէ՛ր, երկրէն վե՛ր, Հերմոնէն ալ վե՛ր, բարձրացուր իմ աչքերս, որ չմոռնամ աստղերու արժէքը»։

Գ.Բ. Գ. ԳՈՒՏՆԻՎԵԱՆ

— Ի՞նչ սեւ ցանկ, ըսի։

— Հայերուն պատրաստած ցանկը... պատասխանեց։

Իրաւ ալ, ոչ ես ոչ փաշան այս տեսակ ցանկէ մը լուր ունէինք։ Երկու օր վերջ, ուազ ընդհ. դատախազը ուուն եկաւ ու ըսաւ թէ գիակը կրնայի հիւանդանոցէն առնել և թէ ես ալ ազատ էի։ Փաշային եգիպտոս ու Գոլիս գտնուող ազգ՝ Զօմէր և Հալիմ պէյերուն հեռագրեցի։ Դիակն ալ 15,000 ֆրանքի փոխարէն զմռսել տուի փրոֆ. Վէրսարիի։ Տղաքը Գոլիս փոխադրեցին փաշային մարմինը և Սուլթան Մահմուտի «Թիւրպէ»ին մէջ թաղեցին։

Դէպքին գիշերը Հռոմի ոստիկանութեան տուած յայտարարութեանէս յետոյ, մինչեւ հիմա ոչ մէկ հարցում եղած է ինծի։ Դատական գործավարութեան ալ ոևէ բան չէ հարցուած։ Փաշային սպաննիչներու ազգութեան մասին ալ մինչեւ հիմա ոևէ որոշ հաւոզում չեմ կրցած կազմել։ Իտալական ոստիկանութեան ինծի ուղղած հարցումներուն մէջ ամենէն աւելի Եգիպտոսի արքայական ընտանիքէն կարեւոր անձնաւորութեան մը անունը կր յեղյեղուէր։ Այս անձնաւորութեան մարդիկը փաշային մօտ կուգան եղեր, և իտալական ոստիկանութիւնը այս մարդոց խօսակցութիւններու մասին տեղեկութիւն կը հարցնէր ինծի։

ՕՐՈՒ ԱՅ ՄԱՐԴԸ

Ո՞Վ Է ՊԷՐՆԱՐՏ ՇՕ

Թեթեւ արկածախնդրութիւն մրն է կենսագրական գիծերը տալ, կարճ սահմաններու մէջ ան ալ, մարդու մը՝ որպիսին է Պէրնարտ Շօ։ Այնքա՜ն խոր, այնքա՜ն լայն, ցայնքան անյատակ անհատականութիւն մըն է ան՝ որ չատ չատեր անորոշ ածականներով միայն կրնան ծ են զայն անուանել։ ոմանց համար «զարմանալի» մարդ մ'է ան, ուրիշներու համար «փայլուն հանճար» մը։

Արուեստով թատերագիր ու հրապարակագիր է Շօ։ գաւանանքով ինքը կ'ըսէ թէ ընկերվարական է, ու իրաւի՝ ան միշտ պաշտպանած է մարդկային ընկերութիւնը ու մասնաւորապէս, ծաղկած ու ծաղրած անոր թերիներն ու սայթաքումները։ Շօ Իրլանդացի է։

Ծնած է 1860ին, Իրլանդայի մայրաքաղաքին մէջ։ Հոն մնաց մինչև 20 տարեկան. 14ին դպրոցը ձգեց ու վեց տարի աշխատեցաւ գրասենեակ մը։

Լման 20 տարեկան էր երբ Լոնտոն գնաց բաղդը փորձելու ինչպէս գաւառներէն Գոլիս կուգային հայ պանդուխտներ։

Երկար ատեն անյաջողութիւնն ու յուսախաբութիւնը եղան իր կեանքի ընկերները, ու եթէ իր մայրը չըլլար, որ նոյնպէս Լոնտոն եկած էր իր հետ, Շօ երբեք չէր հասներ իր այսօրուայ բարձրութեանը. չատ հաւանաբար։

Ինչպէս կ'ըսէ ինքը. «կեանքի պայքարին չնետուեցայ ես ինքս, այլ մայրս նետեցին անոր»։ Մայրը՝ երգեցողութեան ուսուցչուհի, սկսաւ մասնաւոր դասեր աւանդել Լոնտոնի մէջ ու այսպիսով Շօ ապրիլը ունեցաւ ինքզինքը ամբողջովին նուիրելու իր արուեստին՝ որ է գրել։

Երկար ատեն բաղդը չժպտեցաւ անոր. հրատարակիչները կը մերժէին իր գրութիւններն ու գիրքերը, ու ըսողներ եղան նոյն իսկ որ «Շօ լաւ չէր ընտրած իր արհեստը»։

Չի յուսահատեցաւ ան, մինչ իր տեղը եթէ ուրիշներ ըլլային ասարեր պիտի արժէին. ան չարունակեց իր ճամբան անսայթաք, մինչև որ վերջապէս իր արժէքները գնահատուեցան ու ան զգաց որ ասպարէզը անսահման կարելիութիւններ պահած էր իրեն համար։

Իր անյաջողութիւնն օրերուն իսկ ան դրամի պակասը չզգաց երբեք. տաղանդաւոր դաշնակահար, ան յաջողեցաւ մտնել լոնտոնեան բարձր դասու ընկերութենէն ներս, բան մը որ առանց դաշնակահարի հանդամանքին դժուար պիտի ըլլար ընել։ Օգտագործելով այս առաւելութիւնը՝ ան բարեկամներ չինեց բարձր դասակարգէն, ծանօթացաւ անոնց ապրելակերպին, սովորութիւններուն ու բարքերուն, որ այս յետագային, չատ օգտակար եղաւ իրեն։

* * *

Շօ ինքնագով է։ Բացայայտօրէն, գիտակցաբար ու ժանաւանդ նպատակաւոր։

Համբաւ չանելու համար, կ'ըսէ Շօ, պէտք էր երես առած, չփացած խենթ մը ձևանալ՝ կատակաբանի մը սրամտութիւնով։ Իմ ձևակերպս, որով եղած է ամէն ճիգ թափել գտնելու համար չիտակ ըսելիք բան ու յետոյ ըսել զայն ամենայն թեթեւամտութեամբ։ Ու միշտ բուն կատակը հոն է՝ որ ես անկեղծ եմ, կը չարունակէ։

Կարճ բացատրութեամբ Շօի գաւանանքը սա ըլլայ կը թուի. «Ինչ որ է, սխալ ու ծուռ է»։ ու իր թատերախաղերուն մէջ տիրող միտքը այս գաւանանքին զարգացումն ու ցոյացումն է ընդ միշտ։

«Տիկ. Վարէնի զբաղումը» թատերախաղը կառուցուածքով ու ամբողջութեան մէջ կը մատնանշէ մարդկային ընկերութիւնը՝ իբրեւ պատասխանատու բոզութեան, որովհետեւ կինը չէ կրցած տիրանալ նիւթական անկախութեան։

«Զէնիերոն ու Մարդը» որ հրատարակուեցաւ 1894ին և որ անսահման յաջողութիւն գտաւ Անգլիոյ ու Ամերիկայի մէջ մանաւանդ, պատերազմը կը պարաւէր ու պատերազմիը խենթ ու ուռնայն կը յայտարարէր։

«Պարպարան» մեզի կը յիշեցնէ որ «աղքատութիւնը առաջին ընկերական մեղքն է»։

Շօ, նաև հաճոյք կ'առնէ մեծերը ու հզօրները ծաղրելով, տեղին։ «Ճակատագրի Մարդը», «Կեսարն ու Գլէօբաթրան» օրինակներ են ուր՝ ան կը մատնանշէ նկարագրի գերիները մեծերուն, այնպէս որ անոնք նուազ զմայլելի ու հզօր կը գտնուն հասարակութեան աչքին։ Շօի գնող աչքն ո՛չ մէկ մարդկային գործունէութեան ասպարէզ կը փախի։ Գիտական, կրօնական, ընկերային ու հասարակական բոլոր նիւթերու չուրջ ան խօսք մը ունի ըսելիք։

Աւելի զարմանալի է այն որ Շօ իր ընթերցողները խորհիլու կը մղէ։ Անոնք խանդաղատանքով ու հետաքրքրութեամբ կը կարդան Շօի յառաջաբանները իր թատերախաղերուն, ու այս յառաջաբանները այնքա՜ն երկայն են որքան իր թատերախաղերը։

Իր խաղերը կշռաբանուած են ընդհանրացումներով ու անհատանելի խօսակցութիւններով։ Իր դերակատարները մտաւորական տիպեր են՝ որոնք կը պայքարին իրենց չրջանակին հետ։ Շատեր կը կարծեն որ ան կ'անտեսէ թատերախաղի «թեքնիք» կանոնները ու թատրոնը կը վերածէ դասարանի։

Բայց, այսպէս թէ այնպէս ի՞նչ է անոր միջազգային համբաւին ու յաջողութեան գաղտնիքը։

Շօ, ինքը սապէս կը բացատրէ.

«Անսահման հաստատամտութեամբ ու յամառութեամբ հասարակոթեան կարծիքը ամբողջովին հանուած եմ որ զարմանալիօրէն հանճարեղ, փայլուն ու ուշիմ մէկն եմ։ Այս է հասարակութեան կարծիքը Անգլիոյ մէջ, (ինչպէս Նաեայլուր, Ս. Ռ.) և ոչ մէկ ուժ երկինքի ու աշխարհի վրայ կրնայ փոխել զայն»։

Հասարակութեան կարծիքը համոզել դիւրին բան՝. Շօին պէս մէկուն համար՝ որ տաղանդաւոր արուեստագէտ ու նուրբ քննադատ է «անսահման հաստատամտութիւն ու յամառութիւն» պէտք է եղած։

Տաղանդ։

Հաստատամտութիւն։

Ցամառութիւն։

... Ու Պերնարտ Շօ։

Ս. ՈՒՐՑԱԼԵԱՆ

ԼՐՏԵՍԱԿԱՆ ԳԱՂՏՆԻՔՆԵՐ

ՀԱՐԻՒՐԱՊԵՏ ՄԸ ԻՆՔԶՊԷՍ ԳՆԴԱԿԱՀԱՐԵՑ ԻՐ ԻՍԿ ԿԻՆԸ

ՈՐ ԼՐՏԵՍՈՒԹԵԱՆ ՄԷՋ ԲՌՆՈՒԱԾ Է

ԻՐԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔԷ ԱՌՆՈՒԱԾ ԵՂԵՐԱՎԷՊ ՄԸ

Վիէննայէն և Պերլինէն զրկուեցան մասնաւոր մարդիկ լրտեսական ցանցը երեւան հանելու համար։ Փնտռտուքները ապարդիւն անցան մինչեւ այն օրը, երբ հարիւրապետ Ճայէյ մասնաւոր առաքելութեամբ մը զրկուեցաւ Ճակատ։ Նոյն օրը, իրիկուան դէմ ոստիկաններ հանդիպեցան լուսնոտ մարդու մը, որ նոպայի սաստկութեան տակ գետնին վրայ կը գալարուէր։ Ոստիկանները անմիջապէս թուլցուցին անոր օձիքը, բայց նոյն պահուն զգացին թէ, անոր շապիկին ներսի կողմը թուղթեր կը գտնուին։ Մարդը անմիջապէս զօրանոց փոխադրուելով, անոր վրայէն գտնուեցան ֆրանսերէնով գրուած գինուորական գաղտնիքներու տեղեկագիրներ։

Քննութիւններէն երեւան եկաւ որ ձերբակալուողը հարիւրապետ Միխալքովիչն է, աւստրօ-գերման բանակներու մէջ լրտեսական սպասարկութեան պետ Իվանովի օգնականը։

Անիկա, բացարձակապէս ժխտեց որեւէ յայտարարութիւն ընել իրենց գործունէութեան մասին և յաջորդ օրն իսկ գնդակահարուեցաւ։

Պաշտօնագրերը յայտնեցուցան պարոն Հոցէնտորֆի, որ չանթահարուեցաւ երբ տեսաւ որ անոնք գրուած են իր իսկ գրասենեակին գրամեքենայով, որուն վրայ կ'աշխատի իր այնքան հաւատարիմ կարծած Մարկիթը։

Աղջկան սենեակին մէջ խուզարկութիւն կատարուելով գտնուեցան 100,000 տոլար և ֆրանսական ու գերմանական դրամատոմսեր։

Մարկիթ, ստիպուած խոստովանեցաւ որ, պատերազմի սկիզբը, Միխալքովիչ, իրեն խոստացած էր գտնել այն դղեակը, որ ժամանակին իրենց կը պատկանէր։ Այն պայմանաւ սակայն, որ ինքն ալ Միխալքովիչին պիտի տեղեկագրէր ըստ պայմանագրին բոլոր որոշումները։

Իր ակնկալածէն շատ աւելի մեծ գումարներ ստացած ըլլալով, կ'ուզէր այլեւս հեռանալ իր պաշտօնէն։ Եւ սակայն անգամ մը որ ինկած էր այդ ցանցին մէջ, իրեն համար շատ դժուար պիտի ըլլար ազատիլ անոր մէջէն։

Իշխան Ֆրէտէրիքի նախագահութեամբ կազմուած պատերազմական ատեանը, զայն առանց այլեւայլի մահուան դատապարտեց։ Բայց երկու օր չնորհեց անոր, այն պէս յոյսով, որ Թերեւս Իվանովի թաքստոցին մասին տեղեկութիւններ տայ։

Եւ այսպէս, իրիկուն մը, երբ հարիւրապետ Ճայէյ իր առաքելութենէն վերադարձաւ, ցնցուեցաւ յանկարծ, երբ տեսաւ որ, զրաբենեակին մէջ, իր կնոջ տեղ օտար կին մը կայ։ Բայց որովհետեւ կուզէր ինք անձամբ հանկնալ պատճառը, այդ մասին որեւէ հարցում չուզեց նորեկին։ Դուրս ելաւ դրասենեակէն։ Իրեն հանդիպեցաւ հաւատարպետ մը, որ այլայլած դէմքով հրամայեց անոր։

— Արեւածագէն 25 վայրկեան առաջ պիտի գնդակահարուի լրտես մը։ Գնդակահարութեան պաշտօնը ձեզի կը ձգեմ։

— Կրնա՞մ արդեօք հասկնալ թէ ո՛վ է գնդակահարուողը, հարցուց հարիւրապետը։

— Այո՛, պատասխանեց հաւատարպետը, արդարեւ չատ պիտի տխրիք երբ իմանաք որ գնդակահարուողը մեր ոտենոն սիրելի Մարկիթն է։

Գնդապետը ցնցուեցաւ լսելով այդ անունը։

Այդ օրը, իր կեանքին ամենէն եղերական օրն էր։ Զէր կրնար հաշտուիլ այն իրողութեան հետ թէ, ինքը, իր սիրելի կնոջ դահիճը պիտի հանդիսանար։

Արշալոյսէն առաջ, ան քննեց գնդակահարիչ ջոկատին հրացանները և յետոյ մտաւ այն խուցը, ուր արգելափակուած էր իր ամուսինը։ Պահ մը, երկուքին նայուածքները իրարու հանգիպեցան՝ առանց բան մը իսկ կարենալ արտասանելու։

Լրտեսուհին ճամբայ հանուեցաւ։

Դնդակահարման պահը կը մօտենար և գինուորները կազմ ու պատրաստ կը սպասէին հրամանի։ Մարկիթ, իր կապուած մահավայրէն, վերջին անգամն ըլլալով թախծալի և անմխիթար ակնարկ մը նետեց իր ամուսնոյն վրայ։ Ակնթարթի մը պէս իր այդ ակնարկը, որովհետեւ այլապէս, աւելի երկար նայելով, պիտի փղձկէր, իսկ փղձկուած մը կամ ճիչ մը, կասկածի կրնար ենթարկել իր ամուսինը։ Մարկիթ, չըրաւ ատիկա, որովհետեւ չատ կը սիրէր զայն։

Հարիւրապետ Ճայէյ, պահ մը ինքնիրմէն ելած, սուրը բարձրացուցած և «պատրաստ»ի հրամանը տուած էր։ Վերադառնալով ինքզինքը և ենթարկուած կացութեան վերահաս անիկա այլայլեցաւ եւ դէպքը մէկդի դարձնելով, պահ մը վարանելէ յետոյ, տուաւ «կրա՛կ»ի ազդանշանը։ Ասոր յաջորդեցին 1 հրացաններու համազարկը։ Մարկիթ ինկաւ անկենդան։ Զինուորները վերջացուցած էին անոր գործը և խնայած էին հարիւրապետին, վերջին գնդակը իր իսկ ձեռքով կնոջը վրայ պարպելու տանջանքը։

Սակիշան Ճայէյ, բոլորովին գունատ և այլայլած, մտաւ իր խուցը, հոնկէ երեքք դուրս չգալու պայմանով։

Հոն, իր բարեկամներուն քանի մը նամակներ գրելէ յետոյ, ատրճանակով մը իր կեանքին վերջ տուած էր...

(Վերջ)

Կարդացէ՛ք և Տարածեցէ՛ք «ԱԶԴԱԿ»ը

ՏՕՔԹ. ՊԱՐՈՆԻԿԵԱՆԻ ՇԱՀԱՏԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

ՆՇԱՆԱՒՈՐ ԱՌԱՒ ՓԱԽԱՒ ՄԸ

«Ցառաջի մէջ, «Իրազեկ» usnrագրութեամբ յոյս տեսած յօդուածէ մը հետեւեալ մասերը կը քաղենք, ցոյց տալու համար Պարոնիկեանի սխրագործութիւնները, որոնք, աւա՜ղ, նովանաւորուած էին մեր կարգ մը բարձրասքնաց եկեղեցականներուն կողմէ.—

Տօքթ. Արմենակ Պարոնիկեան պէտք եղածէն աւելի զբաղեցուցած է Գերմանիոյ հայ ազգային չրջանակը։ Դեռ երկու տարի առաջ, պաշտօնական յայտարարութիւնով Գաղթային միութիւնը կը զգուշացնէր որբեր յանձնել անոր։ Սակայն Պարոնիկեանի յաճախակի երթեւեկը գէպի Պալքանները և վերջին անգամ մինչեւ Երուսաղէմ, ապահովեցին իրեն «բարեկամներու չարք մը, որոնց մէջ կային բարձրաստիճան հոգեւորականներ Մալլրմեանս-ներ, Դուշակեաններ եւն. թող մեծամասնութիւնը այս «բարեկամ»ներուն, միամտօրէն ինկած ըլլայ Պարոնիկեանի անուն չանգործելու թակարդը, բայց գէթ մէկ հոգի չիկա՞ր անոնց մէջ, որ խնդիրը լրջօրէն նկատի առնէր և Պարոնիկեանի ծրագիրներուն գովասանք և «ամէն» ըսելէ առաջ, հարցում մը ուղղէր Գերմանիոյ Հայոց գործերը վարող իշխանութեան, Պերլինի Հայ Գաղթային Միութեան, կամ նոյնիսկ տեղին հոգեւոր հովիւ Գրիգոր Ծ. վրդ. Շահլամեանի, որ — պատի՛ւ իրեն — Պարոնիկեանի խոստումները իրենց բուն արժէքով, այսինքն «զէրօով նկատի առաւ, և յորդորեց եւս կենալ իր առսյադրութիւններէն, որովհետեւ ուղղութիւնը իսկապէս սխալ էր։ Որքեր կամ անչափահաս տղաք բերել Գերմանիա, կը նշանակէր ձեռքէ հանել զանոնք։ Հոգեւոր ճեմարան հաստատել Գերմանիա.— կը նշանակէ ջուրը պատէն վեր հանել։

Բայց տեսնենք Պարոնիկեանի բուն նպատակը ա՞յդ է, թէ ոչ.

1.— Որքեր անչափահաս կուգէ մեր ունենալ իբրեւ կենդանի օրինակներ հայ իրականութեան.

2.— Առանց դպրոցի դպրոցականներ իր ան մէջ, որպէսզի դպրոցի պիտանի բացուի.

3.— Հոգեւոր ճեմարան, իբրեւ խօսքով «Մրիմեան ճեմարան», որպէս զի հայերը գիտնան թէ իրենց «Հայրիկ»ին անունով այս ճեմարանը, ուղղակի լուսաւորչական հաստատութիւն մը և հայ նոր հոգեւորականներ պիտի պատրաստէ որ եկեղեցին բարեշրջական օրէնքով պիտի բարեշրջեն, իրենք իրենց, ոչ թէ դուրսէն, իսկ գերմանացի բարեսէրներն ալ պիտի գիտնան թէ Հայերը աւետարանը նոր ուղղութեամբ, ըսենք չիտակ, կը սորվին իրենց իսկ հաստատութեան մէջ։

4.— Այս բոլորին մէջէն պիտի փայլի Պարոնիկեանի անունը. որ հայկական օգնութեան կոմիտէին (Armenishes Hilfs Komitee) հիմնադիր տնօրէն-նախագահն է ցկեանս և մանաւանդ գանձապահն է։

Ուրեմն թէ՛ բարեգործութիւն, թէ՛ մտաւոր աշխատանք, թէ՛ հայ եկեղեցիի բարեկարգութիւն, ո՛վ չուզեր ասանկ բան... բայց, ինչպէս ըսի, Գերմանիոյ մէջ ապրող քիչ մը ամէն հայ լաւ կը ճանչնայ Պարոնիկեանը, որուն գործունէութեան բազմաթիւ ծալքերը դիրք մը կրնան լեցնել. գործունէութիւն որ յանուն բազմաչարչար հայ ազգին և անոր դժբախտութեան կատարուած է առանց չշափելի արդիւնքի։ Ինքնագովութիւն և սանձարձակ առանց հաչիւ տալու։ Վերջապէս դեռ մինչեւ երբ պիտի համարձակին մարդիկ իրենց ուզած կերպով չահագործել հայ անունը։

Վերջին օրինակ.— Դեռ անցեալ տարի, Պարոնիկեան յաջողեցաւ քանի մը տղաք բերել իբրեւ աշակերտ իր «Մրիմեան ճեմարանին»։ որուն տնօրէնութիւնն ալ գի՛ վերայ ամենայնի՝ առաջարկած էր. չեմ գիտեր քանի անգլիականով Դուշակեան եպիսկոպոսի, որ սակայն զղոյշ մարդ — գամ տեսնեմ, յետոյ, ըսած էր։ Այսպէս դպրոցին անունը եալ, Թորգոմ արք. Երուսաղէմի պատրիարք ընտրուեցաւ, Պերլինի հոգեւոր հովիւը մերժած էր, բայց տղաքը եկած մնացին։ Միայն Պարոնիկեան երբեմն աւետարանչն դասեր կուտար։ Ահա Ակադեմիան։

Այսօր այդ աշակերտներէն, 19 տարեկան Յակոբ Պետրոսեանն (Ցունատանէն) է որ դատարանի առջև իր դժբախտ հայու պատժութիւնը պատմելու տրիպուած է Պարոնիկեանի տունը այրելու ամբաստանութեան պակ։

Ցուսախաբունը ծայր ասահճան ըլլալով, զգայուն տղան ուզած է վրէժ լուծել տունը կրակի տալով։ «Կը խորհէի թէ, ըսած է, այսպէս ընելով փրկած կ'ըլլայի նաև վիրաւորեալ արժանապատուութիւնը ազգիս և երկու չարաթ քանտարկուելէ յետոյ կ'ազատէի՝ արատ մը օրքած»։ Եւ վերջացուցած է.

—«Ան սոխիր դարձուց իր սիրտրս, ե՞ս ալ ժոխրացնել ուզեցի իր գործը»։

Դատարանը Յակոբ Պետրոսեանի անկեղծութիւնը լիովին ընդունելով և իր կացութիւնը հասկնալով հանդերձ, չէր կրնար առանց պատիժ ձգել զայն։ Եւ դատապարտեց ինոր ամիսուան քանտարկութեան, որմէ երեքը արդէն անցած ըլլալուն, դեռ վեց ամիս քանը պիտի մնայ։

ԻՐԱԶԵԿ

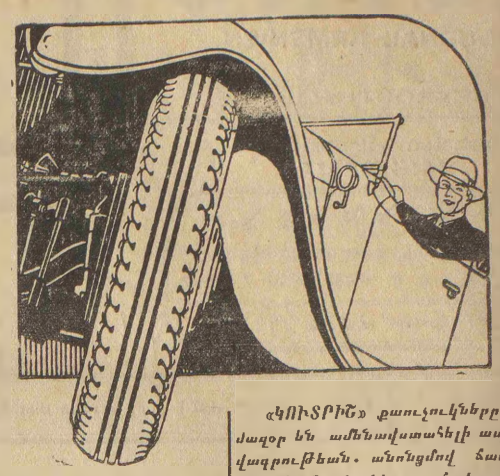

"GOODRICH,,
"ԿՈՒՏՐԻՇ,,
ՁԵՐ ՕԹՕՆԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ
ԳՈՐԾԱԾԵՑԷՔ ՄԻ ՄԻԱՑՆ
"ԿՈՒՏՐԻՇ,, ՔԱՌԻՁՈՒԿՆԵՐԸ։

«ԿՈՒՏՐԻՇ» քաուչուկները հաւաքոր են ամենավատահելի ապահովագրութեան. անոնցմով ճամբորդել, կը նշանակէ ապահովագրուած ըլլալ։ Այս ճշմարտութեան համոզուելու համար միայն մէկ անգամ փորձեցէք։

«ԿՈՒՏՐԻՇ» քաուչուկներու չինութեան միջոցին յառաջ եկած ոեէ վնաս կամ թերութիւն երաշխաւորուած է։

Լիբանանի եւ Սիւրիոյ ընդհ. գործակալն է՝
ՄԻՇԷԼ ԹՐԱՏ՝ Պէյրութ
Հիւս. Սիւրիոյ գործակալն է
Ս. ՔԷՊԱՊԻ Հալէպ։

Բոլոր շինուածեալց տէրերու

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԵԱՆ

Անդր-Նահր ԿԱՐԱՊԵՏ ՊԻԼԷԶԻԿՃԵԱՆԻ տնօրէնութեան ատկ գտնուած Թրքատներու ընդարձակ հողին վրայ (Նոր Միսի սահմանակից) ամենավերջին նորութեան համաձայն հատատուած է առաղձագործական լիակատար և հակայ ԳՈՐԾԱՐԱՆ ՄԸ, ուր կը պատրաստուին առաղձագործութեան վերաբերեալ ամէն տեսակ պիտոյքներ, դռներ, պատուհաններ, նստարաններ, թիկնաթոռներ եւայլն եւայլն։ Աշխատանքները կը տարուին նորագոյն մեթոտի վրայ զանազան մեքենաներով։ Մեծ գեղեցիկ ներկայանալի և տոկուն գործեր կը հայթայթուին ամենադիւրամատչելի գիներով։ Սոյն հայկական միակ գործարանը քաջալերել և անկէ օգտուելու և նմանապէս մանրամասնութեանց տեղեկանալու համար մեկ անգամ դիմեցէք բուն գործարանատիրոջ՝ Կարապետ Պիլէզիկճեանի, Անդր-Նահր։

ԹԻՐԹՕՆ «ԱԶԴԱԿԻ» ԹՎ. 21

ՆԱԶԸՄ ՓԱՇԱՅԻ ՑԻՇԱՏԱԿՆԵՐԸ

ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՑՄԱՆՆԵՐԸ ԶԷՅԹՈՒՆՑԻՆԵՐՈՒՆ

ՔՕՍԻԹԱՃԸՆԵՐՈՒ ՕՃԱԽԸ ՏԷՐԹ-ԵՕԼՆԵՐ

ԲՈՂՈՔԱԿԱՆ ՄԻՍԻՈՆԱՐ ՄԸ ՔՕՍԻԹԱՃԸ

Բացի այդ Զէյթունցիները կը պահանջէին.

4.— Թիւրքերու զինաթափութիւնը. (եթէ թիւրքերը յանձնէին իրենց զէնքերը, իրը թէ իրենք ալ պիտի յանձնէին)։

5.— Այս պայմաններու կէտ առ կէտ գործադրութիւնը ապահովելու համար, վեց պետութեանց երաշխաւորութիւնը։

Հիւպատոսները իրենց դեսպանատուներուն տեղեկացուցին այս պայմանները։ Դեսպանները սկսան պալատի հետ խորհրդակցիլ։ Պալատի պայմաններն ալ հետեւեալներն էին.

1.— Եթէ Զէյթունն գտնուող Հնչակեանները երկրէն դուրս հանուին, Բարձրագոյն Դռան կողմէ ներման պիտի արժանանան։

2.— Զէյթունցիները կ'արտօնուին իրենց հին զէնքերը պահել քովերնին, սակայն նորերը պէտք է յանձնեն։

3.— Քրիստոնեայ կայմակամի մը նշանակումը, տէրութեան կողմէ մասնաւոր ընդհանուր կարգադրութեանց սահմանին մէջ կիյնայ, հետեւաբար առանձին այդ մասին հիմայ խորհրդակցելու կարիք չկայ։

4.— Տուրքէ ազատուելու կամ տարեկան որոշ գումար մը նշանակելու և զօրանոցի վերսին նորոգութեան խնդրին չուրջ կառավարութիւնը ուղղակիօրէն պիտի տեսակցի Զէյթունցիներու հետ։

5.— Անատոլուի զանազան կողմերէն, Զէյթունցիներու օգնելու նպատակաւ Զէյթուն եկող 10,000 հայերու տիւպատոսներու աչքերուն առջեւ քաշուելը և իրենց հայրենիքները երթալը։

ՀԱՇՏՈՒԹԻՒՆ ԶԷՅԹՈՒՆՑԻՆԵՐՈՒՆ ՀԵՏ

Ի՞նչ հարկ կայ երկարելու։ Բարձրագոյն Դուռը, Սամսանեան կայսրութեան կառավարութիւնը, վար վար վերջապէս հերոս Զէյթունցիներու հետ հաշտութիւն գնեց և ամենաուշը երկու օրէն մեր ուժերու կողմէ ձերբակալումը ապահովուող քօմիթաճիները, ազատ կերպով և իրենց թեւերը շարժելով Եւրոպա մեկնեցան...

Առանցի ոստիկանական տնօրէնութենէն 1 Մարտ 312 թուակիր հեռեւեալ հեռագիրը ստացայ.

ՈՍՏԻԿԱՆԱԿԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ

«Հայ խառնակիչներու պետերէն ըլլալով Զէյթուն զրկուած ըլլալը նախապէս ձեզի տեղեկացուած Պարոն Ազատի և իր ընկերները այս հինգշաբթի օր, Մարսիլիա մեկնող Մէսամէրրի Մարիթիմ ընկերութեան «Սանթ» անուն շոգենաւով Մէրսինէն Եւրոպա մեկնեցան»։

Այո Կիլիկիոյ յեղափոխութիւնը վերջ գտած էր։ Բայց այս վերջնական վերջաւորութիւն մը չէր։ Յեղափոխութեան բուն հոգին, թեւը եղողներ աւելի ազատ և հաստատակամ աշխատելու համար, մեծ տէրութեանց հովանիին տակ, տարբեր տարբեր երկիրներ կը ցրուէին։

Ցայտնի էր օր հանգիստ պիտի չմնային անոնք։ Արդէն Կիլիկիոյ ապստամբական շարժումը առժամաբար դադրած ըլլալով հանդերձ, հայկական յեղափոխութիւնը վերջացած չէր։ Երկրի մէջ մասերը ներսէն ներս կը դարաբուէր, կը բորբոքէր, և ինչպէս վաղը պիտի տեսնուի, դէպքերը վերջ չէին գտներ։

Պարոն Ազատի և քօմիթէի միւս ազդեցիկ պետերը Թիւրքիոյ սահմաններէն դուրս հանուեցան, բայց մնացող երկրորդ և երրորդ դասակարգի քօմիթաճիները գիւղերու վրայ կը յարձակէին, մարդեր կ'ապանէին, կողոպուտներ կը նէին և տրդեներ կը պատճառէին։

ՏԷՍՈՒՊ ԵՕԼ ՔՕՄԻԹԱՃԸՆԵՐՈՒ ԿԵԴԻՐՈՆ

Քօմիթաճիներու այս մնացած դասակարգերուն դարձեալ ասենէն աւելի գործունէութեան դաշտը Զօք Մարզուատի եւ Տէօրթ Եօլի կողմերը և Մարաշի և Այնթապի կարգ մը շրջաններն էին։ Աշխարհի մէջ ոչ մէկ կուսակցութիւն և կազմակերպութիւն կարելի է երեւակայել որ այնքան պարտութեանց և կորուստներու ենթարկուելէ վերջ, Հնչակեաններուն չափ ամբիւներու ըլլայ և չարունակէ խառնակչութեան և խռովութիւն հանելու աշխատանքին։

Ահա՛ այսպէս, Զէյթունի մէջ պաշարուելէ և իրենց պետերը արտաքսուելէ վերջ, մնացող քօմիթաճիները, օր մը, Մարաշի Բաղարճիրի շրջանը յարձակած և քանի մը թիւրքեր սպաննելէ վերջ, մինարէի վրայ «էկան» կարդացող հոճան նահատակած են։ Այս պարապան մահմեդական հասարակութիւնը չափազանց գրգռած էր։ Ամէն մարդ յուզուած թէպէտ ուզած է յարձակիլ հայ ընտանիքներու վրայ, սակայն կառավարութիւնը իր ուժերով տեղի չէ տուած տխուր միջադէպերու եւ հայու մ'իսկ քիթը չէ արիւնած։

Կիլիկիոյ դէպքերը այս կերպով երբ զսպուած էին, Անատոլուի բոլոր կողմերը ապստամբութիւններ, յեղափոխութիւններ, ջարդեր և կոտորածներ շլուխ կը ցցէին և պետութիւնը իսկապէս դժուարին կացութեան մը կը մատնէին։

Անատոլուի հայկական դէպքերուն մէջ, կարժէ Պիթլիսի դէպքերը ուշադրութեամբ քննել։

ՊԻԹԼԻՍ ԿԱՑԻՐ

311ին, Հոկտեմբերի 13րդ ուրբաթ օրը առաւօտեան, Պիթլիսի «Հինգ Խորէն» հայոց եկեղեցին բերնէ բերան լեցուած էր։ Այս հաւաքոյթը սովորական տարբեր երեւոյթ մը ունէր։ Բոլոր հայ երեւելիներէն զատ, չրջակայ գիւղերէն եւ քաղաքներէն հայեր եկած էին։ Թիչ վերջ, ներս մտաւ սեւազօրուս մարդ մը։ Ամէն մարդ ոտքի ելաւ և բարեւի կեցաւ։

Այս եկողը, բողոքական սիսթոնարներէն Ճօրճն էր։

Ճօրճ Հնչակեան քօմիթէի աջ բազուկն էր և այդ չրջաններուն մէջ քօմիթէի պետը։ Այս քօմիթաճին իր չուրջիններուն խրախաւոր բարեւ տալէ վերջ, վեր բարձրացաւ. եւ քանի մը անգամ հաղալէ վերջ, մաղնիսացնելու պէս բոլոր ներկաները անգամ մը աչքէ անցուց և սկսաւ խօսելու։

Միսիոնար Ճօրճի բանախօսութիւնը երկար տեւեցաւ ըսեւ։

— Դիտէ՞ք. այս օրերուն հայ ժողովուրդի պատմութիւնը կը գրուի. այդ պատմութիւնը պատուով և հպարտութեամբ գրելը հայոց ազգին ձեռքն է։ Անատոլուի բոլոր կողմերը ապստամբութիւն սկսած է. մայրաքաղաքի ապստամբութիւնները վերսկսած են։ Հայկական դրօշը ծածանի ամէն տեղ։ անոր վրայ ազատութիւն, արդարութիւն, ոնկախութիւն եւ անկ՝ ք բարբարոս թիւրքերուն գրուած է։ Ամբողջ մեծ տէրութիւններ ձեզի հետ են։ Անգլիան ձեզի իր ամենավերջին սիսթէմ զէնքերը ղրկած է։ Դիտէք որ այդ զէնքերը պէտք եղած տեղերը տուած են։ Զէնք չունեցողը թող ինձի դիմէ։ (Շար.)

ՀԱՅ ԿԵԱՆՔ

«ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ՍԷՐ»

(Հայ սիրահարի մը ոդիսականը)

Պաղատանի թերթերը երկարօրէն կը խօսին երիտասարդ հայու մը մասին, որ իր մեծ ու հազուագիւտ սիրովը ուշադրութեան արժանացած է։

Ֆարիներ առաջ, երիտասարդ այդ հայը, Միհրան, դատարան բերուած էր այն ամբաստանութեամբ թէ շատ մը սիրային նամակներ գրած է գեղեցիկ հայուհիի մը՝ Ազգերիքայի Ղ։ Այդ նամակներուն մէջ, Միհրան մանով սպառնացած է աղջկան, եթէ նոր 5 տարիէ ի վեր խենթի պէս կը սիրէր զայն։ Իր սէրը մինչեւ այժմ արձագանգ չէ գտած գեղեցիկին Ազգերիքայեն մէջ։

Միհրան հաւատացած է որ իր դժբախտութեան միակ պատճառն է Ազգերիքայի պաշտպանը ծերունի Մկրտիչեանը։ Ինք շատ անգամներ խնդրած է անկէ համոզել աղջիկը որ իրեն հետ ամուսնանայ։ Բայց Մկրտիչեան անոր պատասխանած է թէ երբէք չպիտի ուզէ ընել այդ բանը որովհետեւ ինք եւս դէմ է։ Անոր վրայ Միհրան երեք փամփուշտով վիրաւորած է զայն։ Ու երկար ատեն, հայ ծերունին մահուան ու կեանքի միջեւ անցուցած է օրերը։

Միհրան այն ատեն դատապարտուած էր երեք տարուայ բանտարկութեան։ Բայց, այդ ծանր պատիժը չէ կրցած իր ուժեղ սէրը սպաննել։ Բանտին մէջ, երեք տարի շարունակ երազած է աղջկան գեղեցիկ աչքերը եւ գեղուշեղ մարմինը։ Բանտէն ելածին պէս սկսած է գրել սիրային նամակներ։ Այդ նամակներուն մէջ ան խնդրած է իր կինը ըլլալ որովհետեւ խենթի պէս կը սիրէր զինքը, եւ եթէ չհաւանի, իրեն հետ պիտի վերադարձի այնպէս, ինչպէս վարուած էր ծերունին հետ։

Ազգերիքա պատասխան իսկ չէ տուած, ու բոլոր նամակները յանձնած է ոստիկանութեան։ Արդ, դժբախտ Միհրանը կրկին դատապարտուած է վեց ամսուան բանտարկութեան։ Ազգերիքա պահանջած է որ արգիւն զինքը հետապնդէլէ։ Դատաւորն ալ այս իմաստով ստորագրութիւն ուզած է Միհրանէն։ Բայց երիտասարդը պատասխանած է։

— Որքան ատեն որ կ'ապրիմ, պիտի սիրեմ Ազգերիքան, ու մինչեւ այն ատեն զայն հանգիստ չը-պիտի ձգեմ։ Դատարանը թող զիս պատժէ ատոր համար։

Դատաւորը սպառնացած է բանտ դնել եթէ ուղղուած ստորագրութիւնը չտայ։ «Եւ այս անգամ երկար տարին», աւելցուցած է։ Բայց Միհրան պատասխանած է.

— Ի՞նչ փոյթ, ես ալ բանտը պիտի մնամ մինչեւ իմ կամ Ազգերիքայի մահը։

Ամբողջ արաբական մամուլը համակրանքով կը խօսի Միհրանի մասին, կ'արդարացնէ զայն ու խիստ բառերով կը մեղադրէ աղջիկը որ չուզեր արձագանգել տըղուն մեծ ու մաքուր սիրոյն։ Նոյն իսկ յօդուածներ կը գրուին այս մասին։ Ասոնք կ'ըսեն թէ սէրը աւելի կարեւոր է քան աշխարհի բոլոր բաները։ Ու անոնք Միհրանի եղերական սիրոյն աւելի մեծ ուշադրութիւն կը դարձնեն, քան շատ մը քաղաքական դէպքերու։

ՀԱՅԵՐԸ ԿԻՍՏԷԻ ՄԷՋ

Բանտիայէն կը ծաղրուին թէ հոն տեսնող հայերը առհասարակ չեն ազդուած տնտեսական տագնապէն։ Ծաւալի է սակայն բարոյական անկումը որ վերջերս աւելի շեշտուած է՝ զբաղեցնելով ոստիկանութիւնը։ Դպրոցը այս տարի 12,000 արախմի բաց ունի, որով նախակրթարանը չպիտի բացուի գալ շրջանին։ Ուսուցչուհի տիկ. Սելիքուհի Նաւասարդեան, որ այնքան օգտակար դանդիսացած է, ոչոչած հեռանալ։ Աւելցնենք թէ Բանտիայի գաղութը ազգապատկան 800,000 արախմի արժէք ունեցող կալուածներ ունի։

ՁԵՂՈՒՄ ՔԱՂԱՔԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ՄԷՋ

Քաղաքապետութեան գանձի պաշտօնեաներէն Օսման Զէյն անուն մէկը 500 ոսկի արժէքով 100 թն. կալագիրներ կորսնցուցած է։ Քաղաքապետ Պ. Սէլիմ Թագլա կասկածելով, պաշտօնեան հարցաքննութեան տակ առած է եւ վերջ տուած անոր պաշտօնին։

Կ'ըսուի թէ այս թնդանոթներն վերջ, դեռ. երեւան պիտի հանուին ուրիշ կալուածներ։

ՏԵՂԱԿԱՆ ՄԱՄՈՒԼ

ԼԻԲԱՆԱՆԻ ԱԶԱՏՈՒԹԵԱՆ ՏՕՆԸ

Լիբանանի ազատութեան տօնն է ամեն տարի Սեպտեմբեր 1ին։ Բացատրելու համար՝ թէ ինչո՞ւ Լիբանանցի ժողովուրդը այնքան անտարբեր է այս ազգային տօնին հանդէպ, տեղական կառեւոր թերթերու արտայայտութիւնները իրենց սեպտ. 1ի թիւերուն մէջ, կուտանք ստորեւ։

Ահա իւ Ճէսիա.— Ամեն ազգ, տարուան մէջ որոշ օր մը կը տօնէ, իր կեանքին մէջ որոշ փոփոխութիւն մը կատարուած ըլլալուն համար։ Ընդհանրապես այդ տօնը բրնութենէն մը կամ գերութենէն ազատուած ըլլալու օրն է, նորին թէ արտաքին։

Օրինակի համար, Ֆրանսան յուլիս 14ը կը տօնէ, որովհետեւ Ֆրանսան ազատեցաւ նորին նեղութիւններէն եւ բռնութիւններէն։ Իտալիան կը տօնէ տարեդարձը իր ազգ. միութեան։ Միացեալ Նահանգները կը տօնեն Անգլիոյ բռնութիւններէն իրենց ազատուած օրը։

Լիբանանի ազատութեան այս տօնը արդեօք կը նմանի՞ այդ տօներուն։

Այս տօնը կ'սկսի 1920ին։ Այն ատեն զօրավար մը Բ. Գոմիսեր էր, իսկ Լիբանանի կառավարիչն էր Ֆրանսացի գինուորական մը։ Եւ քանի որ այս տօնի յայտարարութեան թուականն վերջն ալ մնացին Ֆրանսացիները, ինչո՞ւ է այս տօնը։ Միայն պաշտօնական տօն մըն է Սեպտեմբեր 1ը եւ ոչ ազգային, որովհետեւ ժողովուրդը չմասնակցիր անոր։

«Էլ Ահրար».— Ամեն Լիբանանցի կը հարցնէ սեպտ. 1ի տօնին։ «Ինչո՞ւ համար ես գուն եւ ինչո՞ւ եկեր ես մեր մօտ. ո՞ր կացութեան եւ մեր ո՞ր օգուտին ու բարորութեան համար ես գուն. եթէ միայն «հարապետութեան եղբայրներն» ու թեկնածուները գոհ են։

Այս հարցումին պատասխանը Լիբանանցիները իրենի՞ իրենց պէտք է տան։

Հայրենիքը օրէ օր աւելի գէր օրերու կ'ենթարկուի եւ անոր բարգացման համար աշխատողներու ջանքերը ապարդիւն կը մնան։ Այս տօն կոչուած օրը միայն կառավարական շրջանակները ուրախութիւն կ'ընեն, հանդէսներ կը սարքեն. իսկ ժողովուրդը անմասն կը մնայ։

Իսկ ինչո՞ւ է սեպտեմբեր 2ի «Նահատակաց Տօն» կոչուածը։ Այն օրը թիւրերը ոչ Լիբանանցի եւ ոչ այլ Սիւրիացի լիտրներ կախեցին։ մայիս 6ին պէտք է տօնել, բանի որ այդ օր կախուեցան մեր մեծարգոյ կանանները ճմայ փաշայի կողմէ։

Էլ Բասրա.— 11 տարի եղաւ Լիբանանի «անկախութեան» յայտարարութեան, իր նորակոչ սահմաններուն մէջ։

Այս ժամանակամիջոցին 5 կառավարիչներ փոխուեցան.

1.— Քամանտան Թրապօ, 1 Օգոստոս 1920ին մինչեւ 1 Մայիս 1923.

2.— Պ. Օպուար, 12 Մայիս 1923ին մինչեւ 1924 յունիս 27.

3.— Զօր. Պիսկեպուրկ, 27 յունիս 1924ին մինչեւ 13 յունուար 1925։

4.— Պ. Քեյլա, 13 յունվար 1925ին մինչեւ 25 մայիս 1926.

5։— Պ. Շարլ Տեպպաս, հանրանախագահ, 26 մայիս 1926ին։

11 տարի անցնելէ վերջ տեսնենք ի՞նչ տանեցաւ Լիբանանի ժողովուրդը։ Անա Լիբանանի տանածները.

1.— Օսմ. պարտքերու ծանր բեռը որ մինչեւ 90 տարի պիտի մնայ ծանրացած մեր ուսերուն վրայ.

2.— Տուրքեր՝ շինութեանց, թէմեքիի, պանտրոլի, պենզինի, ճամբու, գրօշմաթուղթերու եւլն.եւլն.։

3 — Քաղաքապետական տուրքեր որոնք տարբեր նպատակներով կը պահանջուին.

4.— Կառավարական շրջանակներու մէջ պատահած զեղծումներ,

5.— Լիմանանի նեսանաւոր «Սահար»ին պատկերը բազմաթիւ ինքնաշարժերու վրայ եւ անիրաւ արկածներ։

6.—Պաշտօնեաներ մասնաւորներու.

7.— 4 միլիոն ոսկի պաշտօնեայի ամսական։

ԱՆՀՈԳՈՒԹԵԱՆ ԵՐԵՍԷՆ

Պէտրի անուն կին մը, օնախի վրայ գեսնախնձոր կ'եփէր։ Զուրը եռացած էր. երկու տարեկան պզտիկը խոնանոց ձգելով միւս սենեակը կ'երթայ տան գործերով զբաղելու համար։ Քիչ վերջ սակայն նիչ մը կը լսէ եւ խոնանոց վազելով կը տեսնէ որ երախան այրած է, եռացած ջուրը իր վրայ թափելով։ Քանի մը ժամ վերջ արդէն տարաբախտ մանուկը կնքած է իր մահկանացուն։

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՄԱՐՕՆԻՆԵՐՈՒ ՁԱՆՔԵՐԸ

ՆԱԽԱԳԱՀԱԿԱՆ ԸՆՏՐՈՒԹԵԱՆ ԱՌԹԻՒ

Մարօնիներու պատրիարք Ն. Ս. Հուէյքի նախագահութեան ներքեւ բարձրաստիճան մարօնի եկեղեցականներու ժողովը գումարուած է Տիմանի մէջ, ուր այժմ օդափոխութեան գացած է պատրիարքը։

Անցած շաբաթ օր գումարուած այս ժողովը, որուն կ'անդամակցէին տասը եկեղեցականներ, ուսումնասիրած են հարց. ճախագահի թեկնածուներու խնդիրը։ Բոլորն ալ համաձայնած են որ յաջորդ նախագահը մարօնի մը ըլլայ։ Ժողովի մէջ ոմանք առաջարկած են որ այժմէն որոշեն թեկնածուն եւ այդ ուղղութեամբ ատ.խատանքի լծուին. իսկ ուրիշներ, գլխաւորութեամբ Ադաբլա Խուրի եպիսկոպոսին, հակառակած են այժմէն մէկ անձի շուրջ կեդրոնացնելու իրենց ատ.խատանքները։

Ժողովը չի կրնալով համաձայնութեան եզր մը գտնել, գրուած է։ «Էլ Ահրար» կը տեղեկանայ սակայն որ այժմէն թեկնածուն որոշել ուզող եկեղեցականները առանձին ժողով մը գումարած են Աբէտուի մէջ։

ՍԵՊՏ. 1Ի ՀԱՆԴԻՍՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Պ. ՏԷՊՊԱՍ ՀԻՒԱՆԴ

Սեպտ. 1ի սովորութեան տօնը տեղի ունեցաւ մեծ շուխով։ Առաւօտեան ժամը 8ին, թնդանօթի 21 հարուածներ արձակուեցան։ Ամբողջ պաշտօնական հասատաթիւններ փակ մնացին։ Մեծ եւ Փոքր սեղաններ, ինչպես նաեւ քաղաքի բոլոր հասատաթիւններ զրօշազարդուած էին։

Հանրապետութեան նախագահը հրաւէրներ դրած էր պաշտօնական անձնաւորութեանց կէսօրէ վերջ ժամը 5ին ներկայ գտնուելու համար իր պատարագին։ Բայց դժբախտաբար Պ. Շարլ Տէպպաս չի կրցաւ ներկայ գտնուիլ սոյն հրաւէրին, յանկարծական անհանգստութեան պատճառաւ։ Բժիշկները թելադրած են Ն. Վսեմութեան իր ննջասենեակէն դուրս չելնել։

Հանր. նախագահին բացակայութեան պատճառաւ տեղի չունեցաւ սոյն հրաւէրին միջոցին տեղի ունենալիք կարգ մը արարողութիւններ։

Երեկոյեան ժամը 8ին, ֆեռ դիսութիւններ եղան փոքր սեռայի հրապարակին վրայ։ Լուսավառութիւններ եւ հրախաղեր կատարուեցան զինուորներու կողմէ։ Անկէ վերջ Զէյթունի քաղը ուղղուեցաւ եւ հոն եւս տեղի ունեցաւ խաղեր։

Երկ առաւօտ. նահատակաց տօնին առթիւ. երեսփ. ժողովի նախագահ Շէյխ Ձիր, խումբ մը ձիաւոր զինուորներու ընկերակցութեամբ գերեզմանատուն գնաց եւ ծաղկեպսակ դրաւ նահատակներու շիրիմներուն վրայ։

ՀԱՅԵՐՈՒ ՎՐԷԺԸ

ԻՆՉ Կ'ԸՍԷ ԱՐԱԲ ԹԵՐԹ ՄԸ ՍԱՒՍ ՀԱԼԻՄ ՓԱՇԱՅԻ ՍՊԱՆՈՒԹԵԱՆ ՄԱՍԻՆ

«Անս-իլ-Ճէսիս, Սաիս Հալիմ փաշայի մանուկ տուրջ բրէ. թերթերու մէջ հրատարակուած նոր պատմութիւններ արտասպելէ առաջ, հետեւեալ խմբագրական ծանօթութիւնները կուտայ.

«Մեզի ծանօթ է որ համաշխարհային պատերազմի միջոցին, թիւրք կառավարութիւնը տեղահանեց բոլոր հայերը իրենց հայրենիքէն եւ տարագրեց անապատներ։ Տեր Զօրի անապատներուն մէջ հաւաքուած մեկ միլիոն հայութիւնը մորթել տուաւ առանց բացատրութեան եւ խղճի։

«Հայերը, պատերազմէն վերջ, սեւ ցանկ մը պատրաստեցին, որուն մէջ կը գտնուին թիւրք կառավարութեան մեծ եւ պաշտպանատ անձնաւորութիւնները, որոնք մեկ միլիոն անմեղ հայութեան մորթումն վճիռը տուած էին։ Եւ որոնցին անոնց պատժումը։ Անոնցմէ Թալաաթ փաշա սպանուեցաւ Գերմանիոյ մէջ, Գէհանէսին Շաֆիր պէյ Իտալիա, Ճեմալ փաշան Թիլ՝ն ելն։

«Մահս Հաբիմ փաշան ալ մեկն էր անոնցմէ, որոնք որոշած էին հայերու տեղահանութիւնը եւ մեկ միլիոն հայերու սպանութիւնը եւ արձանագրուած հայերու սեւ ցանկին մէջ։ Հայերը իրենց վրէժը լուծելու համար, 1922ին, Իտալիոյ մէջ, զնդակի հարուածով մը վերջ տուին նաեւ ասոր կեանքին»։

կայն հայրը միշտ կը փնտռէր զայն եւ կ'ուզէր իմանալ գտնուած տեղը։ Անոր երկու ժանտարմա եղբայրներ եւս գիւղին դուրս կը գտնուէին։

Վերջապէս հայրը հասկցաւ որ Ֆաբբուսը իր սիրահարին՝ Թանիրի տունը կը գտնուի։ Գնաց անոր տունը եւ տեսաւ ազջիկը։ Իսկոյն հանեց դաշոյնը եւ մարեց զայն։ Երկու ժանտարմաներ, որոնք ուրիշներ չէին, բայց եթէ ոչ իր տղաքը. ձերբակալեցին ոդեսպան հայրը եւ քանի մը քայլ երթալէ վերջ ազատ արձակեցին։

ԻՆՔՆԱՇԱՐԺԻ ԱՐԿԱԾՆԵՐ

ՕՐԷ ՕՐ ԿԸ ՇԱՏՆԱՆ ԴԷՊԻԵՐԸ

Վերջերս ինքնաշարժի արկածները չափազանց շատցան Գէյրութի եւ գիւղացնացութեան շրջանակներուն մէջ։ Օր չանցնիր որ քանի մը դէպքեր չպատահին։

Առջի օր Իլիաս Միւսէվերի ինքնաշարժը Գէյրութէն մեկնած էր Զահլէ երթալու համար։ Զորս ճամբորդներ առած էր Զահլէ տանելու համար։ Երբ Տերին հասած էր եւ արագօրէն վար կ'իջնէր, կամուրջի մը քով, ճնճաղպես արագօրէն եկող ինքնաշարժի մը հետ բախում կ'ունենայ եւ կամուրջի տակեն գացող ճոգեկառքի վրան կ'իյնայ։ Ճամբորդներէն մէկը կը մեռնի, իսկ ինքնաշարժը կտոր կտոր կ'ըլլայ վարիչն ու երեք ճամբորդներ ծանրօրէն կը վիրաւորուին։

Երկրորդ դէպք մը։

Ամերիկայէն նոր վերադարձած մեծանարուս Նուսուպ Շրէյնի ինքնաշարժը Գեմատուցի մօտ տեղ մը, կանոնաւոր ճամբուն վրայ ըջելով, Նուսուպ Շրէյնն ծանրօրէն կը վիրաւորուի եւ բոլոր ակռաները կը թափուին։

Վարիչը չէ վնասուած։

Երրորդ դէպք։

Ճամբաներու նորոգութեան համար գործածուող ծանր շարժիչ մեքենաներն ալ սկսած են նախանձիլ ինքնաշարժներուն։

Անցած օր այս մեքենաներէն մէկուն վարիչը, ձեզզիեի մէջ, երբ արագօրէն կը քշէր, մեքենան ըջեցաւ եւ վարիչ Ձրէնի Մանսուն յանկարծական եղաւ։

Չորրորդ դէպք։

Քաղաքապետութեան ինքնաշարժերէն մէկը, Գէյրութի մէջ, բախեցաւ բեռնատար կառքի մը եւ կառապան Սեյֆանին վար նետեց կառքէն եւ ծանրօրէն վիրաւորեց։ իսկ ձին մեռաւ։ Վարիչը թեթեւ վէրքեր ստացաւ։

ՍԻՒՐԻԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐԸ ԺՐՆԷՎԻ ՄԷՋ

Արաբերէն լեզուով հրատարակուող թերթերու տուած լուրերու համաձայն, Ազգերու Դասնակցութեան խորհուրդը իր յառաջիկայ նիստին մէջ պիտի զբաղի Սիւրիոյ եւ Լիբանանի կացութեան մասին Մանտատներու Ցանձնախումբին կողմէ պատրաստուած տեղեկագրով։

Բ. Գոմիսերը ժրնեւ պիտի երթայ եղեր Սեպտ. 10ին։ Թէյլայ թագաւորը հոն հասած է արդէն։

Դամասկոսի Ազգայնականները այս առթիւ պիտի օգտուին եղեր Ազգերու Դասնակցութեան դրկելու Սիւր. խնդրոյ վերաբերեալ տեղեկագիր մը։ Այն վաւերաթուղթը պիտի դրկուի եղեր Սիւր. պատուիրակութեան միջոցով։

Հովանաւորութիւնը պիտի չվերնայ Սուրիոյ եւ Լիբանանի վրայեն

Բարիզ, 31 Օգոստ.— Արտաքին գործոց նախարարութիւնը կը հաղորդէ թէ Ժրնեւէն ստացուած հեռագիր մը կը ցուցնէ որ հոն սխալ հասկցուած է Մանտատներու Ցանձնախումբին կողմէ Ազգերու Դաշնակցութեան խորհուրդին ներկայացուցած տեղեկագրին վերաբերեալ մասը, որովհետեւ զայն կը մեկնեն իբրեւ թէ կը պարունակէ այն իմաստը որ Ֆրանսան պիտի լքէ Սուրիոյ վրայ ունեցած իր հովանաւորութիւնը։ Իրական կացութիւնը այն է որ Ֆրանս. կառավարութիւնը Ազգ. Դաշնակցութեան Մանտատներու Ցանձնախումբին Սուրիոյ մէջ կատարուած յառաջդիմութիւնները տեղեկագրած միլոգին, կը մատնանշէր թէ ստացուած արդիւնքները կը թոյլատրեն նկատի ունենալ Ֆրանսայի և այս երկիրներու յարաբերութիւնները բարեշրջման հասած ատիճանին համապատասխան գաղնագրային հիմունքի մը վրայ վերահաստատելու վայրկեանը։

ՏՔԹ. Բ. ԳՈՒԼԱԳԵԱՆ

Մասնագէտ՝ Ներքին, Մորթային եւ Վեներական Հիւանդութեանց

ՎԿԱՅԵԱԼ ՓԱՐԻԶԻ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑՆԵՐԷՆ

Կը դարմանէ գիտական ամենավերջին մեթոդներով, թրխերու, սամոնոխի, ոպիներու լեարդի ամեն տեսակ հիւանդութիւններ։ Հին եւ նոր գերմանիզութիւնը իր բոլոր բարդութիւններով, ինչպես նաեւ Ֆրանկոխոր եւ մարթային հիւանդութիւններ։

Արագ, արմատական եւ բարեխիղճ դարմանում։

Հիւանդ կ'ընդունի ամեն օր, բացի կիրակի, իր նստակին դարմանատան մէջ. ժամը 8—12 եւ 2—6 ու մասնաւոր ժամադրութեամբ։

Երեքշաբթի օրերը,

ժամը 2—5 վկայեալ ԱՂՔԱՏՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ

Սէյֆի Ժորժ Հասեան փողոց՝ թիւ 8

MISK & FERNAINY

RUE EL MATRAN: TEL. 1-27

ԸՆԴՀ. ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ

Alliance Assurance Company, Ltd

ԱԼԷԱՆՍ ԷՅՈՒՐԸՆՍ ՔԸՄՊԷՆԻ

ՀԻՄՆՈՒԱԾ 1824ԻՆ ԼՕՆՏՈՆ

Դրամագլուխ եւ Պահեստի Գումար՝

£ 33,000,000

ՄԱՍՆԱՒՈՐ ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ

LA PREVOYANCE

Cies. D'ASSURANCES-VIE-INCENDIE-ACCIDENTS

ԼԱ ԲՐԷՎԱԵԱՆՍ

ՀԻՄՆՈՒԱԾ 1864 ՓԱՐԻԶ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ ԵՒ ՊԱՀԵՍՏԻ ԳՈՒՄԱՐ Ֆ. 270,000,000

Այս աշխարհահռչակ հսկայ ընկերութեանց հրդեհի, կենաց եւ ամեն տեսակի ապահովագրութիւններուն խիստ ձեռնտու եւ նպաստաւոր պայմաններէն եւ հաստատուն երաշխաւորութիւններէն օգտուելու համար

Դիմել՝ Ընդհ. Գործակալութեան Գէյրութ և կամ փոխ գործակալութեանց՝

DAMAS: Khala et Sirgi
» A. Homsy Cie.
LATTAQUIE: Adolphe Delaquis
ALEP: Joseph Assouad et fils

Պ. ԼԷՓԻՍԷՔ ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆ Կ'ԵՐԹԱՅ

Իրաքի Ֆրանս. գիւանագիտական գործակատար Պ. Լէփիսէք ասկէ քանի մը օր առաջ, Թէհրան մեկներ է կարգագրելու համար Սիւրիոյ եւ Պարսկաստանի միջեւ առկախ մնացած քանի մը խնդիրներ։

Պ. Լէփիսէք Պարսկաստանի Ֆրանսական դիւանագիտական ներկայացուցչութեան հետ համախորհուրդ բանակցութեան պիտի մտնէ պարսկական կառավարութեան հետ հետեւեալ խնդիրներու մասին.

1.— Տնտեսական եւ վանառական համաձայնութեան.

2.— Սիւրիացիներու եւ Լիբանանցիներու Պարսկաստանի եւ պարսիկներու հովանաւորեալ երկիրներու մէջ բանակցութեան խնդիր.

3.— Դատաստանական խնդիրներ։

Ինքզինքին եկաւ և ջերմէն այրող իր տաք ձեռքերուն մէջ առաւ Գլոտի սառած ձեռքերը ու վճռաբար աւելցուց.

— Ահաւասի՛կ... ահաւասիկ թէ ի՛նչ պէտք է բրնել։ Պիտի գրէք ձեր ծնողքին, ձեր բարի ծնողքին, որ վստահ եմ որ չեն մոռցած ձեզ...

«Անոնց պիտի ըսէք... պիտի ըսէք... հոգեւարքին ձայնը խեղդուեցաւ։ Ցկրցաւ ամբողջացնել սկսած նախադասութիւնը, ձեռքերը իրարու միացնելով սկսաւ զառանցել...։

— Փոքրիկ ձագուկս... սիրելի՛ փոքրիկ ձագուկս... ո՞ւր ես...

Եւ պղտոր նայուածքը սենեակին չրջանը ըրաւ եւ յանկարծ անշարժացած մնաց ձեղունին մէջ կէտին վրայ։

Հայր Լարիւ ծիծաղեցաւ երեւակայական պատկերին որ ջերմի ազդեցութեան տակ իր աչքին կ'երեւար։

— Կը տեսնեմ... կը տեսնեմ զինքը... ըսաւ...

«Գլոգլո... սիրելի՛ պզտիկ թոռնիկս... հոն է, երկինքը... միւս բոլոր հրեշտակներուն հետ...։

«Ինքը ամենէն գեղեցիկն է... ի՜նչպէս անոյշ կը ծիծաղի...

«Եկո՛ւր փոքրիկս... չո՛ւտ եկուր... անգամ մըն ալ եկո՛ւր մեծ հայրիկին թեւերուն մէջ և ծունկերուն վրայ... եկո՛ւր։

«Գլոգլո, եկո՛ւր. հոգեակս... ինչո՞ւ չես ուզեր գալ, չե՞ս իմանար որ քեզ կը կանչեմ... եկուր... տուր ձեռքդ, ձագո՛ւկս... ձագուկս...։

Զայնը մարեցաւ հայր Լարիւի չրթիներուն վրայ։ Կոնակին վրայ ինկաւ ուժասպառ և կիսամեռ։

Դիտ որ բոլոր զառանցանքը իմացած էր առանց ընդմիջելու քաջութիւնը ունենալու։

Քանի մը օր վերջ անյայտ պատճառով ծագած հրդեհ մը կառքերէն մէկը հրոյ մատակ դարձուց։

Հովը, ձիւնը և ցուրաը ևս պակաս չմնացին իրենց աւերները գործելու։ Այլևս չէին կրնար ներկայացուցիչներ ալ ապ, որովհետև գիւղերու և աւաններու բնակիչները կը նախընտրէին իրենց տուներէն դուրս չելլել՝ փոխանակ կենդանարանը երթալ գողդալու։

Այն քիչ մը գրամը որ հայր Լարիւ խնայած էր հաղիւ զէր օրերուն ծախսուեցաւ։

Եւ իբր թէ թշուառութիւնը չէր բաւեր՝ հիւանդութիւնն ալ վրայ հասաւ...։

Դեկտեմբերի մէջ օր մը երբ կարաւանը Ռիվիէրայի գեղեցիկ և սպիտակ գիւղերէն մէկը իջևանած էր, հայր Լարիւ սարսուռ մը զգաց և երբ ոտքի ելլել ուզեց կենդանիներուն կեր տալու՝ տեղէն չարժիլը անկարելի եղաւ։

Ակռաները կը կափկափէին, պաղ քրտինք մը ծածկած էր մարմինը, ջերմը կը տանջէր զինքը։

Գլոտ ուզեց մոտակայ գիւղէն բժիշկ մը կանչել, բայց երբ փոքրիկ խումբին ունեցած դրամը հաշուեց տեսաւ որ պիտի չկրնար բժիշկին այցելելը վճարել։

— Թերևս ծանր հիւանդութիւն մը չէ, ըսաւ Գլոտ ինքզինքը վստահեցնելու համար։

Հիւանդին անկողնին քով նստաւ՝ հազար հոգածութիւն ցոյց տալով։ «Մեր հիւանդութիւնը երկար չի տևեր, շուտով կ'անցնի» կ'ըսէր հայր Լարիւին։ Բայց ան՝ հակառակ իր ունեցած ջերմին պահած էր ժպիտի պայծառութիւնը։ Մերութեամբ գլուխը կը շարժէր։ Կ'զգար թէ բաւական լուրջ կերպով բռնուած է։

Այդ օրը թափառականներուն ամենէն տխուր օրը եղաւ։ Գլոտ՝ փոխանակելու համար այն մեծ բարիքը զոր հայր Լարիւն ըրած էր իրեն, մէկ կողմ թողուց իր

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԱՆԳԼԻՈՑ ԵՐԵՔ ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ԵՒ ԴԱՀԼԻՃԸ

Լոնտոն.— Անգլիոյ երեք կուսակցութիւններն ալ գուժարուեցան ճշդելու իրենց դիրքը դահլիճին հանդէպ։ Պահպանողականները ընդունեցին հետեւեալ բանաձեւը։ «Ժողովը կ'ընդունի Մ. Պալտուինի որոշումը, մասնակցելու համար դահլիճի մը, որուն ջանքը պիտի ըլլայ տնտեսական ապաքինումը դարմանել։» Մ. Պալտուին բացատրեց թէ նոր դահլիճը գործակցական դահլիճ մըն է՝ իր որոշ պաշտօնը կատարելու համար։ Երբ իր այդ պարտականութիւնը աւարտի, կուսակցութիւնները պիտի բաժնուին և նոր ընտրութեանց պիտի ձեռնարկուին։ Ազատականները ևս միևնոյն որոշումը քուէարկեցին։ Գալով աշխատաւորականներուն, անոնք որոշեցին խորհրդարանին մէջ ընդդիմադիր ըլլալ Մ. Մաքտոնալտի ներկայ չէր այդ ժողովին։ Լորտ Մընքէյ փորձեց արգելացնել անոր ընթացքը, բայց ժողովը քուէարկութեան ձեռնարկելով կուսակցութեան նախագահ ընտրեց Մ. Հէնդերսընն։ Փոխ-նախագահներ ընտրուեցան Մ. Քլինս և Կըրէյհամ։ Կը թուի թէ քիչ աշխատաւորականներ պիտի հետեւին Մ. Մաքտոնալտի։

ՖՐԱՆՍԱ ԿԸ ԶՕՐԱՑՆԷ ԻՐ ՕԴԱՆԱՒԱՅԻՆ ՈՒԺԵՐԸ

Փարիզ.— Դահլիճը որոշեց օդային գերազոյն խորհուրդ մը ստեղծել, բանակի գերագոյն խորհուրդի օրինակին պէս։

Մ. ՍՆՈՒԷՆ ՊԻՏԻ ՔԱՇՈՒԻ ԲԱՂԱՔԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔԷ

Լոնտոն.— Եկեղեցական նախարար Մ. Մնոուէն Մ. Մաքտոնալտի ծանոյց թէ երեւելի ժողովոյ ներկայ շրջանը աւարտած ատեն, ալեւոր մտադիր չէ ընտրելի ներկայանալ իր այս որոշումը հետեւանք չէ ըսաւ, քաղաքական վերջին դէպքերուն, այլ իր առողջական վիճակին։ Գալով այն լուրին թէ Մ. Մաքտոնալտ ևս որոշած է այլեւս ընտրելի չներկայանալ, պաշտօնապէս կը հերքուի։ Վարչապետը բնաւ այդպէս յայտարարութիւն մը բրած չէ։ Մ. Մաքտոնալտ հետաքրքիր է իմանալու թէ զինք ընտրողները ի՞նչ կը խորհին իր վերջին որոշման մասին։

ՍՈՒՐԻԱ ԵՒ ՀՈՎԱՆԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆԸ

Փարիզ.— Մաթէն կը ծանուցանէ թէ պրն. Բոնսոյ Փարիզի մէջ կը բանակցի այս պահուս սիւրիացի ազգայնական պատուիրակներու հետ անգլնիրագ դաշինքին նման դաշնագիր մը կնքելու համար։ Խորհրդրնկ. ընտրութիւնները անմիջապէս պիտի կատարուին, այս դաշնագրին ստորագրութենէն ետք։

Մաթէն կ'աւելցնէ. «Հոգատարութեան ենթակայ երկիրները այսպէս, աստիճանաբար, կ'ընթանան դէպի քաղաքական անկախութիւն։ Անմիջապէս որ իրաքը իր ազգային վեհապետութիւնը ձեռք բերէ, Սիւրիան ալ ձեռք պիտի բերէ։»

Փարիզ.— Ժուրնալ կը գրէ.— Սիւրիացիներուն առիթը պիտի տրուի իրենք զիրենք կառավարելու։ Անոնք այսպէս յաւապէս պիտի գնահատեն Ֆրանսայի հավատարմագրութեան ուժին և հարստութեան արժէքը։

ՖՐԱՆՍԱ ՌՈՒՍԻԱ ԵՒ ԼԵՀԱՍՏԱՆ

Պերլին.— Պրն. Լիթվինով գերման և օտար մամուլին յայտարարութիւններ բրաւ, որոնցմէ կը տեսնուի թէ քաղաքական և տնտեսական բանակցութիւնները Ֆրանքսոֆիլական ոչ-յարձակումի դաշինքի մը կնքման համար, յաւճամբու մէջ են։ Աւելցուց թէ ոչ մէկ բանակցութիւն չէ սկսուած Լեհաստանի հետ։

ԹՈՒՐՔԻԱ ԵՒ ԱԶԳԱԺՈՂՈՎԸ

Պօլիս.— Թուրքիոյ արտաքին գործոց նախարարը Ժրնեն Վեկենեցա, Ազգաժողովի խորհրդակցութեանց մասնակցելու համար։

ՕԹԷԼ

ԱԼԷՆՊԻ

Hôtel ALLENBY

ԱԼԷՄՊԻ ՓՈՂՈՑ

ԹԷԼԵՖ. 262

ՀԵՌԱԳԻՐ HOTEL ALLENBY

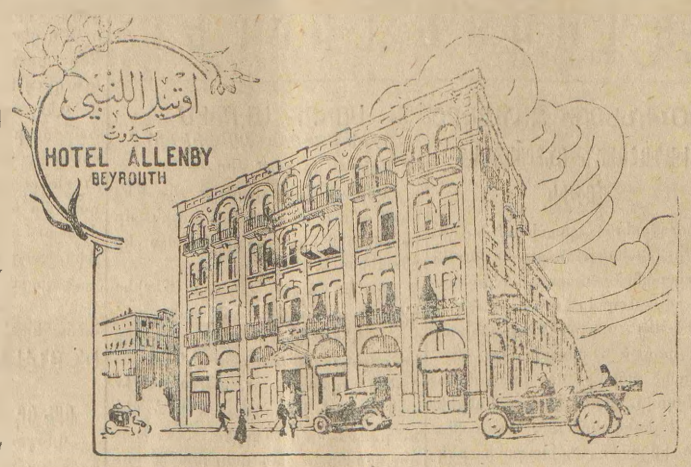

Հայկական նոր օթէլ. անունին չափ փառաւոր, անբաղդատելիօրէն մաքուր, շքեղ տեսարան, բոլոր սենեակները փողոցի կողմ, խնամուած սպասարկութիւն.

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՄԵՂ ԿԵՐԱԿՈՒՐՆԵՐ

ՇԱՏ ԴԻՒՐԱՄԱՏՋՆԷԻ ԳԻՆԵՐ

ԴԻՄԵՑԷՔ ԵՒ ՊԻՏԻ ՀԱՄՈԶՈՒԻՔ

Տէր եւ տնօրէն՝
ՎԱՀԱՆ ՏԻՐԱՑՈՒԵԱՆ և
Ժ. ԱԲԷԼԵԱՆ

ՏՔԹ. Մ. Ս. ՏԱՔԷՍԵԱՆ

Նախկին ներքին բժիշկ ԹԱՂԱՊԵՏ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻՆ
Այժմ մասյուն բժիշկ St. ELIE ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻՆ

ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹԵԱՆ ԺԱՄԵՐ
ՆԱՀՐԻ ՈՍՏԻԿԱՆԱՏԱՆ ԴԻՄԱՑ ԻՐ ՔԼԻՆԻՔԻ ՄԷՋ

Ամէն օր (Կէսօրէ առաջ 10—12
(Կէսօրէ վերջ 1 — 3

ՄՆԹ.— Հինգշաբթի եւ շաբաթ կէսօրէ վերջ ազատ
հիւանդներուն ձրի։

ՊԱՆԴՈՒԽ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՄԻԱԿ ՍՊԱՍԱՐԿՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՀԱՄԱՐ ԱՆԵՐԱԿԱՆՆԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ ԴԻՒՐՈՒԹԻՒՆ

ՍԱՔՈՒՐ ՍՊԱՍԱՐԿՈՒԹԻՒՆ

ՏՈՒՆ ՎԱՐՁԵԼ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

Տէր եւ տնօրէն՝ Ս. ՅՈՎՍԷՓԵԱՆ

ՕԹԷԼ

ԼԻՒՔՍ

ՁԱՀԷԼ ՁԱՀԷԼ ՁԱՀԷԼ ՁԱՀԷԼ

— ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ՝ Գ. ՊԱՐՏԻԶՊԱՆԵԱՆ —

Կեդրոնական ամենագեղեցիկ դիրքի վրայ, բոլորովին նոր կահաւորում
Մաքուր եւ անթերի սպասարկութիւն ու դիւրամատչելի գին
Արեւելեան եւ եւրոպական համեղ ճաշ
Ընտանիքներու համար մասնաւոր դիւրութիւն

Մեր նշանաբանն է՝
1.— Մաքրութիւն
2.— Մաքրութիւն
3.— Մաքրութիւն

ԴԱՐՄԱՆԱՏՈՒՆ

ՏՕՔԹ. ՄԻՔԱՅԷԼ ՔԷՇԻՇԵԱՆԻ

(Վկայեալ Պէյրութի Ամերիկեան Համալսարանէն)

Գիտական վերջին մեթոտներով, կատարելագործուած վիրաբուժական գործիքներով եւ 32 տարուան փորձառութեամբ կը դարմանուին հետեւեալ հիւանդութիւնները.—

Ա.— Վիրաբուժական ամէն կարգի գործողութիւնները։
Բ.— Մննդաբերութիւն առանց վանդի, մասնաւոր սպասարկութիւն գիշերուան համար։
Գ.— Իգական սեռի ծննդաբերական գործարաններու հին և նոր բոլորախտերը գիտական վերջին մեթոտներով։
Դ.— Արանց և կանանց ֆրանկախտի ու ցիրամիզութեան հիւանդութիւնները կը դարմանուին նորագիւտ դեղերով և առանց ցաւ։ Ներարկումներով։
Ե.— Աչքի ամէն տեսակ հիւանդութիւններ, Բոեալ Մէյլ Լայնի Անգլիոյ պաշտօնական բժիշկի հանգամանքով մեր քննած և դարմանած՝ հազարաւոր ճամբորդները առանց արգելքի իրենց տեղը հասած են։
Զ.— Ողնմարէն կը դարմանուին նաև մայրիան, ներքին և մարթի հիւանդութիւններ ինչպէս նաև երախաներու հիւանդութիւններ։
Է.— Երեքշաբթի օրերը կէսօրէ ետք ժամը 3—6 աղքատներուն ձրի։

Հիւանդասրահի ժամեր։ Ամէն օր 8—12 և 3—6

ԴԱՐՄԱՆԱՏՈՒՆ։ Թրամվայի Ընկերութեան մօտ, Առողջութեան դեղարանի մոտ, Պարպարիներու վերելքին վրայ։—

ՏԱՆԸՄԱՐՔԱՅԻ ԳԱՂԹԱՅԻՆ

Վիճակահանութիւն (51րդ շրջան)

Պետական երաշխաւորութեան տակ գտնուող այս արտաքսանակ այս վիճակահանութեան նոր շրջանը (51րդ) կը սկսի յառաջիկայ Նոյեմբերին։

Ընդամէնը 50,000 թիւ. որմէ 21175ը հինգ ամսուան ընթացքին կը շահի մեծամեծ գումարներ՝

ոսկի Ֆրանք 450,000 — 240,000 — 150,000 — 100,000—80,000—70,000—60,000—50,000—40,000— կայն կայն։

Ամենարախտաւոր պարագային կարելի է շահիլ մինչև՝

ՄԻԿ ՄԻԼԻՈՆ ՈՍԿԻ ՖՐԱՆՔ այսինքն ՔԱՆՈՒՀԻՆԳ ՄԻԼԻՈՆ Ս Ղ.

Առաջին թիւրաթը սեղի կ'ունենայ՝ 1 եւ 12 Նոյեմբեր 1931ին։ — Ցոմակները կ'արժեն՝ ամսական՝ ա. դ. 125 (ութսուն), 250 (քառասուն), 500 (կէս), և 1000 (լման)։ — Հիմակուընէ ապոպրանք կ'ընդունուի։ — Վճարումները 1 նիսկ։ — Փոստով ապոպրանք կ'ընդունուի։ — Բլան եւ լիստ ձրի։ — Վաճառատուներ կը փնտռուին ամէն կողմ՝ շահաւէտ պայմաններով։

ԿԱՐԵՒՈՐ.— Ամիսը բանի՞ ոսկի կը շահիս...: Այդ շահուն 100ին ձր յանկացուր այս հռչակաւոր Վիճակահանութեան։ Փոքրիկ գումար մը վճարելով չես պատասխանար, բայց՝ ընդհակառակը՝ կրնաս հարուստ եւ երջանիկ մարդ մը դառնալ, ինչպէս եղած են բազմէ առաջ հազարաւորներ, որ վաղուան հոգով կը սառապէին մինչև հիմա բեղի պէս...:

Ցոմակ գնելու եւ ամէն մանրամասնութեան համար դիմել՝
ՊՕՐՍԱ—Պէյրութ (B. P. 422) Մ. ԿԱՊՐԱՇ
Վիճակահանութեանց ընդհանուր Գործակալութիւն

ԳՈՐԳԻ ՄԵԾ ԳՈՐԾԱՏՈՒՆ

ԵԹԷ ԿՈՒԶԷՔ ԿԱՀԱՒՈՐԵԼ ՁԵՐ ՏՈՒՆԵՐԸ

ԱՄԵՆԱԸՆՏԻՐ ԵՒ ՃԱՇԱԿԱՒՈՐ ԳՈՐԳԵՐՈՎ

ԱՅՑԵԼԵՑԷՔ ՄԱՆՕԹ ԳՈՐԳԻ ՎԱՐՊԵՏ ԵՒ ՄՍՍԼԱՑԷՏ

Պ. ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԹԱՇՃԵԱՆԻ

ԴՈՐԳԻ ՄԵԾ ԴՈՐԾԱՏՈՒՆԸ

ուր պիտի գտնէք պատրաստ և ապսպրանքով ամէն տեսակի և չափի գորգեր, որոնք Եւրոպական և Ամերիկեան հրապարակներու վրայ գնահատուած են։

Նիր Իսք Բիլիֆի նախկին Դագիրի գորգի գործատան բոլոր տեղեկութիւնները փոխադրուած են Պ. Թաշճեանի,

ԷՅՐԷՖԻԷԻ ԳՈՐԳԻ ԳՈՐԾԱՏՈՒՆԸ

THE ROYAL MAIL LINE

— ԲՕԵԼԼ ՄԷՅԼ ԼԱՅՆ —

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՇԽԱՐՀԱԾԱՆՕԹ ՇՈՓ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Առագրնքաց երթեւեկութիւններ ընդմէջ Շերպուրկի եւ հարաւ. ամերիկայի

UNITED STATES LINES

— AMERICAN MERCHANT LINES —

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ՇՈՓԵՆՍԻԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Կանոնաւոր երթեւեկութիւններ ընդմէջ Շերպուրկի եւ Նիւ-Եորքի ասխարհիս մեծագոյն ճաւերով։

CANADIAN PACIFIC

Գանատայեան ամենամեծ կառավարական տոգ. ընկ.

Կանոնաւոր երթեւեկութիւններ ընդմէջ Շերպուրկի և Գանատայի։

EASTERN MEDITERRANEAN EXPRESS LINE

Ամէն 10 օրը կանոնաւոր մեկնումներ՝ Պէյրութէն — Գալիսանդրիա — Փիրէ եւ Մարսէյլ։

IPHIGENIA ԵՒ ASPASIA

ՍՐԱԳԵՆՔԱՑ ՆԱՒԵՐՈՎ

ՆԱՒԸՆՏՐԵՑԷՔ ՇԱՄԲՈՐԴԵԼ ՄԵՐ ՆԱՒԵՐՈՎ

Գիներու, մեկնումներու, բուսականներու, ինչպէս նաեւ զանազան մանրամասնութեանց համար պիտի։—

Ավրնիւ Ֆոշ. Արեւելքի ընդհանուր գործակալին՝
Թէլէֆոն՝ 9—06 Ա. ՊԵՏՐՈՍԵԱՆԻ
ԿԵՆԴՐՈՆԱՏԵՂԻ. Փիրէա— Մարսա Սրսա, բիւ 54։
Մասնաճիւղ Մարսէյլ— 30 Դուլեվար օր Տամ։
Մասնաճիւղեր՝ Գոլոսի. Կիպրոսի. Պաղեստինի Լիբանանի եւ Սիրիոյի ու Շերպուրկի մէջ։

բոլոր զբաղումները և ամբողջապէս ինքզինքը նուիրեց հիւանդին։

Առաջին անգամուան համար մարդիկ և կենդանիները անօթի մնացին։

Եթէ Լէյշվըլէ՝ յուսահատած տիրոջ հիւանդութենէն ակնոյ չկախեց իր ստամոքսին բողոքներուն, փոքրիկ Գլօզլօի համար նոյնը չէր սակայն։

Երեխան անօթի էր. քանի մը անգամ ուզեց մայրիկին քով երթալ՝ խնդրելու որ քիչ մը հացով կաթազ տայ իրեն, բայց չհամարձակեցաւ։ Գիտէր որ իր մեծ-հայրիկը չատ հիւանդ էր։ Պանանչկոտ ըլլալու առեն չէր։

Գլօզլօ զգացուած էր և ամէն զոհողութիւն ընելու պատրաստ, բայց... անօթի էր...։

Իրեն մնացած միակ միջոցը օգտագործեց։ Գնաց իր բարեկամը գտաւ։

— Ինծի՛ նայէ, Օկի՛ւստ... կտոր մը հաց չունի՞ս որ փոխ տաս ինծի՛... քիչ մը եաքը կուտամ քեզի պարտքս...։

Օկիւստ հասկցաւ։ Սկսաւ ամէն կողմ փնտռել իր վանդակին մէջ, բայց իր փոքրիկ բարեկամը կշտացընելու բան չգտաւ։

Անոր քով վերադարձաւ և սկսաւ իր բարակ և երկար մատներովը ստամոքսը չփել՝ հասկցնելու համար թէ ինքն ալ անօթի է և յօժարակամ կտոր մը հաց կուտէ։

Կապիկը և տղան երկար խօսակցութիւն մը ունեցան։ Անոնք իրարու հետ ապրելով և իրար սիրելով՝ միրար հասկնալու վարժ էին։

Օկիւստի ծամածռութիւնները և ձեւերը այնքան պերճախօս էին որքան Գլօզլօին ճռռողիւնները։

Շուտով համաձայնեցան։

Քանի որ անօթի էին և հիւղակներուն մէջ ուտելու բան չկար, պէտք էր դուրս ելլէին ուտելիք գտնելու։

Քիչ մը ճարպիկութեամբ և փնտռելով պիտի կրնային կտոր մը հաց ձեռք ձգել։

— Գլխնուս ճարը կը տեսնենք, անանկ չէ՞, Օկիւստ, բաւ Գլօզլօ, երբ որոշեցին դուրս ելլել ուտելիք ճարելու։

Իրր պատասխան՝ Օկիւստ վար ցատկեց իր տեղէն և փոքրիկին ձեռքէն բռնելով հետը դուրս տարաւ։ Անոնց մեկնումը ոչ ոք նկատեց։ Ձեռք ձեռքի հեռացան և անհետացան Դեկտեմբերի ամպամած օրուան մշուշին մէջ։

Հիւղակին մէջ Գլոտ միշտ հայր Լարիւի քովն էր։ Մերուկին չոր շրթներէն ելած խոսքը նկատեցնելու և դալկահար դէմքէն վախնալ սկսաւ։

Բան մը ընելու կարողութիւն չունենալով և բոլորովին յուսահատ անոր հոգեւարքի պահերուն կը հրաւիրէր։ Հայր Լարիւի ցնցող դողը իրեն յիշեցնել կուտար մոտի մը բոցին տատանումը մարելէ առաջ։

Իրիկուան մօտ, ծերուկը գերբնական ուժ մը մղուած՝ անկողնին վրայ նստելով՝ կէս հոգեւարքէն դուրս եկաւ։ Դէպի Գլոտ ծռելով տեսաւ որ անոր դէմքը արցունքով ողողուած է։ Մեծ ճիգ մը ընելով բսաւ.

— Մի՛ լար, Գլո՛ռ...

«Գիտեմ գիտեմ թէ կեանքիս վերջն է... կը խորհիս թէ ի՞նչ պիտի ըլլաք ամենդդ իմ մեռնելէս վերջ...»

Մերուկին ընդհատեց խոսքը, աչքերը երկինք բարձրացնելով հառաչեց և աւելցուց.

— Այո՛... ի՞նչ պիտի ըլլան, Աստուա՛ծ իմ...

ՍԱԿԱՐԱՆ ՊԷՏՐՈՒԹԻ

2 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1931

	Ուրիկ.
Եգիպտոկ. Ցկնագրմ.	634
Անգլիկն. »	618
Տօլար »	127
Թրքական »	59,50
Գանի Օսմանի	155
Իտալական Լիր 100	662
Ֆունկն. Ֆրանկի 100	162
Անգլկ. ոսկի	617
Ֆրանս. »	479
Ասման. »	551
Արծաթ մէջիտ	30

Գրէտի Ֆոնս. Ա. 21 00
» » Բ. 12 85
» » Գ. 11 40

Մեծ Տէրեան եղբարք Բիւ Ֆոս
Թելեֆոն՝ 5—19

AZTAG
JOURNAL ARMÉNIEN
B. P. 587
BEYROUTH, Liban

Directeur-Propriétaire
HAIG BALIAN

ԳԱԾՆԵՐԸ
ՍԻՒՐԻԱ տար. 425, Վեցամսեայ 225 Ս. Դ.
ԱՐՏԱՔՍ. տարի. 6. Վեցամսեայ 4 տոլար
Տնօրէն-Խմբագիր՝ ՀԱՅՔ ՊԱԼԵԱՆ

ԱԶՏԱԿ

ԵՐԿՕՐԵԱՅ, ՀԱՅԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ

ازتاك
جريدة سياسية ادبية اقتصادية حرة

ԹԱԲԱԹ
ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ
1931
5

ՁԵՌՔԷ
ՀԱՍԸ
3.50 Ս.Դ.

Ե. ՏԱՐԻ | Ամէն առաւօտ պէտք է ընել թերթս տնօրէնին հասցէին | ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ, ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ ԵՒ ՇԱԲԱԹ ՕՐԵՐԸ | Ձեռագրուած ձեռագիրներ եւ չեն վերադարձուիր | Թիւ 58 (503)

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ԴԷՊԻ ԵՐԿԻՐ

Ամէն տեղ է որոնում հայը ապաստան
Բացի այն երկրից որ կոչւում է Հայաստան։

Այսպէս կը պատգամէր ասկէ երեք տասնեակ տարի առաջ, Հայ Յեղափոխութեան մեծ ռահվիրաներէն մէկը։

Անցան երկար տարիներ, փոխուեցան ռիթմակտրողներն ու հովանաւորողները, հայրենիք ու Հայաստան ունեցանք, դժբախտաբար սակայն չդարձուեցաւ օրուան նշանաբանը ըլլալէ Ակնունիի սոյն պատգամը։

Ամբողջ հայութիւնը ցրուեցաւ աշխարհի չորս ծագերը, արնամաքուեցաւ ու վտարուեցաւ բոլորէն, բայց ոչ մէկ անդ ապաստան չգտաւ։ Ազգովին մուրացիկ ու թափառական դարձանք և մեզմէ յաճախ ինայուեցաւ պատառ մը հացն ու ազը։ Սեւեռեցինք մեր աչքերը դէպի երկիր, սակայն պինդ փակուեցան անոր դռները մեր առջեւ։

Ցուսահատ ու գլխիկոր դարձանք մեր նոր հայրենիքները և լծուեցանք շինարարական աշխատանքի։ տուինք մեր կարելին, ինչ որ ունէինք և որքան որ կրնայինք։ անմշակ մնացին մեր բուն հայրենիքի արտերը և անտէր մնացին մեր առները, սակայն ոչ ոք չիրաժարեցաւ մեզ մեր հայրենիքէ։

Արտասահմանի թերթերը անվերջ զրեցին ու պոռացին, շեշտեցին հայութեան սպառնացող վտանգը, խնդրեցին հայաստանի կառավարութենէն բանալ դռները և ներս առնել թափառական ժողովուրդը, սակայն ի զուր, անոնք մնացին երկաթեայ կղպանքներու տակ։

Հարիւր հազարաւոր գաղութահայութիւնը մնաց ենթակայ վտանգի։ Ափրիկէի խորերը սեւեռուեցան պատութեանց աչքերը, հոն ապաստան մը գտնելու համար այս ժողովուրդին։ Ալճէրիան առաջարկեց մեր դարաւոր թշնամին հայերու տեղաւորման համար և ընդունուեցաւ։ Առաջին կարաւանը պիտի տարուէր Յունաստանէն, ուր անմիջական վտանգի և ստիպողական մեկնումի հարկադրանքին տակ կը գտնուին մեր հայրենակիցները։ Իբրև ողորմութիւն «բարերար» եւ «մեծ» տերութիւններ ստանձնեցին ճամբու ծախքերը այս թափառական բազմութիւններու, որոնք պիտի դադրէին աչքի փուշ ըլլալէ Թիւրքին ու հեղինէին։

Աշխարհի վրայ, բեւեռէ բեւեռ տեղ փնտռեցին մեր ժողովուրդին համար, ապաստան որոնեցին, իբր Հայաստան ունենք անմշակ տարածութիւններով և բերրի արտերով։

Դժբախտաբար հայաստանի կառավարութիւնը չհետաքրքրուեցաւ բազմահազար դաղութահայութեամբ և անոր նայեցաւ որպէս խորթ զաւակի։ Հաղուագիւտ մեկնողներուն հանդէպ չվերաբերուեցաւ որպէս հարազատ քաղաքացիի և անոնց ցոյց չի տուաւ դիւրութիւններ։ Աղերսեցինք ու ազաչեցինք օգուտ չբերաւ։ Մոսկուան իր ծանօթ քաղաքականութենէն երբէք չի շեղեցաւ։

Այսօր սակայն փոխուած են լեզուները։ Եթէ ճիշդ ու անկեղծ են հայաստանի վարչապետ Պ. Տէր Գաբրիէլեանի ըրած յայտարարութիւնները Փարիզի մէջ, վերցուած են ներգաղթի արգելքները և հայ տշխատաւոր ժողովուրդը պիտի կրնայ երթալ իր հայրենիքը և լծուիլ իր երկրի շինարարական աշխատանքին։ Լսած Պ. Տէր Գաբրիէլեանի յայտարարութեանց այս տանքին։ Լսած Պ. Տէր Գաբրիէլեանի յայտարարութեանց ոչ ոք չի տուաւ դիւրութիւններ։ Աղերսեցինք ու ազաչեցինք ոչ ոք չի տուաւ դիւրութիւններ։ Աղերսեցինք ու ազաչեցինք ցոյց չի տուաւ։ Մոսկուան իր ծանօթ քաղաքականութենէն երբէք չի շեղեցաւ։

*Այսօր սակայն փոխուած են լեզուները։ Եթէ ճիշդ ու անկեղծ են հայաստանի վարչապետ Պ. Տէր Գաբրիէլեանի ըրած յայտարարութիւնները Փարիզի մէջ, վերցուած են ներգաղթի արգելքները և հայ տշխատաւոր ժողովուրդը պիտի կրնայ երթալ իր հայրենիքը և լծուիլ իր երկրի շինարարական աշխատանքին։ Լսած Պ. Տէր Գաբրիէլեանի յայտարարութեանց այս տանքին։ Լսած Պ. Տէր Գաբրիէլեանի յայտարարութեանց ոչ ոք չի տուաւ դիւրութիւններ։ Աղերսեցինք ու ազաչեցինք ցոյց

քննութիւնը։ Ու «Թանին»ի, «Թասվիրի Էֆեմերան և «Ոնո Փասթա»ի խափանումները, և այլն և այլն...)։ Բայց կը բացատրէ Թէվֆիգ Բիւշտի պէս կրնանք ընդունիլ այս ցաւագանցութիւնները, որովհետեւ, վարչական կը կոչենք անիսախտ հիմերու վրայ։

Չ'նայած դիր։ Սակայն, հարցը պետութիւնը յայտարարուեցաւ թէ վտանգի մէջ է և պատերազմական օրէնքը հաստատուեցաւ։ որովհետեւ քանի մը չէյլսեր կանանչ դրօշը պարզեր էին...։

Պահ մը խօսակցութիւնը կը դառնայ Թիւրիոյ մէջ Ֆրանսական դպրոցներու հարցին, Սիւրիացիներու գրաւեալ կալուածներուն շուրջ, որմէ վերջ «Էս տը Փարի»ի թղթակցին պատասխանելով, Թէֆիգ Պիւշտի կը բացատրէ թէ ինչ պայմաններ պէտք են որպէս զի Թիւրիա ազատ Ազգերու Դասակցութեան մէջ։

— Պէտք է որ ամէնէն առաջ, Եւրոպա հասկնայ ասոր.— Կ'ուզենք մեկուսանալ չէզոքութեան դիրքի մը մէջ և մնալ ազատ։ (Թիւրքը կը սարսափի զրաւոր յանձնառութիւններէն. անոր կը պակսի աւանգականութիւնը։ Այս վկայութեան մէջ մի տեսէք մտածուած մէկուսացում մը, այլ միայն, մեր ձեռքերը չկապելու փափաքը։

«Արդ, եթէ Թիւրքիա մտնէ Ազգերու Դասակցութեան մէջ, պարզ «անդամի» հանգամանքով, ապատ չպիտի ըլլայ իր գործունէութեան մէջ։ Որովհետեւ մի՛ր նոր կուտայ որոշումներ, որոնք յանձնառութեան տակ կը ձգեն Դաշնակցութեան բոլոր անդամները։ Միայն մեր քաղաքացիներուն մէջ աթոռ մը։ պիտի կրնայ մեզ փրկել այս գրութեան անպատեհութիւններէն։

Այդ կերպով գոնէ, ի վիճակի պիտի ըլլայինք ներկայացնելու առարկութիւններ և փաստեր, որոնք պիտի յարմարէին մեր տեսակէտին։ Այս պահանջը, չի բերիր այժմապատուութեան մասնագրութենէ։ Միայն ենթարկուելու վախն է որ տուն կուտայ մեզ։ Պիտի ըսէք թէ Թիւրքիոյ չափ կարևոր պետութիւններ այ ներկայացուցիչ չունին Խորհուրդին մէջ։ Անշուշտ, բայց այս պետութիւները կը պատկանին խմբակցութեան մը, որ այնտեղ ներկայացուցիչ ունի։ Կ'ուզենք մեզ տիպել որ այս խմբակցութիւններէն մէկուն յարինք։ (Արդէն չէ՞ եղած...)։

Ուրեմն, Խորհուրդին մէջ աթոռ մը կամ ոչինչ։ Այս ըսելով Դէկտեզյայտնենք թէ Ազգերու Դաշնակցութեան հանդէպ միայն հավակրանք կը տածենք։ Մեր գործակալները հոն կը մչակեն թանկագին յարաբերութիւններ և կէս-պաշտօնապէս կը միջամտեն ամէն անգամ որ մեր նախաձեռնութիւնը կրնայ ծառայել ընդհանուրի շահին։

ԳԱԼՈՎ ՊԱՐՏՔԵՐՈՒՆ ՀԱՐՑԸ

— Թիւրքիա 15 տարուան պատերազմական ժամանակաշրջանէ մը դուրս կ'ելլէ։ Երկիրը աւերուեցաւ զանազան քանդիներու կողմէ, նոյն իսկ թրքական բանակին կողմէ։ Սեւապատերազմեան զինուորական գրաւումը ծանր կշռեց։ Ամէն ինչ վերաշինութեան կը կարօտէր ու աղքատ ենք։ Մեր 227 միլիոն ոսկիի եւմտացոյցին վրայ (Հարիւրին 41 զինուորական ծախքեր) որուն. ցինք 40 միլիոնի նուազում մը Ուղեռ, պէտք է որ թեթեւցնենք տուրքերը։ Ներկայիս օսմանեան պարտքերը կը վճարենք մէկ երրորդով։ Այս թիւն իսկ վեր է մեր միջոցներէն։ Պէտք է կարգադրութիւն մը գտնել, պահանջատէրերու ներկայացուցիչներուն հետ համաձայնութեամբ, առանց սակայն դիմելու փոխառութեան։

Կառավարութիւնը չի կրնար մտնել փոխառութիւններու քաղաքականութեան մը մէջ։ (Սակայն արդէն փորձեց, բայց առանց յաջողութեան)։ Ասոր փոխարէն, կատարեալ պէտք պիտի ընդունինք որ մեր եկեմտական և տնտեսական հաստատութիւնները ինչպէս երկրագործական գրաւումը դիմում կատարեն ոսոր դրամագլուխին։ Դրամը որ օրինակ պիտի ստանային հարիւրին 6 տոկոսով, պիտի կրնային փոխ տալ հարիւրին 8ով (կամ աւելիով) ինչ որ պիտի կազմէր լաւ գործ մը։ Բայց պետութեան կողմէ ոչ մէկ երաշխաւորութիւն կամ միջամտութիւն կամ մենաշնորհներու յօժարում։ Կ'ուզենք ապրիլ իբր պետութիւն, մենք մեզով։ Մեր ժողովուրդը տատապեցաւ։ Եթէ պիտի բլլայ գոնէ աւելի ևս պիտի տառապի, սակայն դուրս պիտի ելլենք այս կացութենէն»։

Ամփոփելէ յետոյ Թէվֆիգ Բիւշտի յայտարարութիւններ, «Էքսը տը Փարի»ի աշխատակիցը կը խորհրդաձէ.— Սանմանափակուելով խառուտ կացութեան մը մասին Թէվֆիգ Բիւշտիի վերջին նկատումներով, երբ կը հաւատէ թէ Թիւրքիա պիտի յաղթէ, պէտք է յիշել թէ շատ քիչ են այն մտանգաւորները որ կը բաժնեն այս լաւատեսութիւնը։ Իրաւ է թէ մտանգաւորները երբեմն սխալած են։ Այսպէս է որ զանազան նշաններ մեզ դուշակել կուտային իտալական լրտի թաւալգոր անկում։ Անոնց հաշիւները թերևս տոկերանական ազդակներուն չէին տար արժանի ցոյցիչը։

Արդ ասոնք, բոլորովին մասնաւոր արժէք մը կը ստանան, երբ հարցը կը դառնայ Թիւրք ժողովուրդին վրայ։ Անոր տառապանքի և համակերպութեան ընդունակութիւնը կը դէպ ամէն երևոյթներ։ Ֆինանսական առաքինութիւն անշուշտ, անընդունակ փայլուն վերականգնումներու, բայց ուրկէ կը թխի զրեթէ անսահման տոկունութեան ոգի մը։

«Դիմանա՛ն, այս թշուառացած Թիւրքիոյ յոտ կարգալեօր։ Դիմանալ մինչև այն անձնուէր պահը երբ բարեբախտ դէպք մը պիտի գայ ամէն ինչ կարգադրել։

«Եւրոպայի մէջ կ'ըսեն մամանակը գրաւ է։

«Արեւելքի մէջ յոյս է»։

ԿԻՆԸ ՏԱՐԲԵՐ Է՞ ԱՂՋԻԿԷՆ

Կոմսուհի Էլէն Թոլսթոյ իր օրագրութեան մէջ, զրոյց կը հրատարակէ «Լա Բրվիս տը Փարի», կը քննադատէ իր ամուսինին գործերը, մասնաւորաբար Sona eâ Kreutzer։

— ... Այս գործին մէջ բոլորովին անճիշտ են ինչ որ գրուած է կիներուն մասին, երբ անոնք տարբեր աղջիկ են կամ մանկամարդ։ Արգարեւ մանկամարդ կինը, այսինքն այն որ զուտակ կը բերէ աշխարհ և կը սնուցանէ իր կաթով, անտեղակ է դեռ զգայնական կիրքերուն։ Մնայ որ, ան իսկական մարդ մը դառնալու ամէն երկու տարին մէկ անգամ։ Երեսունէ յետոյ է, որ կնոջ մէջ կ'սթիննայ կիրքը»։

Այս հարցը, զոր Կոմսուհի Թոլսթոյ կը յուզէ, չափազանց հետաքրքրական է, մանաւանդ հոգեբանախօսական վերլուծման մը համար։ Որոշ է թէ իգական սեռը իր կեանքի ընթացքին կը կրէ երեք հոգեբանախօսական շրջափոխութիւններ, 1.— երբ աղջիկ է, 2.— երբ կին է և 3.— երբ մայր է։

Այսինքն երեք էակ մէկ մարդու մէջ։ Այդերը կարծես միայն երկու ձեւափոխութիւն կը կրեն, արբունքէն առաջ և յետոյ։

(Շար. Ա. էջի, 4rդ սիւնակեն)

այսպէս կ'օգտուին»։ Հոս աւելցնենք թէ խեղճ վարժուհին ինքնայ հայերէն լաւ չէր կրնար խօսիլ։ Դժբախտաբար, տեսանք թէ կան նաև ուսուցիչներ որոնք յաճախ վայելած են և կը վայելեն աղաներու պաշտպանութիւնը, աշակերտներու հետ կը խօսին թրքերէն։

Ասոնց կարգին տեսանք նաև թէ կան պատրաստուած պարկեշտ ուսուցիչ ուսուցչուհիներ որոնք պաշտպաններէ կամ խնամիական կապերէ զուրկ ըլլալուն կ'ստանան սպասուհիէ մը կամ սպասաւորէ մը չատ աւելի նուազ ամսաթոշակ։

Տեսանք թէ արկածով վիրաւորուած ուսուցչի մը ամսաթոշակը փոխանակ աւելցնելու և կամ նոյնը պահելու, կը զնդուի։

Տեսանք թէ կիրքերէ կուրցած մարդիկ, օր ցերեկով ամէն որբութեան վրայ կը թաքնեն և ուսուցիչներ սովամահ ընելու ստորերկրեայ աշխատանք կը տանին մինչև Եգիպտոս ու Փարիզ։ Այս աշխատանքին լծոնած մարդիկ մասնաւոր ջանք կը թափեն քսքլտելու տարիթը ներկայացած ժամանակ «մենք հայ չենք»յոխորտացողները։

Ղեկավարներու քով կը պակսի ազգային գիտակցութիւն, վճռականութիւն, գործի հասկացողութիւն եւ անկեղծմնակալութիւն։ Ռամիկները և տգէտները չեն որ այս մոլորվուրդը պիտի կառավարեն.

Հոս աւելորդ չըլլար, պզտիկ չեղումով մը, ցուցնել թէ, խորհրդարաններու և ազգային իշխանութեանց ժողովներու չատերուն մէջ տակաւին կը տիր թիւրք լեզուն։ Մահացու մեղք է գէթ պաշտօնական տեղեր թիւրքերէն խօսիլ և Ս. Եկեղեցւոյ մէջ, Ս. Խաչարանը և ձայնց գիրքը թիւրքերէն կարդալ։ Ի՞նչ որ այլ ըլլայ, այս ներելի չէ և դէպ մը է, պարզապէս հայ լեզուի դէմ և քաջալերութիւն թիւրք լեզուի համար։

Թրքախօս վարդերու համար երբ ստեղծուած թիւրք լեզուով կը քարոզուի, գոնէ եկեղեցական ապարդութիւնը չի թրքացուի։ Գիտնանք մեր դեղային արժանապատուութիւնը բարձր պահելու համար մը եկեղեցիներու մէջ կարգ մը քահանաներ սովորութիւն ըրած են առանց խղճի խայթի Ս. Աւետարանը և Ս. Դիրք կարդալ թրքերէն։ Հայ պաշտօնի մայրենի լեզուն սպանելու մէջ հաճոյք չի փնտռենք։ Ի՞նչ անուն պէտք է տալ ոմանց, որոնք գիտեն լաւ հայերէն և երբ իրարու հանդիպին անսոյժան թիւրքերէն կը խօսին։ Գաղիկներ և մամիկներ տեսած ենք որոնք չոր հացի մը համար քանի մը տարիէն քիչ չատ սորված են ու կը խօսին օտար լեզու մը։ Հայ լեզուի համար ոմանց ըրած առարկութիւնը բոլորովին անտեղի է։

Դիտնանք թէ հայ ենք և գոյզուրանք վրանին ինչ որ ունինք։

Դր. Գ. ԳՈՒՏՈՒԼԵԱՆ

ԳԻՏԱԿԱՆ ԱՇԽԱՐՀ

ՄԱՐԴԿԱՑԻՆ ՄԵՔԵՆԱՆ

ՔԱՆԻ՞ ՄԱՂ ԿԱՑ ՄԱՐԴՈՒՆ ԳԼՈՒԽԸ

Ձերմակ ցեղին պատկանող մարդոց գլխուն վրայ — դեռ չթափած — կը համարուի 40,000էն մինչեւ 60,000 մաղ։ Կիներու կ'ուենենան մինչեւ 70,000 մաղ իրենց գլխուն վրայ։ Այլ ցեղեր աւելի քիչ մազ ունին։

ՄԱՂԵՐԸ ԻՆՉՈՒ՞Ի ԿԸ ՃԵՐՄԿԻՆ

Մազին գոյնը արդիւնք է զուտնաւոր նիւթերու։ Հազարաւոր փոքրիկ հատիկներու, որոնք կը դրբուին մազին մէջ, երբ ան կը ծլի։ Երբ մազերդ կը ճերմկին՝ նշան է թէ այս բջիջները դադրած են զուտնաւոր նիւթ արտադրելէ։ Անոնք կը դադրին այդ գոյնն արտադրելէ՝ սովորաբար խեղճ անուն դառնալու։ Գանկի մարմինի մէջ արեան շրջանառութեան պակասն ալ յաճախադէպ պատճառ մըն է։

ԻՆՉՈՒ՞Ի ՈՄԱՆՔ ԿԸ ՃԱՂԱՑԻՆ

Ասոր պատճառն ալ մազեր ծնող բջիջներու գործադուլն է։ Այս պարագային աւելի արժատական։ Անոնք կը հրաժարին ոչ միայն մազին գոյն տալէ, այլեւ մազ չինելէ։ Դարձեալ խեղճ անդամութիւնը յաճախադէպ պատճառ մըն է։ Գանկամաշկի մարձումը (massage) կամ ուրիշ այլ բան, որ կը զրգռէ արեան շրջանառութիւնը գանկամաշկին մէջ պայմանով որ մազ ծնող բջիջները իրապէս մեռած չըլլան։

ԻՆՉՈՒ՞Ի ԳԼԽՈՒՆ ՎՐԱՑ ԱՒԵԼԻ ԵՒՏ ԿԱՃԻ ՄԱԶԸ ՔԱՆ ՄԱՐՄՆԻ ԱՑԼ ՄԱՍԵՐՈՒՆ

Գիտնականները կը հաւատան թէ մարդուն կենդանի նախնիքները ալ իրենց ամբողջ մարմնով մազոտ էին ինչպէս մարդանման կենդանիները։ Մարկը ասաքնանարար կը կորսնցնէ իր մարմնին մազերը, հաւանաբար հագուստներու պատճառով, այնպէս որ մազը այլեւս պահանջ մը չէ մարգկային մարմնի պաշտպանութեան համար։ Մարդոց գլխու մազը աւելի չատ օգտագործուած է քան մարմնի մազերը։ Հանգերձի գործածութենէն չատ վերջն էր, որ գլխարկը հանուեցաւ։ Այս պատճառով գլուխը պահած է իր մազերը, մինչ մարմնի միւս մասերը կորսնցուցած են իրենցը։

ԻՆՉՈ՞Ի ԱՑՐԵՐԸ ՄՕՐՈՒՌՔ ՈՒՆԻՆ ԿԻՆԵՐԸ ՈՉ

Հաւանաբար այս ալ բարեբղջական պատճառի մը արդիւնքն է։ Մարդիկ մբաղած են որսորդութեամբ և աւելի չատ ենթարկուած են արեւին ու օդին, և այս պատճառով անոնք պահած են իրենց դէմքի մազը իր օգտակարութեան համար։ Բայց պէտք է խոստովանիլ որ ասիկա պարզ ենթադրութիւն մըն է։ Ստուգապէս կարելի չէ բացել թէ ի՞նչ են պատճառները մարդոց և կանանց մարմիններու մէջ գտնուած տարբերութեանց։

ՆՈՐ ՀԵՏԱԶՕՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Պերլինի մէջ (.600 00) վոլթ ուժ ունեցող Ռ. ճառագայթներ արտադրուեցան, որոնք կրնան մէկ եարտա թանձր կապարի մէջ թափանցել։ Այս Ռ. ճառագայթին խոցողվակը ապակիի տեղ ձգախէժէ եւ մետաղէ շինուած է, և մօտ 12 ոտք երկար է։ Այս ճառագայթները պիտի ծառայեն բնագիտական հետազօտութիւններ և բժշկական դարմանումներ կատարելու։

* *

Սլեկտրականութիւն արտադրող մեքենաներու համար փոխանակ ջուրի չոգիի՝ սնդիկի չոգի կը գործածուի, որը շատ լաւ արդիւնք յառաջ կը բերէ։

* *

Թէքսասի մէջ խորունկ անձաւ մը պեղուեցաւ ուր երեւան ելան նախապատմական հնդկական ցեղի մը հետքերը։ Քարայրը պարեխնեբով ամբափակուած էր, որուն ներկայ բնակչութիւնը կը կազմեն թունաւոր օձեր, կարիճներ, առնիւներ եւն։ Քարայրը անագին քանակութեամբ տիղմ կը պարունակէր որուն հանուելէն վերջ երեւան ելան օրորոցներ, սակառներ և մէկ մանուկի մարմին։ Եւրոպացիներ մէկ մանուկի մարմին։ Եւրոպացիներ ինչքի ուէ հետք երեւան չելաւ, որով՝ կ'եզրակացուի թէ այս մարդվարդը եւրոպացւոց հետ չփման մտած չէ։

* *

Փրոֆ. Կիւթէմպէրկի նոր տեսութեան համեմատ աշխարհս 50 տարի բարձրութեան վրայ ջերմութիւնը 1000 և 2000 ֆարէնայթ աստիճաններու միջեւ կը գտնուի։ Ինչպէս այս վարկածը սա հիման վրայ կը փաստէ թէ մինոլորտին բաղադրութիւնը ամէնուրեք միեւնոյն է։

ԸՆԿՂՄԱԾ ՇՈՓԵՆԱՒԵՐԸ ԱՁԱՏԵԼՈՒ ՀՆԱՐՔ ՄԸ

Ակամար անուանով չուէյցացի մեքենագէտ մը, գտած է նոր ձեւ մը, ընկղմած չոգենաւերը և ընդծովեաները, իրենց նաւաղներով միասին ազատելու համար։

Իր հնարած գործիքը կը բաղկանայ քառակուսի երկար խողովակներէ, որոնք ընդծովային շուրջը չորս անգամ պիտի փաթթուին, երբ դեռ անոնց մէջ օդ չգտնուի։ Ընդծովային ներքոյ պիտի գտնուի խառնած օդի գործիք մը, որ ելեքտրական կոճակի մէկ դարձուածքով, 5 վայրկեանի մէջ պիտի կրնայ խողովակները ամբողջութեամբ օդով լեցնել։

Երբ խողովակները լաւ մը օդով լեցուին, ընդծովեան ասոյնանաբար ծովուն մակերեսը պիտի ելլէ։

Նորհնար այս ձեւով կարելի եղած է 70 մէթր խորութենէն ընդծովեայ մը ջուրին մակերեսը բարձրացնել։

ՆՈՐ ԳԻՒՏԵՐ ՊԱՏԵՐԱԶՄԻ ՀԱՄԱՐ

Պերլինէն կը հաղորդեն թէ Արեւհետազօտական Կենտրոնին բնալուծութեան դասախօսը, Հոֆման, զրուած է կազմ մը, որ կրնայ կասեցնել և անշարժութեան մատնել բոլոր մեքենաները։ Այսպէս, քսնի մը ռումբ նետելով դէպի երկինք, այս կազը կը ստիպէ վար իջնել բոլոր այն օդանաւերը, որոնց կը հասնի կազային այդ ամպը։ Դարձեալ այս կազը կրնայ անշարժութեան մատնել հրասայլերը (թանք)։ Գերման զինուորական իշխանութիւնները փորձեր կատարած են և հաստատած այս տեղեկութիւնները։ Այնպէս որ ծրագրած են գործարան շինել, կազ արտադրելու համար։

Փրոֆ. Հոֆման յայտարարած է նաև, թէ գտած է «արուեստական ամպ» ստեղծելու միջոց մը, ծածկելու և պաշտպանելու համար քաղաքներ թշնամի օդանաւերու յարձակման դէմ։

ԿՐԻՆԼԷՆՏԻ ՍԱՌՈՅՑԸ 8,850 ՈՏՔ ԹԱՆՁՐ Է

Գերման արշաւախումբը, որ խաւորութեամբ Տօքթ. Զորկէի, յաջողած է Կրինլէնտի ներքին մասերուն մէջ չափել սառոյցի թանձրութիւնը մէկ քանի կէտերուն վրայ, Արեւելեան ու Արեւմտեան ափերէն 248 մղոն հեռու գտնուած կէտի մը վրայ գտած են որ սառոյցի թանձրութիւնն է 8850 ոտք։

22 օրուան մէջ 25 տարբեր կէտերու փորձեր կատարուած են։ Այս փորձերուն մէջ գործածուած են 396 փաունտ պայթուցիկ։

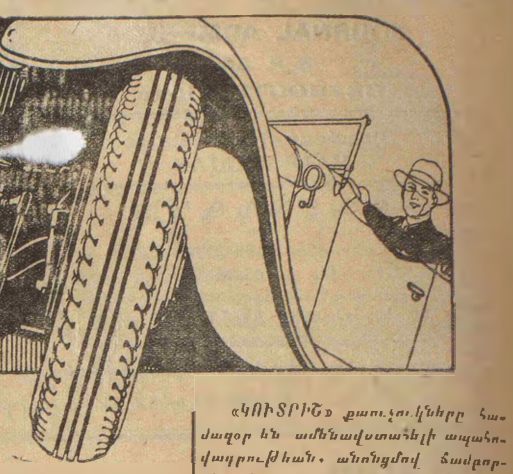

"GOODRICH,,
"ԿՈՒՏՐԻՇ,,

ՁԵՐ ՕԹՈՆԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ
ԳՈՐԾԱԾԵՑԷՔ ՄԻ ՄԻԱՅՆ
"ԿՈՒՏՐԻՇ,, ՔՈՒՌԶՈՒԿՆԵՐԸ։

«ԿՈՒՏՐԻՇ» քառչուկները հաւատարիմ են ամենամստանելի ապահովագրութեան։ անոնցմով ճամբորդել, կը նշանակէ ապահովագրուած ըլլալ։ Այս ճշմարտութեան համոզուելու համար միայն մէկ անգամ փորձեցէք։

«ԿՈՒՏՐԻՇ» քառչուկներու չինութեան միջոցին յառաջ եկած ուէ վնաս կամ թերութիւն երաշխաւորուած է։

Լիբանանի եւ Սիւրիոյ ընդհ. գործակալ է՝

Մ Ի Ն Է Լ Թ Ր Ա Տ՝ Պէյրութ

Հիս. Սիւրիոյ գործակալն է՝
Ս. ՔԷՊԱՊԻ Հալէպ։

ՀԵՏԱՔՐՔԻՐ ՆՕԹԵՐ

Քանանի մանապարը օրէնեւ վերջ կ'ըսէ.

— Քաղաքի՛ն, զուտկս, երկար ճամբորդութեան պիտի երթաս։ Ի՞նչ է վերջին խնդրանքդ։

— Վերադարձի տոմսակ մը։

* *

Ուսուցիչը.— Հեղո՛ կ մը յիշէ որ չի սառիր։

Աշակերտը.— Տաք ջուր, պարո՛ն։

* *

Կինը.— Մարդու մը բան մը ե՞թէ ըսես, մէկ ականջէն կը մտնէ, միւսէն դուրս կ'ելլէ։

Էրիկը.— Իսկ եթէ կնկան մը ըսես, երկու ականջէն կը մտնէ և բերանէն դուրս կ'ելլէ։

* *

Գինեվաճառ մը հարցուցին թէ՝ իր բնակարանէն մինչեւ մուտակայ գինետունը որչա՞փ հեռաւորութիւն ունի։

— Ամէն ժամանակ միեւնոյն հեռաւորութիւնը չունի։ բնակարանէն մինչեւ գինետունը տասը վայրկեանէն կերթամ, բայց գինետունէն մինչեւ բնակարանս երկուքուկէս ժամէն կը հասնիմ։

* *

Ա.— Ամուսնացեալ կին մը ինչի՞ կը նեղանի։

Բ.— Տիրոջը յանձնուած նամակի մը։

Ա.— Օրիորդ մը ինչի՞ կը նեղանի։

Բ.— Գրուած բայց տիրոջը չը-յանձնուած նամակի մը։

Ա.— Առանց ամուսնանալու ծերացած կին մը ինչի կը նեղանի։

Բ.— Նամակատան մէջ մոռցուած նամակի մը...

* *

— Ասկէ աւելի գէշ մշուշ մը տեսա՞ էիք։

— Այո՛, անգամ մը։

— Ի՞նչ կ'ըսես, ուր տեսար։

— Ճիշդը այնքան մշուշոտ էր որ ո՞ւր ըլլալս անկամ չեմ կրնար յիշել։

* *

Երիտասարդը.— Ենթադրենք որ ձեզի շատ դրամ ունի, բայց քիչիկ մը ապուշ է։ Եւ եթէ պատահի որ ձեռքդ խնդրէ, ի՞նչ կ'ընես, կամուսնանա՞ս հետը։

Օրիորդը.— Հասկցայ... է՛լ ըսէ տեսնենք որքան դրամ ունիս...

ԵՐԿՈՒ ԱՂՋԻԿՆԵՐՈՒ ՄԵՆԱՄԱՐՏԸ

Պելկրատէն կը գրեն թէ երկու գիւղացի աղջիկներ, որոնք ճնշուած էին միեւնոյն երիտասարդին, անտառ մը քաշուեցան և մեսնտարտեցան հացի դանակով։ Մէկը ծանրապէս վիրաւորուեցաւ, իսկ միւսը փախաւ և կը փնտռուի։

Դէպքին ամենէն եղերական դէպքը այն է որ, երիտասարդը դեռ մէկ օր առաջ երկուքին ալ խօսք տուած էր ամուսնանալ, իսկ իրականին մէջ նշանուած էր ուրիշ աղջկան մը...

ԴՊՐԱՊԵՏ Կ'ՈՒԶՈՒԻ

Ս. Նշան եկեղեցւոյ համար կ'ուզուի կարող դպրապետ մը, որ գիտցայ նաև նօթա։

Փափագողներ կրնան դիմել Ս. Նշան եկեղեցւոյ թաղականութեան։

ՆԱԶԼՄ ՓԱՇԱՅԻ ՅԻՇԱՏԱԿՆԵՐԸ

ՄԻՍԻՈՆԱՐ ՃՕՐՃԻ ՔԱՐՈԶԸ

ՀԱՅԵՐ ԿԸ ՅՇՏԶԱԿԻՆ ՄԶԿԻԹՆԵՐՈՒ ՎՐԱՑ ԵՒ ԿԸ ՁԱՐԴԵՆ ՄԻՍԼԻՄԱՆՆԵՐԸ

ԱՊՍՏԱՄԲՈՒԹԻՒՆԸ ԿԸ ՎԵՐՍԿՍԻ

Քոմիթաճը Ճօրճ կը շարունակէ.

«Մեր քոմիթէն իր հեղոսական ձայնը ամբողջ քաղաքակրթուած աշխարհին լսելի բրած է։ Ձեզի պէտք եղած զէնքերու հետ անդրամեջտ գումարներն ալ հայթայթած էնք։ Այսօր բարբարոս միսլիմաններու ուրբաթն է։ Վայրենիները այսօր իրենց հասարակ և ապատ կրօնքին համար ժզկիթները կը լեցուին։ Այսօր Հայաստանի մէջ գտնուող բոլոր ժզկիթներու մէջ մեր հերոսները պիտի յարձակին։ Քոմիթէի ինձի տուած հրամանին և հրանանդներուն համաձայն, ես ալ ահա Աստուծոյ տան մէջ և Աստուծոյ ու Քրիստոսի ներկայութեան ձեզի կը հրամայեմ։

«Այսօր հոս ալ, կէսօրուան աղոթքը չեղած, բարբարոսները իրենց խանութները գոցելով մզկիթներու մէջ պիտի հաւաքուին։ Դուք ալ այդ միջոցին ձեր զէնքերը առնելով, խանութները պիտի փակէք։ Ուշադրութիւն ըրէք, պիտի տեսնէք որ քաղաք լեցուած են բազմաթիւ քիւրտեր և աշիրէթներ։ Ասոնց գալը մեր ծրագրին գործադրութեան համար օրհնաբեր եղած է։

«Ձեր տուներուն և խանութներուն մէջ գտնուած զոյքերուն մեծ մասը այս նորեկ աշիրէթներու վրաններուն մտերը պիտի դնէք. և մնացած մասն ալ թրքական թաղերու մէջ պիտի տարտղնէք։ Ձեր կիներուն մէկ մասը թրքական թաղեր երթալով Ձեր տուներուն ու խանութներուն կողոպտուիլը պիտի պատմեն։ Այս կերպով թիւրքերու և քիւրտերու միջև երկպառակութիւն ձգելու է։ Կառավարութեան մասն ալ պիտի պնդէք թէ՝ քիւրտեր և աշիրէթներ կողոպտած են Ձեր խանութներն ու տուները։ Կը հասկնա՞ք...

«Երբ մէկ կողմէ այս բրբաբանները կրնէք, պիտի յարձակիք մզկիթներու վրայ և հոն հաւաքուած միսլիմանները պիտի ջարդէք։ Ո՞վ որ թիւրք մը կ'սպանէ, հայոց պատմութեան ամենափայլուն մէկ էջին վրայ պիտի արձանագրուի և Աստուծոյ ամենազեղեցիկ մէկ հրեշտակը ըլլալով ինքն իրեն համար տեղ պատրաստած պիտի ըլլայ։ Ջարդիները մինչեւ որ մեռնին քաղաքակիրթ աշխարհի գնահատութեան պիտի արժանանան. նահատակները Քրիստոսի առաքեալներուն պէս անուն և հմայք պիտի չտեսնին։ Ձեզի խոսելիքներս ասոնք են։ Աստուած և Քրիստոս Ձեր ոգնականը ըլլայ»։

ԿՈՏՈՐԱԾԻ ՀԱՄԱՐ ԵՐԴՈՒՄ

Հայերը խոր հաւատքով մտիկ ըրին այս ճառը և ուխտեցին Աստուծոյ և Հնչակեան կուսակցութեան հրամաններու կէտ առ կէտ գործադրութիւնը։

Եկեղեցիէն չ'ելած պոռաց մէկը.

— Ո՛վ եղբայրներ, այսօր, բարբարոսները աղօթքի եղած ատենին, անոնց ողջոյն արիւնը հոսեցնելու համար, հոս, Քրիստոսի վրայ երդում ընենք։

Ժողովուրդը միաբերան պատասխանելով ըսաւ.

— Բարբարոսները այսօր ուրբաթի աղօթքի ատեն բնաջնջելու համար Քրիստոսի անունով կ'երդնուինք։

Ժողովուրդը կը պատրաստուէր մեկնիլ, երբ ձօրճ նորէն ձայնեց.

— Բոլորդ զէնք ունի՞ք. չունեցողները «Քարմերու»ի եկեղեցին թող գան որ զէնք տամ։

Շատ մը ձայներ լսուեցան որոնք կը հարցնէին.

— Եթէ հիմայ երթանք, կրնա՞նք զէնք տանալ։

— Այո, Այո, ժամանակ մի անցնէք, չատպեցէք։

Գիթլիսի հայ երեւելիներէն Հաճը Մանուկ Գասմաճեան ոտքի ելաւ. յուզուած ձայնով մը պոռաց.

— Կեցցէ՛ հայ ժողովուրդը. եղբայրներ, այսօր ո՞վ որ ազգի համար իր կեանքը զոհէ, նահատակ պիտի ըլլայ։ Նահատակներու ընտանիքն ալ ոչ մէկ ատեն թոյտա և կարօտ պիտի չմնայ։ Ժամանակը կանցնի. հիմայ բոլորս ալ երթալով մեզի տրուած հրահանգին համաձայն գործի սկսինք։ Աստուած թող օգնէ մեզի։ Կ'երդնուինք մինչեւ մեր արեան վերջին կաթիլը կռուիլ»։

Այս կերպով ժողովուրդը ցրուեցաւ։

ԱՄԷՆ ԿՈՂՄ ԱՊՍՏԱՄԲՈՒԹԻՒՆ

Գոյսոյ ապստամբութիւնը թէեւ զսպուած էր, բայց նոր ապստամբութեան մը պարաստուող քոմիթէի նորէն կոչ կը բարձրացնելուն արգելք ըլլալու համար ոստիկանական նախարարութիւնը խիստ քննութիւններ կընէր և աշխատանքներ կը տանէր։

Գործին այսպէս չատ նուրբ վիճակ մը ստացած միջոցին, կուսակցութիւններէ հանող հեռագիրներուն պատասխանելու հարկին տակ կը գտնուէի։ Հեռագրական մեքենաներուն բոլոր «թիք թաք»ները Անատոլուի կուսակցութեանց բոլոր շրջաններուն մէջ, Պիթլիսի մէջ եղածին պէս, ապստամբական շարժումներու պայթիր կիմացնէին։ Այս դէպքերէն առաջ, քիմիթաճներու թուղթերէն և խոստովանութիւններէն հասկցած էի որ բոլոր բայարնակ շրջաններու մէջ ապստամբական շարժումներ պիտի սկսին. որով նախազգուշութեան համար պէտք եղած հրահանգները տուած էի ամէն կողմ։

13 Հոկտեմբեր, ուրբաթ եկեղեցի, Պիթլիսի ոստիկանական անօրէնութենէն հետեւեալ հեռագիրը առի.

«Այսօր մի սլիւմանները ուրբաթի աղօթքին առթիւ մզկիթներու մէջ գտնուած միջոցին, հայեր յարձակում գործեցին անոնց վրայ. երկու կողմէն ալ վիրաւորներ և մեռելներ եղան։ Մանրամասնութիւնները վաղը կը տեղեկացնի»։

ՀԱՅԵՐԸ ԿԸ ՅԱՐՁԱԿԻՆ ՄԶԿԻԹՆԵՐՈՒ ՎՐԱՑ

1311ի, Հոկտեմբերին 13րդ օրը Պիթլիսի ժամեմտական թաղերու փողոցներուն վրայ գնդակ խաղացող տղաքներէն գատ մարդ չէր տեսնուէր։ Կարգ մը կիներ միայն ջուր կը կրէին։ Կէսօրուան մօտ էր։ Ամէն մարդ իր ապահովը առնելով աղօթքի կը վազէր։

Էջանները կարդացուեցան և մարդուրդը խումբ խումբ մզկիթներու մէջ լեցուելով աղօթքի սկսաւ։ Քաղաքը լուռ ու անաղմուկ քունի մտած էր. այդ միջոցին Հայոց թաղին մէջ արտակարգ իրարանցում մը և խճողում մը ուշադրութիւնը կը գրաւէր։ Հայերը փակած էին իրենց խանութները։ Պիթլիսի իտնուիները այդ օր Իսլամ հաւատացեալներուն անբարեական կոչեցար, որովհետեւ դուրէն ալ կարդ մը քիւրտեր և աշիրէթներ առուտուրի համար քաղաք եկած էին։ Մզկիթները լեցուած ըլլալով, մէկ մասը դուրսը աղօթելու ստիպուած էր։

(Շար.)

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔ

ՀԱՅԱՍՏԱՆ

ՀԱՅ ՊՐՈԼԵՏ ԳՐՈՂՆԵՐ ԴՈՐԾԻ

Հայաստանի պրոլետ գրողներու ընկերա ցութեան դիւանը որոշեց պրոլետ գրողները կապել երկրին արդիւնաբերական կայանները, կանոնաւորապէս վարելու համար բանուորներուն գրական գեղարուեստական աշխատանքները։

Այսպէս վեց պրոլետ գրողներ Երեւանէն մեկնած են հիւս. Կովկասի կամ Անդրկովկասի արդիւնաբերական վայրերը։—

Նայիրի Զարեան՝ Դոնբաս։ Գեղամ, Սարեան՝ Կուզբաս, Դ. Բեռ՝ Բագու, Սլազան՝ Ալլահվէրդի Արմ. Թամանեան՝ Ղաբան, Իրան Կ'ընկերանայ նաեւ Ազնաւուրեան, իսկ Լ. Դարգիլ Լէնինական։

Երեւան մնացած պրոլետ գրողներն ալ բաժնուած են հետեւեալ աշխատանքի վայրերուն մէջ։

Ա. Վշտունի՝ պահածոյի գործարան, Ե. Զարենց՝ ծխախոտի գործարան, Ա. Բակունց՝ մեքենայական գործարան, Ե. Չուբար՝ տպարան, Ադամեան՝ մետաքսի գործարան, Ս. Վահունի՝ բնածխի գործարան, Երուանդունի՝ Արարատ գործարան, Ա. Շարոն՝ ձկնաբուծարանի գործարան, Ս. Տարոնցի՝ կարմիր բանակի համար։

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՕԳԱՅԻՆ ՀԱՂՈՐԴԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ

Ճարտարագէտ Խալաստիակով հետեւեալ յայտարարութիւնը բրաւ վերջերս «Խորհ. Հայաստանի» մէկ խմբագրին։—

Հայաստան պիտի ունենայ հաստատուն հնգամեայ ծրագրին, օդային հաղորդակցութեան երկու գիծ,—

1.— Մէկը պիտի անցնի հիւսիսէն հարաւ,

2.— Միւսը արեւմուտքէն արեւելք։

Առաջին օդային գիծը անցնելով Սարդարապատի եւ Լենինականի վրայով, պիտի կապէ Երեւանը Թիֆլիսի հետ եւ այսպէս պիտի միացնէ Թիֆլիս-Բաքու-Խարկով-Մոսկուան գլխաւոր օդային գիծին։ Այս գիծը արագ հաղորդակցութիւն մը պիտի ապահովէ Երեւանի եւ Թիֆլիսի միջեւ թէ վարչական-կառավարական եւ թէ մշակութային տնտեսական կողմէ։

Երկրորդ օդային գիծն է Պաթում-Լենինական-Երեւան-Նախիջեւան-Բագու։ Այս գիծը, որ պիտի անցնի Անդրկովկասի շարք մը հանրապետութիւններուն վրայէն, պիտի կատարէ Սեւ Ծովը Միջերկրականի կապող օդային գլխաւոր գիծի մը դերը։ Ապագային իրարու պիտի կապէ լեռային շրջաններու կեդրոնները ալ։

Ճամբորդներու, թղթատարի եւ լրագիրներու արագ փոխադրութիւնը մինչեւ ամենահեռաւոր շրջանները, պիտի ապահովէ Հայաստանի եւ միւս հանրապետութիւններու մշակութային եւ արդիւնաբերական աճումը։

Ապագային պիտի խորհուի օդային հաղորդակցութեան կապ հաստատել նաեւ արտասահմանի հետ։

Երեւան կը հանդիսանայ այն կեդրոնը, ուր կը յանգին կամ իրար կը կտրեն օդային բոլոր գիծերը։ Ուստի անհրաժեշտ է մեծ ուշադրութիւն ցոյց տալ։ Երեւանի օդային կայանը պիտի հիմնուի Երեւանէն 7 քիլոմէթր հեռու, հարթ դաշտի մը վրայ։ Կարելի չէ հիմա անմիջապէս աշխատանքի անցնիլ, որովհետեւ այդ վայրը բամբակ ցանուած է։ Այսու հանդերձ պէտք է պատրաստութիւն տեսնել կառուցման համար։

Պէտք է պատրաստել անհրաժեշտ նիւթերը խայծդանով պատելու համար ճամբան, ջուր հայցնելու համար կայանին, պարիսպ շինելու համար կայանի շուրջը։ Հեռախօսի եւ ելեքտրականութեան գիծեր երկարելու համար մինչեւ կայան։ Անհրաժեշտ է նաեւ շինել պէնզինի մթերանոց եւ պանդոկ։

Կը խորհուի օդային սպասարկութիւն կատարել երեք շարժամեքենայով օժտուած օդանաւերով, որոնք մէկ ժամէն կը կարեն 180 քիլոմէթր։

«ԶՈՒԱՐԹՆՈՑ»ի ԴԷՄ

Փարիզի «Զուարթնոց» գրական գեղարուեստական պարբերաթերթը վերջերս արտասպած էր Հայաստանի գրողներէն Գուրգէն Մահարիի մեկ պատմուածքը։ *Մանկութիւն*, եւ այս առթիւ աւելցուցած էր թէ խորհրդային կարգ մը գրողներ կը բնորոշեն Մահարին պսահանչելով նոր դիրք։

«Խ. Հայաստանի դրկած «նմանակ իմբագրութեամբ» մը (Օգոստ.2). Դ. Մահարի սասիկ վրդովում կը յայտնէ նախ արտասահմանի մասին լեռոյ «գիտիկութիւն» (օնականութիւն) կ'տակէ դիրք նոգելու մասին եւած ակնարկութիւնը։

Մահարի լեռոյ կ'աւելցնէ թէ դիրքը շատ պարզ է, եւ թէ այժմ, երբ պատերազմի վտանգը օր օրին աւելի է մօտենում, բոլոր չկասկածի «Զուարթնոց»ի իմբագրութիւնը այս տողերը գրողը պատրաստ է կանգնելու բանուորներու մարտական դիրքերում, պատրաստելու համար խորհրդային հայրենիքը ոչ միայն գրչով, այլեւ զենքով...»։

ՆԵՐԳԱՂԹԻ ԽՆԴԻՐԸ

Նախորդ թիւով տուած էինք Հայաստանի վարչապետ Տ. Գաբրիէլեանի յայտարարութիւնը՝ ներգաղթի մասին։ Ինչպէս կ'երեւի, գաղթականները պիտի փոխադրուին շուտով եւ ամենեն աւելի պիտի առնուի Ցունաստանի եւ Սիւրիոյ հայերէն։

Այս կարգադրութեան վրայ յուսահարեալ խնդիրը մտած է նոր փուլի մը մէջ։ Ակէ առաջ, մտադրութիւն կար անոնցմէ մէկ մասը այլուր փոխադրել։ Այնտեղ կամ ուրիշ երկիր մը։ Հիմա այլեւս պէտք չպիտի մնայ այս միջոցին, քանի որ քանի մը հազար յունահայ գաղթականներ Հայաստան պիտի ընդունուին։

Բարեգործականը այժմ պիտի ազատի լրացնել ներգաղթի պատրաստութիւնները, կազմելով անհրաժեշտ ցուցակներ։

Կը կարծուի թէ ձմեռնամուտէն առաջ պիտի կատարուի առաջին 6000 հոգիի ներգաղթը։ Մ ացեալ 40 օն ալ հատանաբար գալ գարնան ընդունուին։

ԳԵՏՆԱԼՈՆՁՈՐԻ ԲԵՐԲԸ

Սեւեռանաւանի շրջանի խնձորի վարակուած է «Լիսոպտերա» կոչուած հիւանդութեամբ։ Դժուար կ'ըլլայ հիւանդութեան դէմ պայքարիլ, որովհետեւ անհրաժեշտ գործիքներ չկան։

Սեւեռանաւանը Հայաստանի գեղեցիկագոյն ամենեն կարեւոր շրջանն է։ Դեռնախնձորի 10,800 հեքթար տարածութեան 2414 հեքթարը այդ շրջանին մէջ կը գտնուի։

ՔՐՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԺՈՂՈՎ

Օգոստ. 11ին Երեւանի մէջ բացուած է հրապարակ համաժողովը նուիրուած հրապարակ գրականութեան եւ ասպիրիներ ստեղծելու հարցերուն։

Խորհրդակցութեան մասնակցած են 18 միւս պատուիրակներ։ Հայաստանի կառավարութեան ներկայացուցիչներ, ինչպէս նաեւ համայնավարական երիտասարդական միութիւնը, պետական հրատարակչական եւ բերթերու ներկայացուցիչներ։

ՊՈՅՔՕԹԸ ԴԱՄԱՍԻ ՄԷՋ

Անցեալ շաբաթ օր՝ Դամասկոսի պոյքօթի կոմիտէն կարեւոր ժողով մը ունեցաւ որու միջոցին ճնուեցաւ երեքտ. լուսաւորութեան խնդիրը բրամվեյի խնդրէն անջատելու եւ այս երկու խնդիրներ առանձին լուծելու մասին։ Սիս։ Ցի եւ Մուսնանիէյնի բնակիչներու կողմէ ներկայացուած առաջարկը։ Սոյն քաղերու բնակիչները գիտել տուած են որ քրամվեյի պոյքօթի շարունակութիւնը իրենց շատ մեծ վնասներ կը հասցնէ, նկատելով որ իրենք էաղաբին կեդրոնէն հեռու վայրեր կը բնակին։

Կոմիտէն՝ խորհրդակցութիւն կատարեց վերոգրեալ բեյադրութեանց շուրջ եւ չնափաբելով պատասխանատուութիւն ստանձնել, որոշեց հարաբերել ենթակոմիտէներ եմիր Սահ Ապտիլ Դատէրի բնակարանը յառաջիկայ երկուշաբթի գումարուելիք ընդհ. ժողովին։ Վերջնական որոշումը պիտի տուի այս ժողովին մէջ։

ՊԱՂԵՍՏԻՆԻ ԲԻՒՍ. Բ. ԴՕՄԻՍԷՐԸ

Երէկ Պաղեստինի Բ. Գօմիսէրը Մր Ձօն Զենսլր եւ տիկ. Զենսլր Հայֆայէն օդանաւ առնելով մեկնեցան դէպի Անգլիա։

Ինչպէս ծանօթ է արդէն, Բ. Գօմիսէր Պաղեստին չպիտի վերադառնայ այլեւս նկատելով որ իր պայմանագրութեան պայմանաժամը լրացած է։

Իր Լոնտոն մեկնումին առթիւ Մր Զենսլր Պէյրութի Բ. Գօմիսէրի ընդհ. պատուիրակին հեռագիր մը ուղղած է։

ԿԱՐԵՒՈՐ ԴՈՂՈՒԹԻՒՆ ՄԸ ՃԻՒՆԻԻ ՄԷՋ

2000 ՀՆԳ. ՈՍԿԻ ԱՐԺԷՔՈՎ ԴՈՂՕՆ

Ճիւնիի մէջ հանգուցեալ Շիւրրիւ Պէլլանի ընտանիքը շատ հարուստ է եւ երեւելիներէն կը համարուի։ Անցած երեքշաբթի գիշեր, երբ անոնք կը պատրաստուին իրենց տան տանիքին վրայ, գողեր մտան ներս եւ գողցան 270 օսմ. ոսկի, 530 ս. ոսկի եւ 1200 անգլ. ոսկի արժէքով ոսկեղէններ եւ բանկագին քարեր։

Առաւօտուն երբ արթնցան, Պէլլանի ընտանիքին անդամները, զարմանքով տեսան որ, սենեակներ բացուած են, պատուհանները կոտրուած եւ դրամները գողցուած։ Իսկոյն լուր կուտան կառավարութեան եւ կ'սկսի քննութիւնը։ Առանց երկար փնտռտուքներու եւ քննութեանց, ոստիկանութիւնը մատը կը դնէ վերին վրայ եւ կը ձերբակալէ Նուրի Սիւլէյման անուն հանրածանօթ գողը։ Քիչ մը սասկութիւն ցոյց տալէ վերջ Նուրի կը խոստովանի ամէն բան եւ կ'ըսէ.

«Քանի մը օր առաջ, Թօֆիգ Արքն եւ նոյ մը Արքին անունով խոյս եկան եւ այլեարեցին որ պատկին տանիքը, կոտրեցինք պատուհանը։ Թօֆիգ եւ Արքին ներս մտան, ես դուրս մնացի։ Քիչ վերջ վախցայ եւ ուզեցայ փախչիլ։ անկէ վերջ չեմ գիտեր թէ ինչ պատահեցաւ»։

Այս խոստովանութեան վրայ ձերբակալուեցան Արքին եւ Թօֆիգ, որոնք կ'ուրանան։

ԶԳՈՒՇԱՑԷՔ ԿՍՏԱՆԱԾ ՇՈՒՆԵՐԷ

Հայկի խան Շէյխուն գիւղին մէջ կատած տուն մը կը խածնէ գիւղացի մը։ Իր պարագաներ զայն կը բերեն Պէյրութ եւ կը տեղադրեն մասնաւոր հիւանդանոցի մէջ։ Ակայն անկարելի կ'ըլլայ դարմանումը եւ գիւղացին կը մեռնի։

Միեւնոյն հիւանդանոցին մէջ մեռած են ուրիշ երեք վարակեալներ, որոնք զանազան շրջաններէն բերուած էին, կատղած տուներէ խածուած ըլլալնուն համար։

ԱՆԳԼ. ՆԱԻԱՏՈՐՄԱՂ ՄԸ

Ցառաջիկայ շաբաթ օր Պէյրութի ջուրերը պիտի ժամանէ անգլ. ծովային տորմիղ մը, բաղկացած չորս մասերէ եւ 11 օր մեր նաւանանգիստը մնալէ վերջ պիտի մեկնի Հայֆա։

ԴՈՂԻ ՄԸ ՁԵՐԲԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆԸ

Ձրմէյգի գարագոյի ոստիկանները առջի գիշեր ձերբակալեցին խարֆունիցի Նուսուսէ Սելիմ Շիւրէյր անուն մէկը, որը Գ. Պէտարա Խարտի բնակարանը մտած էր գողութեան համար, երբ ոստիկանները վրայ հասան յանկարծակի կերպով։ Ոստիկանատուն առաջնորդուելով հոն մատին գրամները առնուեցան։ Ցետ քննութեան հաստատուեցաւ թէ անանկ կը համապատասխանեն նախապէս առնուած ուրիշ մասի դրամներուն։

Գողը խիստ հարցաքննութեան ենթարկուեցաւ որու միջոցին անիկա խոստովանեցաւ թէ այս վերջին տասը տարուայ ընթացքին տարբեր տարբեր բաղերու մէջ երեսուն աւելի տուներ կողոպտած է, եւ նոյնիսկ գողութիւններ բրած էր լեռը։

ՍՕՖԻԱՅԻ ՄԷՋ ԿԱՏԱՐՈՒԱԾ ՄԱՐԴԱՍՊԱՆՈՒԹԵԱՆ ԽՆԴԻՐԸ

Հարցաքննիչ նուսաւոր Գ. Ֆիլիպ Պուլսս Սոֆար գնաց ընկերակցութեամբ Գ. Նամմարի հոն կատարած ոնրի քննութեան համար։ Գ. Պուլսս հարցաքննեց վկաներ, նամանաւանդ Գ. Դալաթը, որ յայտարարեց թէ գէնքի դիմելէ առաջ երկար եւ խիստ վիճաբանութիւն մը տեղի ունեցած էր։ Անոնցմէ յայտարարեցին նաեւ թէ կրակի հարուածներէն առաջ մարդասպանը կռնակը իրեն դարձուցած դրէմի մէջ կը գրեցուէր, այնպէս որ գենակները իր ուղղութեամբ անցան, ինչ որ պիտի ապացուցանէր թէ կրակի հարուածներու փոխանակութիւն տեղի ունեցած է։ Մարդասպանի եւ իր ճակատակոդներու միջեւ։

ՕՖՍՅՈՐՏ ՀԱՄԱՅՍԱՐԱՆԻ ՈՒՍԱՆՈՂՆԵՐԸ ՊԷՅՐՈՒԹԻ ՄԷՋ

Օֆսյորտի համայսարանէն քանի ուսանողներ Պաղեստինէն Պէյրութ եկան, որոնք ուսումնասիրութեան համբարդութիւն մը կ'ընեն Մերձ. Արեւելքի մէջ, եւ երեք օր Պէյրութ մնալէ յետոյ պիտի մեկնին դէպի Եւրոպա։

ԳԻՆՈՎԻԹԵԱՆ ԵՐԵՍԷՆ

Առջի գիշեր, երեք տեղացիներ, արբիսս աղջիկ մը տեսերնին, Ռասպ Պէյրութի կողմը, ապառաժներու վրայ, մինչեւ կէս գիշերեն վերջ ժամը 3 կը խմեն ու կը նուագեն։ Անոնց կ'ընկերակցէր նաեւ վարիչ մը։

Ժամը 3ին վերջ անոնք իմանան եւ ուզեցան դէպի Էշրէֆիէ, անցնելէ վերջ Պապ Իդրիսին ու Պուրնին։ Վարիչը շատ գինով էր։ առաջ կերպով բռած միջոցին նամբու վրայ ծառի մը զարնուեցաւ եւ իմանա արձը շրջեցաւ։ Աղջիկը եւ երեք գինովները ծանրուեցան։ վիրաւորուեցան, բայց վարիչը անվնաս ազատուեցաւ։

Երբ կը փորձէր փախչիլ վարիչը, ժանդարմներ հասան եւ ձերբակալեցին։

ԽԱՂՈՂԻ ԱՌԱՏՈՒԹԻՒՆ

Այս տարի Շուշի եւ Մեքնի խաղողի բերքը շատ առատ է։ Միւս շրջաններու մէջ հիւս, նախորդ տարիներու բախտաւորմամբ շատ առատ է։ Պէյրութի մէջ լիտրը այժմէն 10—12 ս. դաճեկանի կը ծախուի։ Միայն Սայտայի շրջանին մէջ այգիները վնասուած են միջատներէ։

Ասոր փոխարէն տակաւ խնձորի բերքը շատ փիչ եղած է Լիբանանի մէջ։

3 ՄԵՌԵԼ 15 ՎԻՐԱՒՈՐ

Թրբիսլիի նաւահանգիստի բնակիչները ստանձնած էր տեղւոյն օդակայանին շինութիւնը։ Արդէն աշխատանքները սկսած են և մեքենաներ կը հասնին օրէ օր։ Ընկերութիւնը առժամեայ երկաթուղիի հաստատած է օդակայանի և նաւահանգիստի միջև։

Երկու օր առաջ երկու չղեկավարքեր բախում ունեցան, երբ սբբընթաց կ'երթային։ Անոնց վրայ գտնուող գործաւորներէն երեքը մեռան և 15ը վիրաւորուեցան։

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՄԱՐՕՆԻ ՊԱՏՐԻԱՐՔԻՆ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆԸ

ՆԶՈՒԼԷ ԵՒ ԲԱՆԴԻՐԱՆԷ

Մարոնի պատրիարքին ստորագրութեամբ հետեւեալ հեռագիրը հրատարակեց իր երեկուան թիւին մէջ.—

Կարգ մը կրօնական բարձր հաստատութիւններն ու կրօնականները անպատուոյ հրատարակութիւններ հրատարակեցան վերջերս։ Անոնք չարամիտ մտադրութիւններ են, վարկաբեկելու մտադրութիւնը։ Այնքան անկէրթ են հեղինակները այդ հրատարակութիւններուն, որոնք ազօթքի միջոցին սեղի զրկեցին իրենց ազգս գրպարտութիւններ։ Կը յայտարարեմ որ հրապարակ պիտի բանադրուին եւ նզովուին յեռ սլաու այս տեսակ ցած արարքներու մէջ գտնուածները։

Պ. ԷՏԷՄ ԿԸ ՀԵՐՔԼ ԿԱՐԳ ՄԸ ԹԵՐԹԵՐՈՒ ՏԵՂԵԿԱՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Անցածները տեղ. թերթերու մէջ հրատարակուեցաւ Պ. Էմիլ Էսսէի Փարիզի մէջ կատարած ուխտաւորներու շուրջ կարգ մը տեղեկութիւններ։ «Ցերա եվ Արաբ» Փարիզի բրպակիցը կը տեղեկացնէ որ Պ. Էսսէ կ'ուխտի նաեւ Հրեսոնվալ հայրենիքի մը սեղծումին Լիբանանի մէջ, Թրիբոլիի միացնելէ վերջ Սիւրիոյ։

Թրիբոլիի «Հաւատիս» թերթը նամակ մը ստացած է Պ. Էմիլ Էսսէէն, որով ան կը յայտնէ որ «Այս առաջին անգամ չէ որ ինքը զոհ կ'ըլլայ նմանի զրպարտութեան մը, այլ ասկէ առաջ իր հակառակորդները նմանի տարածութիւններով ուզած են վարկաբեկել զինք։ Պ. Էմիլ Էսսէ վերջը կ'աւելցնէ որ հերթիւսը կարիք չկայ նման լուր մը, որովհետեւ ինքնին երեւան կ'ելնէ որ սուտ է եւ յերիւրանք այլ լուր։

ԴԻՒՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ԳԻՒՂԱՂՆԱՅՆԵՐՈՒՆ Բ. ԴՕՄԻՍԷՐԻ ՆՈՐ ՈՐՈՇՈՒՄԸ

Լիբանանի կառավարութիւնը Բ. Գօմիսէրութեան դրված էր գրութիւն մը, որով կը խնդրէր որ օդափոխութեան եկողներու համար մասնաւոր կարգադրութիւն մը ըլլայ սիկարէթներու փոխադրութեան համար, որովհետեւ այդ հիւրերը չեն գիտեր երկրի օրէնքը, որով եթէ ըստ օրինի ծանր տուգանքներ առնուին, գուցէ զգացմունքներ կը վնասէ։

Բ. Գօմիսէրութիւնը պատասխանելով կը յայտնէ, որ նախապէս եղած որոշումներուն մը համաձայն, գիւղացիներու շատ փոքր քանակութեամբ ծխախոտ կամ սիկարէթ կրնան բերել, մինչդեռ հինգ որոշմանագրին համաձայն 100 սիկարէթէն աւելի չեն կրնար բերել։ Իսկ միայն 100 կրան թէմբէք բերելու արտօնութիւն կրնային ունենալ։

Այս պարագաները յիշեալ վերջ Բ. Գօմիսէրը կ'արտօնէ որ գիւղացիներ յետ այսու իրենց հետ բերեն 1000 սիկարէթ, 500 սիկարիտ 1000 կրամ թէմբէք, որոնք սովորական մաս եւ պանտրոյի տուրք վճարելով կրնան մտնել դուրս հանել առանց պտիտի։

Պ. ՏԷՊՊԱՍ ՀԻՒՄԸԴ

Հանր. նախագահը Ն. Վ. Պ. Շարլ Տէպպաս դեռ անկողնի կը մրնայ 39 աստիճան տաքութեամբ։ Բրժիշկներ արգիլած են ուրեւէ այցելութիւն Ն. Վ.սեմութեան։

ԵՐԿՈՒ ԾԱՅՐԱՅԵՂԱՒՈՐԻՆՆԵՐ ՀՐԷՇՏԱՑԻՆ ԱՐԱՐՔՆԵՐ

Շթորայի մէջ Մուհամմէտ Օսմանի Լաբի անուն երիտասարդ մը 5 տարեկան փոքրիկ աղջիկ մը անպատուած ըլլալով ձերբակալուած է։

Առջի օր փոքր սեռյի առջեւ, ծեր կին մը արիւնաներկ դէմքով ուզած է մտնել ոստիկանական պահակատնոցին ներս։ Երբ հարցուցած են անոր թէ ի՞նչ ունի. ան պատասխանած է. «Թէհլեկեք թաղի մէջ (քսանայի մօտ) երբ սենեակիս մէջ կը պառկէի, Նուսուսէ Սիւլէյման անուն երիտասարդ մը ներս մտաւ եւ ուզեց առատուրել պատիս. երբ մերժեցի, ծեծեց զիս եւ վիրաւորեց։»

Երբ հարցուցած են իրեն թէ՝ քանի՞ տարեկան ես, պատասխանած է. «Ինձ դարիս չեմ գիտեր, բայց երեք բռներ ունիմ. կ'ըսեն թէ՝ 95 տարեկան եմ»։

ՀԵՌԱԳՐԱԿԱՆ ԴԱՑԹԱԿՂՈՒԹԻՒՆԸ

Ասկէ մօտ երկու ամիս առաջ Պէյրութի հեռագրատան սնուցիչին մէջ պատահած թերութիւն մը հնար, տնօրէն Պ. Մարոն Նասսար պատասխան դարձեցուած է։ Անոր տեղ պատասխան կոչուած է Պ. Սէլիմ Մուպարէք։

նեցաւ ուժգին հովէն։ Իր ուժը ժողվելով մութին մէջ անյայտացաւ։

«Դլոզլո՜... Դլոզլո՜»... կանչեց յուսահատութեամբ։ Իր ձայնը կորսուեցաւ իրեն հետ մութին և հովին մէջ։

Դլոտ Բրիվա քանի մը վայրկեանէ ի վեր հեռացած էր՝ երբ Լէյշվիլէ ուրիշ ճամբով մը հիւղակները դարձաւ։

Ամէն կողմ փնտռած էր մանչուկը։ Այս գէշ օդին քանի մը հազուագիւտ անցորդներուն հարցուցած էր թէ չէ՞ն տեսած աղէկ։ Չէր գտած սակայն։

Սիրտը կոտրած՝ որոշած էր ետ դառնալ, յուսալով որ Թերեւս իր բացակայութեան Դլոզլո և Օկիւստ հիւղակ եկած կ'ըլլան։

Վերջապէս իր ծեր տիրոջ հիւանդ պառկած ըլլալը յիշելով՝ այլեւս չէր շարունակած աւելի առաջ երթալ։

Չէր ուզեր որ ծերուկը անապատի երեսին մեռնի։ Պէտք էր որ գոնէ ինքը քովը ըլլար, այնքա՛ն սիրած և գնահատած էր զինքը բարի մարդուկը...։

Լէյշվիլէ թափառեցաւ քանի մը վայրկեան հիւղակներուն շուրջ, Օկիւսթին վանդակը նայեցաւ և ակնարկ մը նետեց այն հիւղակին մէջ ուր սովորաբար Դլոտ և Դլոզլո կը բնակէին։

Հասկցաւ որ փախստականները տակաւին վերադարձած չէին։

Այն ատեն դէպի Հայր Լարիւի հիւղակը գնաց։ այնպէս կարծեց որ մահը իր հարուածը տուած էր։

Մերունին տարօրինակ կերպով տարուրիչ էր իր անշարժութեանը մէջ, դալկահար դէմքովը և արծաթեայ մազերովը։

— Հանդարտեցէ՛ք, դանդատեցաւ ծերունին ճակատը չոչելով։

«Եթէ չատ հանդարտ կենաք, եթէ հանգստանալ խոստանաք... կ'երթամ Դլոզլոն կը կանչեմ։

— Այո բացագանչեց ծերուկը.. տեսնել կ'ուզեմ զինքը...։

«Սուտ է, անանկ չէ՞, ան հրեշտակներուն հետ չէ՞...։

Եւ նորէն ինքզինքը կորսնցնելով վեր ցատկեց տեղէն՝ դէմքը պրկուած և աչքերը բոցավառ։

Իր ամենէն բարձր ձայնովը պոռաց, այնպէս ինչպէս կ'ընէր երբեմն երբ փոքրիկը կը փնտռէր։

— Մերթա, անառա՛կ...

Եւ ուզեց տեղէն ելլել։

Դլոտ վախցաւ, հասկցաւ որ պիտի չկրնայ հանդարտեցնել ծերուկը մինչև որ Դլոզլոն չկանչէ։

Կ'երթամ բերել զինքը ըսաւ։ Հանդարտ ինծի ըսպասեցէք։

Հայր Լարիւ ժպիտով շնորհակալութիւն յայտնեց և որով անժիջապէս փոխուեցաւ դէպի արտայայտութիւնը։

Երիտասարդ մայրը յուսով հիւղակէն դուրս եկաւ և Դլոզլոն կանչեց։

Պատասխան չստանալով՝ և դնաց դաւ Լէյշվիլէն որ կը քնանար իր հիւղակին մէջ։

— Ներեցէք որ քնացած եմ, ըսաւ ան։ Եւ ինքզինքը արդարացնելու համար աւելցուց.

— Քնացողը... կը կշտանայ...։

— Դլոզլոն տեսա՞ք

— Ո՛չ... Օկիւստին հետ ըլլալու է։

Դլոտ դէպի Օկիւստին վանդակը վազեց... պարապ էր...

ՀԱՅԵՐՈՒ ՆԵՐԳԱՂԹԻ ԽՆԴԻՐԸ

Թիւրքիոյ հայերն ալ պիտի փոխադրուին

ՑՈՒՆԱՍՏԱՆ ԿԸ ՀՈԳԱՑ ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԵԱՆ ԾԱԽՔԸ

Փարիզեն կը գրեն Օգոստոս 26 թուականով.—

Հայաստանի վարչապետ Պ. Սահակ Տէր գաբրիէլեան, որ Պերլինէն հոս եկաւ, կը կարծուի թէ երկու շաբաթ պիտի մնայ հոս, և այս առթիւ պիտի այցելէ նաև գաղթային ցուցահանդէսը։

Առնուած տեղեկութեանց համաձայն, այս աշնան 3-4000 գաղթական պիտի ընդունուի Գաղթականները միայն Ցունաստանէն և Սուրիայէն չպիտի առնուին, այլ և ուրիշ երկիրներէ։

Միւս կողմէ, կ'ըսուի թէ պատրաստուած է ծրագիր մը, ըստ որում տարուան ընթացքին 100 000 հոգի ընդունելու համար։ Ակէ աւելի անկարելի կը նկատուի, քանի որ երկիրը փոքր է և մանաւանդ տեղաւորման անհրաժեշտ միջոցները կը պակսին։

Ակէ առաջ, երբ Աղգերու Դաշնակցութեան մէկ պատուիրակը Աթէնք գնաց և խորհրդակցելու Հայերու փոխադրութեան մասին, Հելլէն կառավարութիւնը յայտնած է թէ ինք պատրաստ է ստանձնելու գաղթականներու մինչև Երեւան փոխադրութեան բոլոր ծախքերը։ Կը կարծեմ թէ քիչ մը չափազանցուած է այս լուրը, և եղածը հին խոստումն է, որուն համաձայն Ցունաստան պիտի վճարէ շոգենաւի փոխադրութեան ծախքին կէսը։

Պ. Տէր Գաբրիէլեան Ապագայի խմբագրին յայտարարած է թէ ներգաղթէն պիտի օգտուին նաև Պուլկարիոյ և Թուրքիոյ այն հայերը, որոնք ասկէ առաջ դիմած էին, կամ այժմ կ'ուզեն մեկնիլ։ Մասնաւորաբար խօսած է Տիարպէքիրի եւ այլ շրջաններու Հայերու մասին։ Այս մասին հարկ եղած հրահանգը պիտի տրուի Պոլսոյ Խորհրդային ներկայացուցչութեան։

Ցունաստանի կառավարութիւնը — ըսած է Հայաստանի վարչապետը,— յանձն առած է շոգենաւ տրամադրել։

Իսկ Հայաստանի կառավարութիւնը պիտի հոգայ Պաթում-Երեւանի փոխադրութեան ծախքը։ Մինչև Պաթում ըլլալիք ծախքը պէտք է ստանձնեն արտասահմանի կազմակերպութիւնները։ Այս մասին Պ. Տէր Գաբրիէլեան պիտի տեսակցի Բարեգործականի նախագահ Պ. Գ. Կիւլպէնկեանի հետ։

Բոլոր շինութեանց տէրերու

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԵԱՆ

Անդր-Նահր ԿԱՐԱՊԵՏ ՊԻԼԷԶԻԿՃԵԱՆի տնօրէնութեան ակ գտնուած Թրբատներու ընդարձակ հողին վրայ (Նոր Սիսի սահմանակից) ամենավերջին նորութեան հմտաձայն հաստատուած է ստորգետնեայ լիակատար և հսկայ ԳՈՐԾԱՐԱՆ մը, ուր կը պատրաստուին ստորգետնեայ ծութեան վերաբերեալ ամէն տեսակ պիտոյքներ, դռներ, պատուհաններ, թիկնաթոռներ եւայլն եւայլն։ Աշխատանքները կը տարուին նորագոյն մեթոտի վրայ գտնուող մեքենաներով։ Ինքնագործ գեղեցիկ ներկայանալի և տոկուն գործեր կը հայթայթուին ամենադիւրամատչելի գիներով։ Սոյն հայկական միակ գործարանը քաջալերել և անկէ օգտուելու և նեղանալէն մասնրամասնութեանց տեղեկանալու համար մէկ անգամ դիմեցէք բուն գործարանատիրոջ՝ Կարապետ Պիլէզիկճեանի, Անդր-Նահր։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԱԶԴ

ԴԱՏԱՍՏ. ԽՈՐՀՐԴՈՅ ՀԱՅՈՑ ԼԻԲԱՆԱՆԻ

Բնիկ Տիգրանակերտցի Վերժին Ոսկոյեան՝ ծնեալ Թորոդեան Խորհուրդս դիմելով ամուսնալուծման դատ մը բացած է իր ամուսնոյն բընիկ Բալուցի և բնակավայրը անծանօթ Ոսկեան Ոսկեանի դէմ, դանդաղելով թէ այս վերջինը գինքը լքելով մեկնած է անծանօթ ուղղութեամբ ժամանակը չորս տարի առաջ և այդ թուականէն ի վեր որևէ տեղեկութիւն չէ տուած իր մասին։

Ուստի, ներկայիս Խորհուրդս կը հաղորդէ վերոյիշեալ Ոսկեանի թէ, իրենց ամուսնական խնդրոյն քննութեան պիտի ձեռնարկուի Խորհուրդոյս 16 Դեկտ. 1931, Դ. կէսօրէն վերջ ժամը 2ին գումարուելիք նիստին մէջ և իրեն կը յանձնարարուի անձամբ ներկայանալ սոյն նիստին, կամ իր կողմէ օրինական ձևով նշանակուած փոխանորդ մը ղրկել, հակառակ պարագային խնդիրը պիտի քննուի ի բացակայութեան։

Պէյրութ, 1 Սեպտ. 931 — *ԴԱՏԱՍՏ. ԽՈՐՀՈՒՐԴ*

Ազգ. Առաջնորդարան — *Հայոց Լիբանանի*

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԶԱՐՀՈՒՐԵԼԻ ՈՒՐԱԿԱՆ ՉԻՆԱՍՏԱՆԻ ՄԵՋ 100,000 ՄԵՌԵԼ, ՄԻԼԻՈՆԱՒՈՐ ՀՈԳԻ ԱՆՊԱՏՊԱՐ

Շանկհայ .— Անկշուէն սովահարներու օժանդակ միարմին եկած լուրերու համաձայն, զարհուրելի ուրական մը քանդեց Շանփոյի Քաօեուշայի միջև գտնուած մեծ ջրանցքին թումբը, ուր մոտն տարածութեան վրայ։ Ջուրերը ողողեցին հազարաւոր գիւղեր և աւաններ։

Առնուած տեղեկութեանց համաձայն, 100,000 հոգի խեղդուած և միլիոնաւոր անձեր այլ թշուառութեան մատնուած են։

ԼԱՀԷԻ ԴԱՏԱՐԱՆԻՆ ՎՃԻՌԸ

Հռոմ .— Ճիրնալէ տ'Իթալիան խմբագրապետը որ այժմ Ժընև կը գտնուի, իր Թերթին կը հաղորդէ թէ ըստ հաւաստի աղբիւրներու, Լահէյի մի՛ազգ դատարանը Շիդէմ 8ձայնով որոշած է թէ աւստրանգերման մաքսային սիութիւնը, թէև համապատասխան Սէն. Ժէռմէնի դաշնագրին, բայց չի հաստատեր Ժընեի 1922ի փրոթոքոլին։ Թերթը կ'աւելցնէ թէ այս որոշումը կը ջնջէ աւստրանգերման նախագիծը, օրինական տեսակէտով մը։ այս կերպով Ազգ. Դաշնակցութիւնը այլեւս պիտի չանդրադառնայ այս կէտին։

ԱՆԳԼԻՈՅՆԵՐՈՒՆ ՆՊԱՍՏԸ

Պերլին .— Մամուլը մեծ շահագրգռութեամբ կը մեկնաբանէ այն թելադրութիւնը որով կ'առաջարկուի անգործներուն նպաստները վճարել գարէններով փոխանակ դրամի։

Այս առաջարկը առաջին անգամ բանաձեւուեցաւ գերման քաղաքներու հաւաքագումարին կողմէ, որ յանձնաժողով մը նշանակեց և պաշտօն յանձնեց անոր նախագիծ մը մշակել և զայն ենթարկել կառավարութեան։

Մինչև այժմ դեռ ոչէ նշան չկայ թէ ի՞նչ դիրք պիտի բռնէ կառավարութիւնը։ Բայցքաղաքական տեսակէտներ անխուսափելի կը նկատեն նման միջոց մը, որոհետև ոչ միայն անգործներու թիւը կը դեռ զանցէ ելեմտ. միջոցներ այլեւ կարգ մը շրջաններու մէջ, գիւղացիները իրենց տուրքերը բերքերով կը վճարեն։

ԱՆԳ. ԴԱՀԼԻՃԸ ԿԸ ՁՕՐԱՆԱՑ

Լոնտոն .— Գ. Մաքտոնալտի դիրքը ամրացած և բազմաթիւ արտաքին ազդակներով, թէև հաւանութիւնը չունի իր ընտրակ. շրջանակի գործ. խորհրդին։ Մաքտոնալտ բազմաթիւ հեռագիրներ ստացաւ, նոյնիսկ անգործներու խմբակցութիւններէն, որոնք կը քաջալերեն զայն։

ՆՈՐ ՎԱՐԿ ԱՆԳԼԻՈՅ

Նիւեորք .— Թերթերը շատ նպաստաւոր ընդունելութիւն ըրին այն զեկուցման թէ վարկ բացուած է անգլիոյ։ Ու օրթրիթի ոգեւորութիւնը կարգադրութեանց տեղի ունենալուն հեռանկարէն առաջ կուգայ իսկապէս։

«Նիւեորք Թայմզ կը շեշտէ թէ բանակցութիւնները պիտի շարունակուին ստերժական ոգիով և թէ դրամատուները երբէք չմտածեցին վարկերու տրուլի կապել ելեմտական բարերօրութեան անգլիական խոստումին։

Լոնտոն.— Բրիտանական շրջանակները նպաստաւոր ընդունելութիւն մ'ալ ֆրանսական դրամատուներու հեռագրած հաւանութեան երաշխաւորութեանց մասին։ Մամուլը հաւակրանքով կը մեկնէ անգլիոյ հաղէպ հաւաքարհային վստահութեան վերահաստատումը։ իվինձ նիւուզ մանաւանդ կը խորհի թէ Բարիզի բռնած ոգիրքը՝ բրիտանական վարկին հանդէպ, հաւաքարհային վարկը կապացուցանէ։

ՄՈՒՍՕԼԻՆԻ ԵՒ ՎԱՏԻԿԱՆԻ

Հռոմ .— Մ. Մուսոլինի հրամանին վրայ, վերջին միջադէպերուն ատեն՝ գրաւուած կաթոլիկ միութեանց պաշտօնատեղիները եւ վերադարձուեցան։ Կը մնայ միայն Հռոմի մէջ գտնուողները որոնց ձեւակերպութիւնները աւարտած չեն ցարդ։

ՕԹԷԼ

ԱԼԷՆՊԻ

Hôtel ALLENBY

ԱԼԷՄՊԻ ՓՈՂՈՑ

ԹԷԼԷՖ. 262

ՀԵՌԱԳԻՐ HOTEL ALLENBY

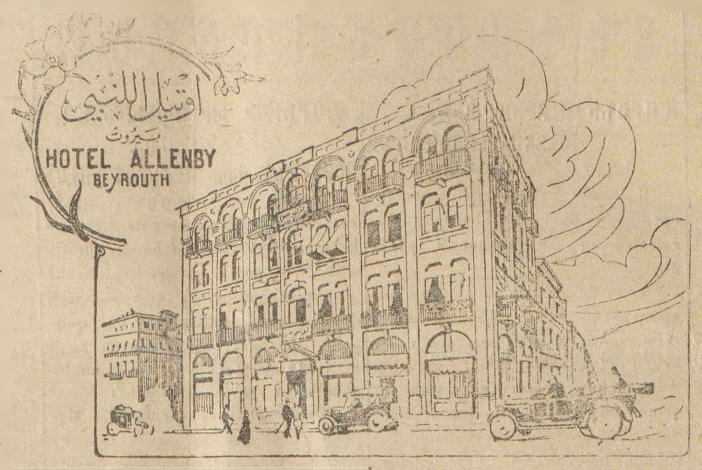

Հայկական նոր օթէլ. անունին չափ փառաւոր, անբաղդատելիօրէն մաքուր, շքեղ տեսարան, բոլոր սենեակները փողոցի կողմ, խնամուած սպասարկութիւն.

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՄԵՂ ԿԵՐԱԿՈՒՐՆԵՐ

ՇԱՏ ԴԻՒՐԱՄԱՏՋԵԼԻ ԳԻՆԵՐ

ԴԻՄԵՑԷՔ ԵՒ ՊԻՏԻ ՀԱՄՈԶՈՒԻՔ

Տէր եւ տնօրէն՝
ՎԱՀԱՆ ՏԻՐԱՑՈՒԼԵԱՆ և
Ժ. ԱԲԷԼԵԱՆ

ՏՔԹ. Մ. Ս. ՏԱՔԷՍԵԱՆ

Նախկին ներքին բժիշկ ԹԱՂԱՊԵՏ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻՆ
Այժմ Մայրն բժիշկ St. ELIE ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻՆ

ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹԵԱՆ ԺԱՄԵՐ

ՆԱԽՐԻ ՈՍՏԻԿԱՆԱՏԱՆ ԴԻՄԱՑ ԻՐ ՔԼԻՆԻԿԻ ՄԷՋ

Ամեն օր (Կէսօրէ առաջ 10—12
(Կէսօրէ վերջ 1 — 3

ՄՆԹ.— Հինգշաբթի եւ շաբաթ կէսօրէ վերջ ադամ հիւանդներուն ձրի։

ՊԱՆԴՈՒՐՈՒ ԼԻՐԱՆԱՆ

- ՋԱՀԷ -

Հայկական միակ սրանոցը Զահլէի մէջ
ՍԱՔՈՒՐ ՍՊԱՍԱՐԿՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՀԱՄԵՂ ՋԱՇ
ԶԻՆՈՒՈՐԱԿԱՆՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ ԱՆԿՈՂԻՆՆԵՐԸ ԿԷՍ ԳԻՆ
ՏՈՒՆ ՎԱՐՁԵԼ ՈՒՋԸՆԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ ԴԻՒՐՈՒԹԻՒՆ

Տէր եւ սեփական՝ Գ. ՅՈՎՀԱՆՆԵԱՆ

Տոկուն շինուածք
Վայելուչ տեսք
Հնչուն եւ բնական ձայն
Ահա յատկանիշներ՝
ՈՐՈՆՑՄԱՄԲ ԿԸ ՁԱՏՈՐՈՇՈՒԻՆ

ԱՓՕԼԼՕ ՖՕՆՕՆԵՐԸ

Պատրաստուած վերջին կատարելագործեալ դրութեամբ, Անգլ. ամենահին եւ ամենամեծ ընկերութեան կողմէ

APOLLO GRAMAPHONE Cie Ltd
(of London)

ԱՓՕԼԼՕ՝ ՖՕՆՕՆԵՐՈՒ ԹԱԳԱՒՈՐԸ !!!

Կատարեալ համոզում գոյացնելու համար անգամ մը այցելեցէք
MAISON APOLLO, Rue de la Poste, BEYROUTH

Փարոսպիճ եւ ֆօնօր՝ ամէն ձեւի, անվիճելի ոսկի եւ առաւելութիւններ։ դիւրամատչելի գին, վճարումի դիւրութիւն։

Ընդհ. ներկայացուցիչներ՝ Մերսին, Պատասինի, Անդրյոդրանտի, Միջագետքի եւ Պարսկաստանի.— ՍԻՆԱՆԵԱՆՆԵՐ ԵՂԲԱՐՔ

SINANIAN FRÈRES, Boîte Postale 642, BEYROUTH (Syrie)

ՁԱՀԼԷ ՁԱՀԼԷ

ՕԹԷԼ

ԼԻՒՔՈ

— ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ՝ Գ. ՊԱՐՏԻԶՊԱՆԵԱՆ —

Կեդրոնական ամենագեղեցիկ դիրքի վրայ, բոլորովին նոր կահաւորում
Մաքուր եւ անթերի սպասարկութիւն ու դիւրամատչելի գին
Արեւելեան եւ եւրոպական համեղ ճաշ
Ընտանիքներու համար մասնաւոր դիւրութիւն

Մեր նշանաբանն է՝
1.— Մաքրութիւն
2.— Մաքրութիւն
3.— Մաքրութիւն

ՁԱՀԼԷ ՁԱՀԼԷ

«Time is money»

Ժամանակը ոսկի է

ԶԷՆԻԹ

ԺԱՄՍՑՈՒՑԸՆ ՇՆՈՐՀԻՒ ԻՐ ԱՍԵՆԱՁԳՐՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՃՇԳՈՒԱՇՈՒԹԵԱՆ

աշխարհական յատկութիւններուն ձեզի դրամ կը տանեցնէ առանց դժուարութեան, կարելիութիւն տալով խնայելու ձեր ոսկիներն անգամ։

Ուշիմ ժամացոյցներու ամբողջ շարք, ոսկի, արծաթ եւ նիկել, կիներու եւ այրերու համար։

Կեանքի սղութեան դէմ!

այլեւս ոչ ներկայացում ոչ նուագ։ անհանգիստ նուագը ձեր տան մէջ։

ՕՏԷՕՆ

Սկաւառակի եւ ֆօնօի յայտնի մարքան ձեզ այս կը մատուցէ քիչ դրամով ամէն գիշեր ընտիր նուագ լսելու հանոյքը։

Գնեցէք ՕՏԷՕՆ ֆօնօ մը

որմէ անկասկած պիտի հմայուիք եւ նորհիւ այս հոչակաւոր մարքայի սկաւառակներուն շարունակական ժամանման, կը բնակ ամէն իրիկուն, Ձեր տուներուն մէջ վայելել ամենամեծ նուագահանդէսները եւ նուագները, իրենց վերջին ստեղծագործութիւններով։

Այլեւս ոչ ներկայացում եւ ոչ ալ նուագահանդես. այդ բոլորը ունենալ ձեր տան մէջ միակ միջոցն է կեանքի սղութեանդէմ ինքնապաշտպանուելու։

ԿՆԱՊԱՀՈՎԻՒՆ ՆԱԵՒ ԲՈԼՈՐ ՆՈՐՈՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ՝ ԱՄԵՆԱՆՊԱՍՏԱՒՈՐ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐՈՎ

Ընդհ. ներկայացուցիչ՝ ԽԱՉԱՏՈՒՐ ՇԱՀԻՆ (Ֆօշ փողոց)

Վաճառատուն՝ Վէյկան փողոց, քաղաքապետարանի դռան կից։

ՏԱՆԸՄԱՐՔԱՅԻ ԳԱՂԹԱՅԻՆ ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆ (51րդ շրջան)

Պետական երաշխաւորութեան տակ գտնուող աշխարհահռչակ այս վիճակահանութեան նոր շրջանը (51րդ) կը սկսի յառաջիկայ Նոյեմբերին։

Ընդամէնը 50,000 թիւ. որմէ 21175ը հինգ ամսուան ընթացքին կը շահի մեծամեծ գումարներ՝

ոսկի Ֆրանք 450,000 — 240,000 — 150,000 — 100,000 — 80,000 — 70,000 — 60,000 — 50,000 — 40,000 — եւայլն եւայլն։

Ամենաբախտաւոր պարագային կարելի է շահիլ մինչեւ՝

ՄԻԿ ՄԻԼԻՈՆ ՈՍԿԻ ՖՐԱՆՔ ԵՒ ՔԱՆՈՒՀԻՆԳ ՄԻԼԻՈՆ ՍԴ

Դուրսի թիրաժը տեղի կ'ունենայ՝ 1 եւ 12 Նոյեմբեր 1931ին։ — Ցանկացողներ կ'արժեն՝ ամսական՝ ս. գ. 125 (տասներկու)- 250 (քսան), 500 (կէս) եւ 1000 (լման)։ — Հիմակուընէ սպասարկութիւն։ — Վճարումներ 1 ճիրկ։ — Փոստով ապրանքներ կ'ընդունուին։ — Ուրան եւ լիսա՝ ձրի։ — Վաճառողներ կը փնտռուին ամէն կողմ՝ շահաւէտ պայմաններով։

ԿԱՐԵՒՈՐ.— Մի՞թէ ոսկի կը ստեղծուի...։ Այդ շահուն 100ին 30 յատկացուր այս եւչակաւոր Վիճակահանութիւնն։ Փոքրիկ զումար մը ծախսելով չես ապրեսուար, բայց ընդհակառակը՝ կրնան հարստանալ եւ երջանիկ մարդ մը դառնալ, ինչպէս եղած են շատ մարդիկ։ Դարձեալ առաջ հաւաքաւորներ, որ վաղուան հոգով կը տառապին մինչեւ հիմա բեղի պէս...։

Ցանկալ զենլու եւ ամէն մանրամասնութիւն համար դիմել՝

ՊՕՐՍԱ—Պէյրութ (B. P. 422) Մ. ԿԱՊՐԱՇ

Վիճակահանութեանց ընդհ. Գործակալութիւն

ԳՈՐԳԻ ՄԵԾ ԳՈՐԾԱՏՈՒՆ

ԵԹԷ ԿՍԻԶԷՔ ԿԱՀԱՒՈՐԵԼ ՁԵՐ ՏՈՒՆԵՐԸ

ԱՄԵՆԱԸՆՏԻՐ ԵՒ ՃՇՇԱԿԱՒՈՐ ԳՈՐԳԵՐՈՎ

ԱՑՑԵԼԵՑԷՔ ՄԱՆՕՔ ԳՈՐԳԻ ՎԱՐՊԵՏ ԵՒ ՄԱՍՆԱԳԷՏ

Պ. ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԹԱՇՃԵԱՆԻ

ԳՈՐԳԻ ՄԵԾ ԳՈՐԾԱՏՈՒՆԸ

ուր պիտի գտնէք պատրաստ և ապսպրանքով ամէն տեսակի և չափի գորգեր, որոնք Եւրոպական և Ամերիկեան հրապարակներու վրայ գնահատուած են։

Նիր Իսք Բիլիթի նախկին Ղազիրի գորգի գործատան բոլոր տեղեկութիւնները փոխադրուած են Պ. Թաշճեանի,

ԷՃՐԷՖԻԷԻ ԳՈՐԳԻ ԳՈՐԾԱՏՈՒՆԸ

THE ROYAL MAIL LINE

- ՐՕԵԼ ՄԷՅԼ ԼԱՅՆ -

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՇԽԱՐՀԱԾԱՆՕԹ ՇՈՒՊ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Առագրութիւն երթեւեկութիւններ ընդմէջ Շերպուրկի եւ Հարաւ, ամերիկայի

UNITED STATES LINES

— AMERICAN MERCHANT LINES —

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ՇՈՒՊԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Կանոնաւոր երթեւեկութիւններ ընդմէջ Շերպուրկի եւ Նիւ-Եորքի աշխարհիս մեծագոյն նաւերով։

CANADIAN PACIFIC

Գանատական ամենամեծ կառավարական շոգ. ընկ.

Կանոնաւոր երթեւեկութիւններ ընդմէջ Շերպուրկի և Գանատայի՝

EASTERN MEDITERRANEAN EXPRESS LINE

Ամէն 10 օրը կանոնաւոր մեկնումներ՝ Պէյրութէն — Գալիպոլիս — Փիրէ եւ Մարսէյլ։

IPHIGENIA եւ ASPASIA

ՍՐԱԳԸՆԹԱՑ ՆԱՒԵՐՈՎ

ՆԱԽԸՆՏՐԵՑԷՔ ՃԱՄԲՈՐԴԵԼ ՄԵՐ ՆԱՒԵՐՈՎ

Գիներու, մեկնումներու, թուականներու, ինչպէս նաեւ զանազան մանրամասնութեանց համար դիմել.—

Ավընիւ Ֆօշ. Արեւելքի ընդհանուր գործակալին

Թէլէֆօն՝ 9—06 Ա. ՊԵՏՐՈՍԵԱՆԻ

ԿԵԴՐՈՆԱԳԱԾՔԻ՝ Փիրէ— Մարսէյլ Սրօս, թիւ 51։

Դասանցիներ՝ Մարսէյլ— 80 Պուլվար աք Տամ։

Մասնաճիւղեր՝ Իսօսոի, Կիպրոսի, Պաղեստինի ինչպէս եւ Փիրէի եւ Շերպուրկի մէջ։

4

Այն առեն սկսաւ ասպին անդին փնտռել. ամէն ողմ կանչէց Գլոզլօ՝... Գլոզլօ՝... պատասխան տուող չեղաւ...

Եթէ դեռատի մայրը իր մայրական բնազդին և սիրտը ճմլող մտահոգութեան անար, ամիջապէս Գլոզլօն փնտռելու պիտի երթար։

Բայց հայր Լարիւն կար, իր բարերարը, որ հիւանդ էր։ Ինչպէ՞ս կրնար ձգել զինքը այդ վիճակին մէջ և փոքրիկը փնտռելու ելլել։

Շնչասպառ և տխուր՝ վերադարձաւ հայր Լարիւի մօտ։

— Գլոզլօ՝, ըսաւ հիւանդը, որ մէկ նպատակ միայն կը հետապնդէր։

Զոր հաղ մը պատռեց կուրծքը և կոկորդը, մինչ Գլոզ՝ անկարող իրականութիւնը ծածկելու այս վրդովտարիթ պարագային՝ կը խոստովանէր.

Զեմ գիտէր ու՞ր է պզտիկը...

«Պատիլ դացած է Օկիւստին հետ։

«Անշուշտ պիտի չուշանան վերադառնալ...»

Այդ վայրկեանէն սկսեալ այլեւս հայր Լարիւ չը-դադրեցաւ փոքրիկին մասին խորհելէ։

Անվերջանալի կերպով կը կանչէր զայն, չէր ուզեր հաստատել թէ կապիկը և փոքրիկը կրնան այսքան ուշ ժամանակ դուրսը մնալ այս զէշ օդին, որովհետև հոմը ուժգին կը փչէր և գիշերը կը մօտենար...

— Ու՞ր է... ի՞նչ կ'ընէր, կը հարցնէր ան...

Գլոտ իր մեծ մտատանջութիւնը ծածկելով ծերունին վստահեցնելու կարողութիւնը չունէր։

Ամէն ձայնի ականջ կուտար։ Անձկութեամբ կը սպասէր այն վայրկեանը ուր Լէյլվրլէ, որ փոքրիկը փնտռելու ելած էր, պիտի դար իմացնել իրեն թէ գտած է փախստականները։

Բայց ոչ ոք չէր գար և Գլոտ ձմրան ցուրտ հովին ձայնէն զատ ուրիշ ձայն չէր լսեր։

Սարսափահար մնաց՝ երբ հայր Լարիւ իր հիւանդի անկողինէն վար ցատկելով ոտքի կեցաւ պոռալով.

— Պիտի երթամ փոքրիկս փնտռելու...

— Ի՞նչ անխոհեմութիւն... դուք հիւանդ էք, չատ հիւանդ... դուրսը սաստիկ ցուրտ է...

— Գլոզօին համար ցուրտ է...

Զգեցէք որ երթամ... ես կը գտնեմ զինքը...

— Ո՛չ, ո՛չ, բաւ Գլոտ պղտատապին՝ ծունկի գալով հիւանդին անկողնին քով...

«Խելքերնիդ գլուխնիդ բերէք... պէտք չէ որ այդպէս յոգնեցնէք դուք ձեզ։ Նայեցէք քրտինքի մէջ էք...

«Շուտով ձեր անկողինը մտէք և լաւ մը ծածկուեցէք»։

— Գլոզօ՝, ես Գլոզօն կ'ուզեմ...

— Այդ իմ պարտականութիւնս է՝, բաւ Գլոտ, ես ամենէն լաւ կրնամ գտնել փոքրիկս... մայրական սէրը կ'առաջնորդէ զիս...։

«Բնացէք։ Ես պիտի երթամ փոքրիկը փնտռելու։ Պիտի ուրախանաք երբ արձենաք, մեծ հայրիկ...

Հերոսաբար՝ Գլոտ քաջութիւն ունեցաւ մոռնալու հիւանդին՝ մինչ իր մայրական սիրտը կը բզքտուէր կարծեց յաղթած ըլլալ ծերուկին, որովհետև ան կը-բին տնկողին մտաւ, աչքերը գոցեց և անշարժ պառկեցաւ։

Գլոտ հոսքուրեցուցիչ ճակտէն ջերմեռանդութեամբ իրը և թէ վերջին համբոյր մը ըլլար։

Ցեռոյ չտապով ուսերուն վրայ հին չալ մը ձգեց և հիւղակէն դուրս ելաւ։

Դուրսը կատարեալ փոթորիկ կար։ Գլոտ տատա-

ՏՈՊԱՐԱՆ ԱԶԴԱԿ

Ամենամեծ գեղեցիկ գրքերու մեր ամենամեծ գրադարանը։ Մեր գրադարանը ամենամեծն է։ Մեր գրադարանը ամենամեծն է։ Մեր գրադարանը ամենամեծն է